

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

MAHACHULALONGKORAJASARA

นิตยสารของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ ISSN 1905-4459
ปีที่ ๒ มกราคม ๒๕๕๔ - ธันวาคม ๒๕๕๔ Vol.2 January 2011 - December 2011

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อการศึกษาพระพุทธศาสนา
๒. เพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนา
๓. เพื่อเป็นแหล่งแสดงผลงานทางวิชาการ
๔. เพื่อแถลงกิจการของมหาวิทยาลัยและคณะสงฆ์

คณะทำงานจัดทำนิตยสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

คณะที่ปรึกษา

พระธรรมโมลี
พระครูอมรธรรมนิเทศก์
พระครูปริยัติวิสุทธิคุณ
พระศรีวิสุทธิคุณ
พระครูโสภิตธรรมจันท์
พระครูปทุมสังฆการ
พระครูพิพิสังฆการ
พระครูปริยัติกิจธำรง
นายธงชัย มุ่งเจริญพร
นายประสงค์ จักรคำ

ผู้จัดการ

พระมหาวีรติ โสภณสีโล

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

นายธนู ศรีทอง

บรรณาธิการผู้พิมพ์โฆษณา

นายไชยรัตน์ ปัญญาเอก

กองบรรณาธิการ

พระมหาวีรติ โสภณสีโล
พระมหาวิศิษฐ์ ชีรวีโร
พระมหาเรืองศักดิ์ เขมวีโร

พระครูสาธุกิจโกศล

พระครูปริยัติภัทรคุณ

นายเมฆไท ละม้ายวรรณ
นายกฤษนันท์ แสงมาศ
นายพลนภัส แสงศรี
นายพนทวรราช แสงทองกุล
นายเสื่อ สัชชานนท์
นายทวีศักดิ์ ทองทิพย์
นายบรรจง โสดาดี
นายธนู ศรีทอง

ฝ่ายศิลปกรรม

พระครูศิริธรรมวรคุณ
นายปิยวัฒน์ คงทรัพย์
นายอนุสรณ์ ประกอบดี

ฝ่ายธุรการ

นางสาวเพ็ญศรี อินทร์ชัย
นางสาวนวลน้อย ประเสริฐศรี
นางสาวจันทิรา บุตรดี
นางสาวศุภลักษณ์ แสนกล้า

ส่วนงานที่รับผิดชอบ

สำนักวิชาการวิทยาเขตสุรินทร์

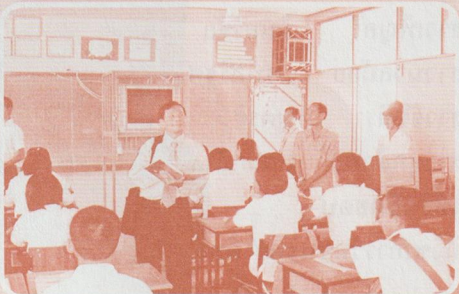
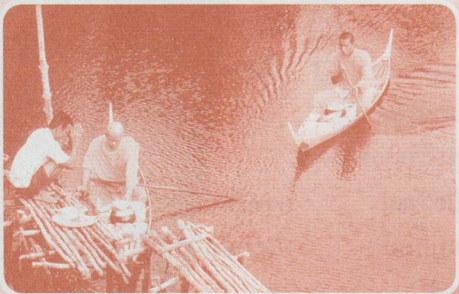
เจ้าของ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสุรินทร์ หมู่ที่ ๘ (ห้วยเสนง)
ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดสุรินทร์ ๓๒๐๐๐
โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๔๔๕๑-๔๐๕๓,
๐-๔๔๕๑-๓๖๐๔, ๐-๔๔๕๑-๔๖๘๖

ถ้อยแถลง

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเป็นฉบับที่สองแล้วที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ-ราชวิทยาลัยวิทยาเขตสุรินทร์ ได้จัดพิมพ์เพื่อเป็นการเผยแพร่ทางวิชาการ โดยได้รับความร่วมมือจากบุคลากรในวิทยาเขตสุรินทร์ด้วยการอนุเคราะห์บทความและผลงานทางวิชาการเพื่อตีพิมพ์ในนิตยสารฉบับนี้ เช่น พระศรีวิสุทธิคุณ รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการได้ลงบทความ เรื่องการทำบายมุขให้ถูกกฎหมาย พร้อมกันนั้นก็มียุทธศาสตร์หลากหลายครอบคลุมเนื้อหา เกี่ยวกับศาสนา ปรัชญา และศิลปวัฒนธรรมประเพณี

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าในฉบับนี้มีเนื้อหาสาระที่ทำให้ท่านผู้อ่านมีปัญญา สามารถแยกแยะและวิเคราะห์เข้ากับเหตุการณ์ปัจจุบันได้

สารบัญ

	หน้า
การกรวดน้ำ	๓
วิถีชาวพุทธ	๖
พัฒนาการศาสนาพุทธ	๙
ครู	๑๓
การทำบายมุขให้ถูกกฎหมาย	๑๗
การบริหารเวลา	๓๐
การสื่อสารของสัตว์กับภาษามนุษย์	๔๐
การมีส่วนร่วมทางการเมือง	๔๓
ของประชาชนไทย	
รัฐศาสตร์ในวรรณกรรมพุทธศาสนา	๔๙
มนุษย์กับการพัฒนา	๕๘
รายงานวิจัย	๖๑

การกรวดน้ำ

พระมหาสมปัด ฐานวโร*

ความหมายของการกรวดน้ำ ๒ ประการ

๑. กรวด หมายถึง หลั่งน้ำ เช่น น้ำ พระเจ้าสิริโศกธารามารตินกรวดลงในมืออินท-พญูมาจารย์

๒. กรวดน้ำ หมายถึง แผ่ส่วนบุญด้วยวิธีหลั่งน้ำ (ปาก) โดยปริยาย หมายความว่า ศิษยาตมไม่ขอเกี่ยวข้องด้วย มักใช้ว่า กรวดน้ำคว่ำกะลา หรือกรวดน้ำคว่ำขัน

จุดมุ่งหมายจากการกรวดน้ำ ๔ ประการ

๑. ทกขิโณทก หมายถึง กรวดน้ำเพื่อขอโทษ คือ การกรวดน้ำแทนการให้ของ นิยมใช้น้ำเป็นสัญลักษณ์แทนการยกให้ เช่น พระเวสสันดร พระราชทานพญาช้างปัจจัยนาคแก่พราหมณ์ชาวเมืองลงถึงครุฑด้วยการรินน้ำลงบนมือพราหมณ์ พระช้างเชือกใหญ่ไม่สามารถจะยกให้ด้วยมือได้ จึงใช้การกรวดน้ำแทน

๒. อุตฺติโสทก หมายถึง กรวดน้ำเพื่ออุทิศส่วนบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ตาย เช่น พระเจ้าสิริโศกธารมกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลให้แก่พระญาติ เมื่อพระมหาอวตเวฬุวันแด่พระพุทธเจ้า เป็นต้น

๓. ปตฺตโนทก หมายถึง กรวดน้ำเพื่ออธิษฐาน คือ การกรวดน้ำเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว ได้แก่ การตั้งความปรารถนาขณะทีกรวดน้ำต้องการให้ตนร่ำรวย หรือให้มีรูปร่างสวยงาม และปรารถนาความสุขความเจริญ เป็นต้น และเป็นการกรวดน้ำแผ่ส่วนกุศลในชีวิต

๔. สกฺโขทก หมายถึง กรวดน้ำเพื่อสักขีพยาน ได้แก่ การกรวดน้ำโดยเอาน้ำเป็นพยาน ด้วยการกรวดน้ำแล้วเทลงบนแผ่นดิน เชื่อกันว่า แม้พระธรณีจะรับน้ำนั้นเก็บไว้ที่มวยผม เมื่อมีเหตุอะไรเกิดขึ้นแม่พระธรณีก็จะมาช่วย ตัวอย่างเช่น ตอนที่พระมหาบุรุษกำลังบำเพ็ญพระบารมี พระยาวัสสวดีมารก็มาเพื่อจะแย่งรัตนบัลลังก์ พระมหาบุรุษทรงระลึกถึงพระบารมีต่าง ๆ ที่ทรงได้บำเพ็ญมีทานบารมี เป็นต้น ในบัดเดี๋ยวนั้นแม่พระธรณีก็ผุดขึ้นมาบีบน้ำในมวยผมจนกลายเป็นมหาสมุทรใหญ่ท่วมทัตพญามารและหมู่เสนาจนพ่ายแพ้ พระบารมีไปในที่สุด ถือกันว่าน้ำที่แม่พระธรณีบีบออกมาจากมวยผมนั้นก็คือน้ำที่พระมหาบุรุษได้กรวดในขณะที่ได้บำเพ็ญพระบารมีและเทไว้บนแผ่นดินนั่นเอง

การกรวดน้ำ ๓ แบบ

๑. แบบสั้น

- อิหํ เม ญาคีนํ โหตุ ฯ (สุจิตา โหตุ ญาคโย)

๒. แบบย่อ (คาถาดีโลกวิชัย)

- ยังกิณฺณิ กุสะลํ กัมมัง กัตตัพพัง กิริยัง มะมะ

กาเยนะ วาจาเมนะสา

เย สัตตา สัตฺตญฺโญ อตฺถิ

กะตัง ปุณฺณะพะลัง มัยหัง

เย ตัง กะตัง สุวิทัง

เย จะ ตตฺถะ นะ ชานันติ

สัพเพ โลกัมฺหิ เย สัตตา

มะนุญฺญัง โกชะนัง สัพเพ

ติทะเส สุกะตัง กะตัง

เย จะ สัตตา อะสฺสญฺโญ

สัพเพ ภาถิ ภาวันตุ เต

ทินนัง ปุณฺณะพะลัง มะยา

เทวา คันตฺวา นิเวทะยุง

ชีวันตาทาระเหตุกา

ละกันตุ มะมะ เจตะสาติ ฯ

๓. แบบยาว (คาถาของเก่า)

- อิมินา ปุณฺณะกัมเมนะ อุปัชฌายา

อาจริยูปะการา จะ

สุริโย จันทิมมา ราชา

พรหมะมารา จะ อินทา จะ

ยะโม มิตตา มะนุสสา จะ

สัพเพ สัตตา สุขี โหตุ

สุขัง จะ ติวัง เทนตุ

อิมินา ปุณฺณะกัมเมนะ

จิปฺปาหัง สุละเภ เจอะ

เย สันตฺตานะ หินา รัมมา

นัสสันตุ สัพพะทา เยอะ

อุชฺฐิจิตตัง สะติปัณฺญา

มารา ละกันตุ โนกาสั

พุทฺธาภิปะวะโร นาโถ

นาโถ ปัจเจกะพุทฺโธ จะ

เตโสตะมะนาภาเวนะ

กุณฺตตะรา

มาตาปีตา จะ ญาคะกา (ปียา มะมัง)

คุณะวันตา นะราปี จะ

โลกะปาลา จะ เทวะตา

มัจฉัตตา เวริกาปี จะ

ปุณฺณานิ ปะกะตานิ เม

จิปปัง ปาเปละ โว มะตัง

อิมินา อุทฺทิสฺเสนะ จะ

ตัมहुปาทานะเจทะนัง

ยาวะ นิพพานะโต มะมัง

ยัตถะ ชาโต กะเว กะเว

สัลเลโข วิริยัมหิโน

กาตุญจะ วิริเยสุ เม

รัมโม นาโถ ะรุตตะโม

สังโฆ นาโถตตะโร มะมัง

มาโรกาสั ละกันตุ มา ฯ

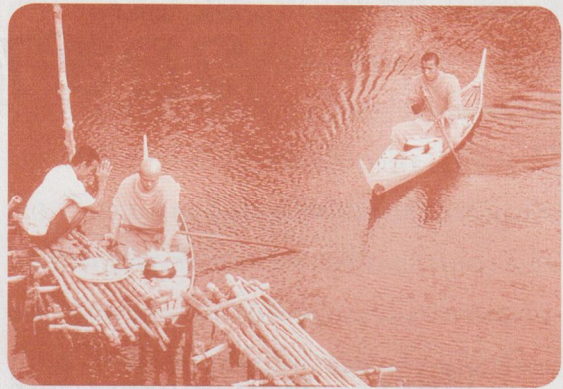
ปรัชญาธรรมจากการกรวดน้ำ ๖ ประการ

๑. ละลายของแข็ง น้ำเป็นของอ่อนแต่มีอนุภาพทำลายของแข็งได้ เช่น ละลายดินแข็ง น้ำตาลก้อน และแม้แต่หินแข็ง ๆ น้ำหยดลงใส่ทุกวัน ๆ หินก็ยังกร่อนได้ ปรัชญาธรรม ได้แก่ ความเคารพ อ่อนน้อม ถ่อมตน

๒. แรงสามัคคี โดยธรรมชาติของน้ำจะรวมตัวอยู่เสมอ เมื่อเราเอามีดหรือไม้เข้าไปกรีดหรือกั้นน้ำก็จะมีรอยแยกให้เห็นเพียงแวบเดียวแล้วก็จะรวมตัวกันเหมือนเดิมโดยไม่ปรากฏให้เห็นรอยแยก ปรัชญาธรรม ได้แก่ ความสามัคคี

๓. มีความชุ่มเย็น เอกลักษณะของน้ำ คือ มีความชุ่มเย็น และเป็นปัจจัยให้สรรพสิ่งในโลกมีความสดใส มีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข ปรัชญาธรรม ได้แก่ ความเมตตาและความกรุณา

๔. เน้นยุติธรรม ธรรมชาติของน้ำมีความเที่ยงตรงหรือความซื่อตรงเสมอ บรรดาช่างก่อสร้างจึงใช้น้ำเป็นเครื่องวัดระดับความสูงของอาคารสถานที่ และใครจะอาบหรือดื่มก็จะได้รับความชุ่มเย็น สดชื่นเหมือนกันหมด ปรัชญาธรรม ได้แก่ ความยุติธรรม และความซื่อสัตย์

๕. นำประธาน น้ำสามารถใช้เป็นตัวประธานสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างสมดุลง เช่น ใช้น้ำผสมกับหินปูน และทรายในการก่อสร้างต่าง ๆ และในการปรุงอาหารก็ต้องใช้น้ำเป็นตัวประธานเช่นเดียวกัน ปรัชญาธรรม ได้แก่ ปิยะวาจา

๖. พัฒนาการตน ธรรมชาติของน้ำมีรูปธรรมชัดเจน คือ รู้จักปรับตัวได้ดี ไม่ว่าจะถูกอยู่ในที่ใด ๆ ก็ตามจะปรับเองให้มีลักษณะรูปร่างตามสิ่งนั้น ๆ เสมอ ปรัชญาธรรม ได้แก่ รู้จักกาลเทศะ

เอกสารอ้างอิง

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. พ.ศ. ๒๕๒๕.

สุเมธ เมธาวิทยกุล. สังคัปพิธีกรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๑ กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรินติ้ง เฮ้าส์, ๒๕๒๕.

พระธรรมปิฎก, (ป.อ. ปยุตโต). พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์. กรุงเทพฯ : สหธรรมมิก, ๒๕๔๖.

พระพุทธวรญาณ, (มงคล วิโรจน์). เก็บเล็กผสมน้อย. กรุงเทพฯ : วัดประยูรวงศาวาส, ๒๕๔๕.

วิถีชาวพุทธ

พระมหาวิริติ โสภณสีโล ดร.*

วิถีพุทธ... เป็นวิธีการทางพุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นการปฏิบัติให้เกิดองค์ความรู้เพื่อให้ผู้ศึกษาเข้าใจธรรมชาติของโลกและชีวิตที่แท้จริง และฝึกให้ผู้ศึกษาสามารถดำรงชีวิตได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ตั้งแต่ระดับการดำเนินประจำวันของคนทั่วไป คือ การกิน อยู่ ดู ฟัง จนถึงระดับการดำเนินชีวิตของนักบวช ผู้มุ่งชีวิตที่บริสุทธิ์ และในทุกระดับยังผลให้ผู้ศึกษาเองมีความสุขพร้อม ๆ กับช่วยให้คนรอบข้างและสังคมมีความสุขพร้อมกันไปได้อย่างชัดเจน พุทธธรรมมีกรอบการพัฒนาหลักเป็นระบบศึกษา ๓ ประการ เรียกว่า ไตรสิกขา คือ อริสติกขา อริจิตตสิกขา และอริปัญญสิกขา ที่เรียกสั้น ๆ ว่า สีล สมาธิ ปัญญา ซึ่งเป็นการฝึกหัดอบรมเพื่อพัฒนาทางกายทางความประพฤติ ทางจิตใจ และทางสติปัญญา ไตรสิกขานี้เป็นการศึกษาที่ครอบคลุมการดำเนินชีวิตทุกด้านและทุกวัย อีกทั้งมีความง่ายยาก ตั้งแต่เรื่องวัยเด็กถึงวัยผู้ใหญ่พร้อมทั้งเรื่องละเอียดซับซ้อนที่ยากจะหาองค์ความรู้อื่นใดมาเทียบได้ (กระทรวงศึกษาธิการ. ๒๕๔๖ : ๓๒)

การศึกษาของกุลบุตรกุลธิดาและผู้ใหญ่ทั้งหลายในอดีตอันยาวนานของไทยมีฐานจากการใช้พุทธธรรมอบรมสั่งสอน แต่อาจไม่มีระบบของการศึกษาบังคับอย่างในยุคปัจจุบัน แม้ในปัจจุบันจะมีการศึกษาภาคบังคับแก่คนส่วนใหญ่ แต่ก็มิได้นำเอาพุทธธรรมมาเป็นฐานของการศึกษา แต่นำระบบ

และองค์ความรู้ตามโลกนิยมโดยมีฐานจากประเทศตะวันตกมาเป็นแกนในการจัดการการศึกษาทำให้พุทธธรรมเองเริ่มห่างเหินจากชีวิตของคนไทยยุคปัจจุบันมากขึ้น ซึ่งเป็นที่น่าเสียดายในคุณค่าของพุทธธรรม และในความเป็นสมบัติของชาติ ซึ่งได้ก่อร่างสร้างฐานะของวัฒนธรรมไทยมาตั้งแต่อดีตทุกยุคสมัยจวบจนปัจจุบัน (พระธรรมปิฎก. ๒๕๔๔ : ๓๒)

การศึกษาเป็นงานสำคัญในระบบของสังคม เพราะเป็นกลไกที่ให้การพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกในสังคม เพื่อให้ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข สภาพความเป็นอยู่ของสังคมใด ๆ เป็นภาพสะท้อนให้เห็นความมีประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาของสังคมนั้น ๆ ด้วย สังคมไทยในอดีตถึงปัจจุบันมีปัญหาหลายประการ เช่น ความยากจน ความไม่เท่าเทียมกันในการได้รับประโยชน์ทางเอาจริงเอาจัง การทุจริต การเชื่อถือโฆษณาหรือวัตถุต่าง ๆ อย่างไรเหตุผล ประชาธิปไตยที่ไม่สมบูรณ์เหล่านี้มักกล่าวโทษว่าระบบการศึกษาเป็นต้นเหตุ ถึงขั้นกล่าวว่าการศึกษาไทยมีสภาพถึงขั้นวิกฤตต้องเร่งรีบแก้ไขโดยด่วน การจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบันยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของบุคคล สังคมประเทศ เมื่อต้องเผชิญกับกระแสความคาดหวังของสังคมที่จะให้การศึกษามีบทบาทในการเตรียมคนให้พร้อมสำหรับการแข่งขันในสังคม

* น.ร. เอก, ป.ธ. ๔, พธ.บ. (บริหารการศึกษา), M.A. (Linguistics), Ph.D. (Linguistics).

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

ทางผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ซึ่งวัดได้โดยแบบทดสอบ เท่านั้น การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้แบบนี้ แสดงให้เห็นความแตกต่างอันเกิดจากผลการพัฒนาตนเองของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ได้ชัดเจน (นวลจิตต์ เชาวศิริพิงศ์ ๒๕๔๕ : ๓)

การจัดการศึกษาให้แก่เด็กในปัจจุบันนี้เป็น การจัดการศึกษาที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและร่วมรับผิดชอบ ในการจัดทำโครงสร้างหลักสูตร ฯลฯ การบริหารจัดการศึกษาส่วนกลางจะจัดทำและกำหนดหลักสูตร ให้ทุกคนปฏิบัติตามกำหนดกรอบไว้ให้เป็นแบบ เดียวกัน การกำหนดหลักสูตรจะต้องสามารถที่จะ สร้างพื้นฐานในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ได้ เด็ก เป็นผู้ฟัง ทำให้ขาดการมีส่วนร่วมในการคิด การ แสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจ โรงเรียนในฐานะ ที่เป็นหน่วยงานปฏิบัติที่สำคัญที่สุดจะต้องแสดง บทบาทให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ต้องการให้นักเรียนได้รับ การส่งเสริมให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีการปรับ พฤติกรรมที่เหมาะสมเป็นผู้มีความรู้คู่ธรรม จริยธรรม อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพสูงสุด เป็นสมาชิก ที่มีค่าของครอบครัวและสังคมต่อไป (นวลจิตต์ เชาวศิริพิงศ์ ๒๕๔๕ : ๕)

ด้วยคุณค่าอันอนันต์ขององค์ความรู้ในพระ พุทธธรรมและระบบไตรสิกขาที่ชัดเจนในการให้การ ศึกษาพัฒนาผู้เรียนทุกวัน ทางกระทรวงศึกษาธิการ จึงมีแนวความคิดที่จะส่งเสริมให้สถาบันศึกษาระบบ ของพุทธธรรมมาประยุกต์กับระบบการเรียนการสอน ในสถานศึกษาปัจจุบัน เพื่อพัฒนาเยาวชนไทยเป็น มนุษย์ที่สมบูรณ์ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติกำหนดที่มีคุณสมบัติของผู้เรียนที่เป็น คนดี เก่ง มีความสุขอย่างแท้จริง อันเป็นเป้าหมาย แท้จริงของพุทธธรรมอยู่แล้วให้มีความชัดเจนขึ้น

โดยผ่านการดำเนินงานของ “โรงเรียนวิถีพุทธ” อันจะเป็นตัวอย่างที่จะขยายผลสู่การพัฒนาโรงเรียน วิถีพุทธ คือ โรงเรียนระบบปกติทั่วไปที่นำหลักธรรม พระพุทธศาสนาตามวิถีพุทธมาใช้ หรือประยุกต์ใช้ ในการบริหารจัดการ รวมทั้งการพัฒนาผู้เรียน เป็น โรงเรียนที่นำหลักธรรมพระพุทธศาสนามาเป็นแนว ปฏิบัติหรือประยุกต์หลักไตรสิกขาหรือข้อศึกษา ปฏิบัติ ๓ ประการ คือ ศีล สมาธิ ปัญญา อย่าง บูรณาการผู้เรียนได้เรียนรู้ได้พัฒนาการกิน อยู่ ดู ฟัง ให้เป็นหรือมีปัญญารู้เท่าทัน โดยผ่านกระบวนการ ทางวัฒนธรรมแสวงปัญญา และมีวัฒนธรรมเมตตา เป็นฐานการดำเนินชีวิต ลักษณะสำคัญของโรงเรียน ต้องส่งเสริมให้เกิดปัญญาวัฒนธรรม ๔ คือ ๑) สัมปรัสังเสวะ หมายถึง การอยู่ใกล้คนดี ใกล้ผู้รู้ อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ครู อาจารย์ดีมีข้อมูล มีสื่อ ที่ดี ๒) สัทธัมมัสสวนะ หมายถึง เอาใจใส่ศึกษา โดยมีหลักสูตรการเรียนการสอนที่ดี ๓) โยนิโสมนสิการ หมายถึง มีกระบวนการคิดวิเคราะห์พิจารณา หาเหตุผลที่ดีและถูกวิธี และ ๔) ชัมมานุชัมมปฏิบัติ หมายถึง ความสามารถที่จะนำความรู้ไปใช้ใน ชีวิต ได้และดำเนินชีวิตได้ถูกต้องตามแนวคำสอนของ พระพุทธองค์โดยจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม ของโรงเรียนให้มีความเป็นกัลยาณมิตร เช่น ผู้บริหาร ครูอาจารย์เป็นแบบอย่างที่ดี สภาพปราศจากอบายมุข บรรยากาศส่งเสริมศีล ๕ วินัยในตนเอง และส่งเสริม วิถีชีวิตที่กิน อยู่ ดู ฟัง ด้วยปัญญา และจุดสำคัญ กระบวนการศึกษาเล่าเรียนและการพัฒนาเป็นลักษณะ บูรณาการ ด้วยศีล สมาธิ ปัญญา พร้อมกันไป ที่สามารถพัฒนาชีวิตในองคร่วม คือ พัฒนากาย ความประพฤติ จิตใจ และปัญญาได้อย่างเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๔๖ : ๗-๘)

พัฒนาการศาสนาพุทธ

บรรจง ไส่ตาดี*

พุทธธรรม คือ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ที่ชาวพุทธไทยนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ดังนั้นจึงต้องทำความเข้าใจพัฒนาการแห่งพระพุทธศาสนาเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญในการศึกษาสาระอื่น ๆ ต่อไป ในหัวเรื่องนี้กำหนดหัวข้อนำเสนอ ๓ หัวข้อ คือ ลัทธิความเชื่อดั้งเดิมของอารยัน ประวัติพระพุทธเจ้าโดยสังเขป ศาสนาพุทธในยุคพุทธกาล และศาสนาพุทธยุคหลังพุทธกาล

ลัทธิความเชื่อดั้งเดิมของอารยัน

๑. **นับถือธรรมชาติ** : ธรรมชาติเบื่องต่ำ ได้แก่ แผ่นดิน ภูเขา ต้นไม้ สัตว์ต่าง ๆ ฯลฯ ธรรมชาติเบื่องสูง ได้แก่ ลม ไฟ ฝน ฯลฯ

๒. **คัมภีร์พระเวท** : แปลว่า “ความรู้” ประมวลความรู้หรือประสบการณ์ด้านศาสนาของชาวอารยัน ถือเป็นคลังความรู้ที่สำคัญ และกลายเป็นคัมภีร์ที่ศักดิ์สิทธิ์ของชาวอารยัน

๓. **ศาสนาพราหมณ์** : เป็นศาสนาดั้งเดิมของชาวอารยัน ประมวลความรู้ในคัมภีร์พระเวทเป็นแก่นคำสอนของศาสนาพราหมณ์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องการสวดอ้อนวอน

๔. **หลักอาศรม ๔** : เป็นระบบจริยธรรมของคนในสังคมอินเดียโบราณ ที่ปรากฏในคัมภีร์พราหมณะและอาร์ณยกะ การกำหนดสาระสำคัญของช่วงชีวิตเป็น ๔ ช่วง (Stages of Life) ได้แก่

๑) พรหมจารี : วัยศึกษาเล่าเรียน

๒) กฤหัสถ์ : วัยมีครอบครัว สร้างฐานะ รับผิดชอบต่อสังคม

๓) วณปรสถ์ : วัยชราภาพออกศึกษาในป่าหาความสงบแห่งดวงจิต

๔) สannyasi : วัยชราภาพตัดขาดชุมชนหนีการครอบงำสังคมแสวงหาธรรม

ประวัติของพระพุทธเจ้าโดยสังเขป

๑. **เชื้อชาติ** : พระพุทธองค์เป็นเชื้อชาติอารยัน มีอุปนิสัยอ่อนโยน รักการศึกษา สมาริตี เป็นชนชั้นกษัตริย์ ใช้ชีวิตตามกรอบวัฒนธรรมฮินดูโบราณ

๒. **ชีวิตด้านการศึกษา** : ในวัยแห่งการศึกษาได้เรียนรู้จบศิลปศาสตร์ ๑๘ แขนง อายุ ๑๖ แต่งงาน ๒๕ ปี มีบุตรและเสด็จออกบวช อายุ ๓๕ ปี ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

๓. **การทำงาน** : ตลอดระยะเวลา ๔๕ ปี หลังการตรัสรู้ พระพุทธเจ้าได้อุทิศเวลาทั้งหมด ปฏิบัติภารกิจในการเผยแผ่หลักคำสอนอย่างยิ่งยวดจนเกิดผลสัมฤทธิ์มากมาย เช่น ตั้งองค์กรสงฆ์/สถาบันทางศาสนา ปฏิรูปสังคมระบบวรรณะให้มีความเสมอภาคกัน ปฏิวัติความคิดเกี่ยวกับเทพเจ้าให้หันมาใส่ใจในศักยภาพของมนุษย์

๔. **สร้างระบบจริยธรรมแบบมัชฌิมาปฏิปทา** : เป็นระบบที่ไม่ปล่อยให้อิทธิพลดำเนินผิดพลาดในปลาย

* น.ธ. เอก, พธบ., กศ.ม, อาจารย์ประจำสาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

สุดทั้งสองด้าน คือ การหมกมุ่นในความสุข ถูกครอบงำระบบสังคมจนมองไม่เห็นทางรอด กับ การดำเนินชีวิตที่เข้มงวดจนเกินไปตัดขาดจากสังคม โดยสิ้นเชิง ทางเลือกใหม่สำหรับชีวิตนอกจากที่กล่าวมา พระองค์ยังให้กระบวนทรรศน์ที่เน้นสันติภาพ ภราดรภาพ สมภาพ เสรีภาพ สำหรับมวลมนุษยชาติ นับเป็นคุณูปการอันยิ่งใหญ่

ศาสนาพุทธสมัยพุทธกาล

๑. การก่อตั้งศาสนา : เงื่อนไขสำคัญที่ทำให้การประกาศศาสนาพุทธประสบผลสำเร็จ คือ

- (๑) นโยบาย
- (๒) ยุทธศาสตร์หรือแผนงาน
- (๓) บุคลากร
- (๔) หลักธรรมเหมาะสมและเหตุการณ์อำนวย

๒. ศาสนาพุทธกับชาวชมพูทวีป : สังคมอารยันเป็นสังคมระบบวรรณะ (Caste System) เรียกว่า วรรณะ ๔ ได้แก่ (๑) กษัตริย์ เป็นชนชั้นนักปกครอง (๒) พราหมณ์ เป็นครู นักปราชญ์ นักวิชาการ (๓) แพศย์ เป็นชาวนา พ่อค้าวานิช นักธุรกิจ (๔) ศูทร เป็นทาส ผู้ใช้แรงงาน กรรมกรรับจ้างทั่วไป นอกจากนี้ยังมีกลุ่มชนที่อยู่นอกวรรณะหลายกลุ่ม เช่น จันताल ปุศุสสะ เป็นต้น บุคคลมีสถานภาพทางสังคมไม่เท่าเทียมกัน สิทธิและหน้าที่ตลอดถึงวิถีชีวิตของความเป็นอยู่ของคนเป็นไปตามวรรณะ ปฏิบัติตนตามวรรณะที่เกิดขึ้นอย่างเคร่งครัด เมื่อพระพุทธศาสนาอุบัติขึ้นพยายามให้กลุ่มชนเหล่านี้มีสิทธิ โอกาสเท่าเทียมกัน ดังองค์ธรรมสั่งของพระพุทธเจ้าไม่มีแบ่งชั้นวรรณะ สมาชิกภาพทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน อยู่ภายในบรรทัดฐานของพระธรรมวินัยอันเดียวกัน

ศาสนาพุทธสมัยหลังพุทธกาล

พระพุทธศาสนานิกายเถรวาทได้รับการยอมรับทั่วไปว่าเป็นนิกายดั้งเดิม ต่อมาราวพุทธศตวรรษที่ ๑-๓ แดกออกเป็นนิกายต่าง ๆ รวม ๑๘ นิกาย (หลักฐานบางแห่งบอกว่ามีถึง ๒๕ นิกาย) ตั้งแต่ราว ๆ พุทธศตวรรษที่ ๕-๖ เป็นต้นมา พระพุทธศาสนามหายานก่อกำเนิดขึ้นและแพร่หลายในเวลาต่อมา มีอิทธิพลเหนือนิกายเดิม ศาสนาพุทธจึงเกิดเป็นนิกายใหญ่ ๆ สองนิกาย คือ เถรวาทกับมหายาน

๑. ยุคเถรวาทรุ่งเรือง : พุทธศาสนาเถรวาทเป็นกลุ่มที่ยึดถือตามรูปแบบแห่งพระมหาเถระในการปฐมสังคายนา ถือเป็นนิกายดั้งเดิม (Early Buddhism) แนวคำสอนมีลักษณะอนุรักษนิยมเคร่งวินัย เน้นวิธีการศาสนา ไม่นิยมวิธีการทางปรัชญา หลังพุทธปรินิพพาน ๒๐๐ ปีเศษ ในยุคของพระเจ้าอโศกมหาราช พุทธศาสนาเถรวาทรุ่งเรืองทั่วชมพูทวีปและกระจายออกนอกประเทศ

สถานภาพพุทธศาสนาสายเถรวาทปัจจุบันรุ่งเรืองในแถบประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ ประเทศไทย ลาว เขมร ลังกา พม่า และมีแนวโน้มขยายไปยังโลกตะวันตกมากขึ้นพระพุทธศาสนานิกายมหายานใช้ภาษาบาลีจารึกพระธรรมวินัย

๒. ยุคมหายานรุ่งเรือง : มหายานเกิดขึ้นราวพุทธศตวรรษที่ ๖ ในรัชสมัยพระเจ้ากนิษณะมหาราชแห่งอินเดียภาคเหนือโดยพระสงฆ์ที่เด่น ๆ ในยุคนี้นี้ ได้แก่ ท่านอัสวโณษ, ท่านนาการชุน, ท่านเทพ, ท่านอสังค, ท่านวสุพันธุ, ท่านเทพมิตร และท่านธรรมบาล จึงถือว่ามหายานเป็นนิกายของภิกษุชาวอินเดียฝ่ายเหนือ ภิกษุในนิกายมหายานอนุโลมดัดแปลงพระธรรมวินัยตามกาลเทศะ

(ฉบับ ๖๐ ของสาร) หน้า ๖ ฉบับพิเศษพิเศษ

กมล

แบบพิมพ์พระไตรปิฎกฉบับพิเศษ ๓๖๐ หน้า กอ. ๕๓*

โดยพิมพ์โดย กอ. ๕๓ ฉบับพิเศษพิเศษพิเศษพิเศษพิเศษ

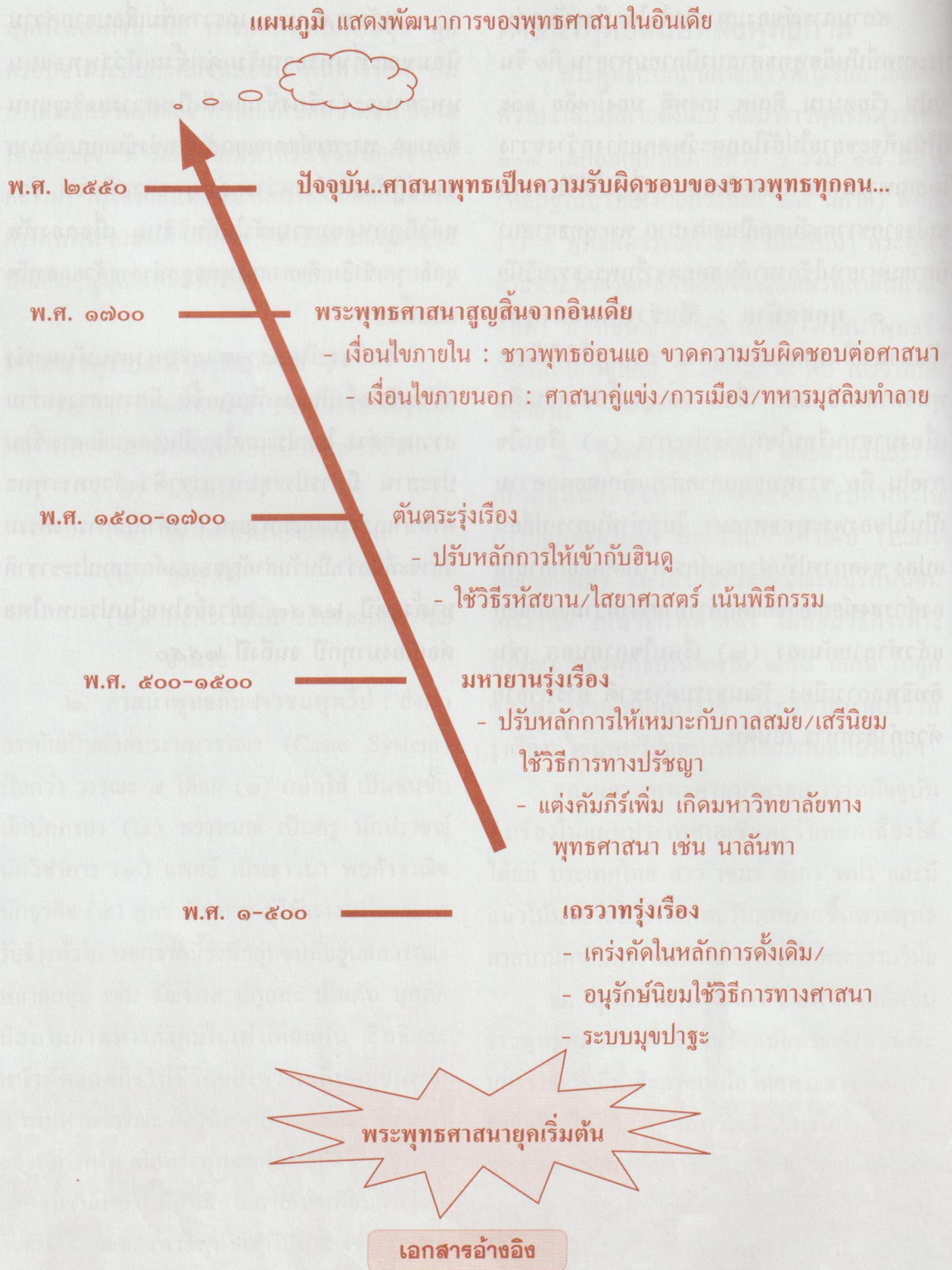
สถานการณ์ของมหายานในโลกปัจจุบันกลุ่ม
ที่มีผลที่มีอิทธิพลศาสนานิกายมหายาน คือ จีน
ญี่ปุ่น เกาหลี เวียดนาม ทิเบต เกาหลี มองโกเลีย และ
มีผลที่จะสาปไปทั่วโลกตะวันตกอย่างกว้างขวาง
โดยพระพุทธศาสนาสายทิเบตและญี่ปุ่นได้รับความ
สนใจแพร่หลายวันละเป็นจำนวนมาก พระพุทธศาสนา
นิกายมหายานให้ภาษาสันสกฤตจารึกพระธรรมวินัย

๓. อุดมคติ : เป็นช่วงที่ศาสนาพุทธ
พัฒนาเป็นพุทธแบบตันตระ สาเหตุที่ทำให้พระ
พุทธศาสนาอ่อนแอ เสื่อม และสูญสิ้นจากอินเดีย
เนื่องจากเงื่อนไขหลายประการ (๑) เงื่อนไข
ภายใน คือ ชาวพุทธทุกภาคส่วนเพิกเฉยต่อความ
เสื่อมไปของพระพุทธศาสนา ไม่รู้เท่าทันการเปลี่ยน
แปลง ขาดการปรับปรุงองค์กร การแตกแยกภายใน
องค์กรสงฆ์ก่อเหตุขัดแย้งมาสร้างความแตกแยก
แล้วทำลายกันเอง (๒) เงื่อนไขภายนอก เช่น
อิทธิพลการเมือง วัฒนธรรมต่างชาติ การทำลาย
ด้วยกำลังทหาร เป็นต้น

หลัง พ.ศ. ๕๐๐ เกรวาทเริ่มเสื่อมจากความ
นิยมขณะที่มหายานเริ่มเด่นขึ้นแม้ว่าพุทธแบบ
มหายานจะรุ่งเรืองขึ้นแต่ก็เป็นความเจริญแบบ
อ่อนแอ พระสงฆ์แตกแยกกัน แข่งขันแบบทำลาย
ขาดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มพุทธศาสนิกชน ช่วง
หลังก็ถูกหลอมรวมเข้าในลัทธิฮินดู เมื่อกองทัพ
มุสลิมรุกเข้าอินเดียศาสนาพุทธถูกทำลายด้วยกองทัพ
แบบสิ้นซาก

ในปัจจุบันเกรวาทและมหายานหันมาทำ
ความเข้าใจซึ่งกันและกันมากขึ้น มีการแสวงจุดร่วม
 สงวนจุดต่าง โดยประเทศไทยเป็นจุดศูนย์กลางเชื่อม
ประสาน มีการประชุมนานาชาติว่าด้วยพระพุทธ
ศาสนาเกรวาทและมหายาน การดำเนินการกิจกรรม
วิสาขะที่ถือว่าเป็นวันสำคัญขององค์การสหประชาชาติ
มาตั้งแต่ปี ๒๕๔๓ อย่างยิ่งใหญ่ในประเทศไทย
ต่อเนื่องมาทุกปี จนถึงปี ๒๕๕๐

พ.อ.ปิ่น มุกขนันต์. บทบาทพระบรมครู. (กรุงเทพฯ : คลังวิทยา, ๒๕๐๖). หน้า ๑-๒๔
 บรรจง ไสดาดี. พระพุทธศาสนากับการศึกษา. (สุรินทร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 วิทยาเขตสุรินทร์, ๒๕๔๗), หน้า ๒๒

ครู

เมฆไท ละม้ายวรรณ*

เคารพครู รักครู บูชาครู อ่านเรื่องครู...

ทำไม...ต้องพูดเรื่อง ครู ก็เพราะผมมีวิชาชีพอยู่ที่สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ซึ่งเป็นวิชาชีพที่กระผมได้ฝึกมาตั้งแต่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ แล้ว และกระผมได้เดินทางมาถึงความฝันแล้ว คือ ได้เป็นครูหรือเรียกให้ถูกต้องตามหลักการ ก็คือ เป็นอาจารย์ (ระดับอุดมศึกษา) เมื่อต้นเดือนมิถุนายน ๒๕๕๐ สำนักวิชาการแจ้งว่าจะพิมพ์นิตยสารมหาจุฬาลงกรณให้เขียนบทความให้ กระผมมาคิดว่าเราก็ทำงานอยู่สาขาวิชาหลักสูตรและการน่าจะเขียนบทความเรื่องครู ด้วยเหตุผลนี้แหละกระผมจึงได้เขียนเรื่อง ครู ครับ...**เคารพครู รักครู บูชาครู อ่านเรื่องครู**

ครู คือ บุคคลที่มีหน้าที่หรือมีอาชีพในการสอนนักเรียน เกี่ยวกับวิชาความรู้ หลักการคิด การอ่าน รวมถึงการปฏิบัติและแนวทางในการทำงาน โดยวิธีในการสอนจะแตกต่างกันออกไปโดยคำนึงถึงพื้นฐานความรู้ ความสามารถ และเป้าหมายของนักเรียนแต่ละคน ที่นี้มาศึกษาคำว่า ครู ก่อน ว่า คำว่า ครู นี้มีคำศัพท์มาอย่างไร คำว่า “ครู” มาจากคำศัพท์ในภาษาสันสกฤตว่า “คุรุ” และคำศัพท์ในภาษาบาลีว่า “ครุ, ครู” ในภาษาสันสกฤตนั้นมีใช้เขียนว่า “กูรู” กูรู เป็นคำทับศัพท์ หมายถึง ครูหรืออาจารย์ในศาสนาพราหมณ์ฮินดู มาจากปรัชญาความเชื่อในความสำคัญของการเข้าถึงความรู้ โดยมีกูรูหรืออาจารย์เป็นผู้ชักนำไปสู่จุด

สูงสุด ในประเทศอินเดียในปัจจุบัน สำหรับผู้ที่นับถือศาสนาฮินดูและซิกข์ คำ กูรู นี้ยังคงความหมายของความศักดิ์สิทธิ์

อนึ่งคำว่า กูรู นี้เป็นการทับศัพท์ในภาษาอังกฤษ โดยสะกดว่า “guru” ซึ่งหากทับศัพท์มาใช้ในภาษาไทยก็ต้องเขียน “ครู” ซึ่งมีศัพท์นี้อยู่แล้วในภาษาไทย เช่น ครูสภา, ครูศึกษา เป็นต้น ในภาษาบาลีใช้ “ครุ” เช่น ครุศาสตร์, ครุภัณฑ์ อย่างไรก็ตามในปัจจุบันมีความนิยมใช้คำว่า กูรู นี้ในเชิงการบริหารและการศึกษา หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในสาขานั้น

กูรู... ในภาษาสันสกฤตนั้นยังใช้หมายถึง พุทธัสบดี ซึ่งเป็นเทพเจ้าองค์หนึ่ง ซึ่งตรงกับเทพเจ้าอุปเตอรของชาวโรมันนั่นเอง ตามความเชื่อในศาสนาฮินดูนั้น ดาวจูปีเตอร/ดาวกูรู/ดาวพุทธัสบดี ถือว่าเป็นดาวที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ในภาษาต่าง ๆ ของอินเดีย คำว่า พุทธัสบดีวาร ซึ่งหมายถึงวันพุทธัสบดี จะเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า คุรวาร หมายถึง วันกูรู โดย วาร นั้นหมายถึงวันกูรูในอินเดียในทุกวันนี้ใช้ในความหมายทั่วไป หมายถึง “ครู” ในประเทศตะวันตก กูรู ยังใช้ในความหมายที่กว้างขึ้น หมายถึง บุคคลที่เผยแพร่ศาสนาหรือกลุ่มความเชื่อตามปรัชญาต่าง ๆ คำนี้ยังใช้ในความหมายเชิงอุปมา หมายถึง บุคคลผู้ซึ่งอยู่ในสถานะที่เชื่อถือได้เนื่องมาจากความรู้ และความชำนาญที่เป็นที่ประจักษ์และยอมรับ ในประเทศ

* พธ.บ. (สังคมศึกษา), กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน) หัวหน้าสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

ไทยให้ความสำคัญกับครูมาก ตำแหน่ง ครู คือ บุคคลที่ทำหน้าช่วยสอน สอนทบทวน สอนภาคปฏิบัติ แตกต่างจากอาจารย์ที่สอนภาคบรรยาย

ครูใหญ่ คือ ครูที่ทำหน้าที่ดูแลระบบทั้งโรงเรียนจะเรียกว่า ครูใหญ่ ซึ่งคล้ายคลึงกับคณบดี หรืออธิการบดีในระดับอุดมศึกษา โดยหน้าที่ของครูใหญ่มักจะทำหน้าที่ดูแลระบบการจัดการของโรงเรียนมากกว่าการสอนในห้องเรียน ต่อมาเป็นตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา มีทั้งครูใหญ่..., อาจารย์ใหญ่..., ผู้อำนวยการ... ณ ปัจจุบันนี้ใช้คำว่าครูใหญ่ไม่มีแล้ว แต่ใช้ตำแหน่ง “ผู้อำนวยการ” แทน เรียกว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษา” เช่น ผู้อำนวยการโรงเรียน..., ผู้อำนวยการวิทยาลัย... ทำหน้าที่บริหารสถานศึกษา แต่ต้องมีชั่วโมงปฏิบัติการสอนอย่างน้อย ๕ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ท่านผู้อ่านครับ...กระผมขอแนะนำเสนอความหมายของคำว่า ครู ครับ มาศึกษาความหมายของคำว่า ครู ว่ามีความหมายอย่างไรบ้าง

ความหมายของคำว่า “ครู” ครู หมายถึง ผู้อบรมสั่งสอน ผู้ถ่ายทอดความรู้ ผู้สร้างสรรค์ภูมิปัญญา และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองของสังคมและประเทศชาติ เป็นที่ทราบโดยทั่วไปว่าครูหมายถึงใคร เพราะคำว่า “ครู” ทุกคนย่อมได้ยินและเห็นมาตั้งแต่เด็ก แต่ผู้รู้หลายท่านให้ความหมายไว้หลากหลายทัศนะ เช่น

- คำว่า “ครู” หมายถึง ผู้เปิดประตูทางวิญญาณ แล้วก็นำให้เกิดทางวิญญาณไปสู่คุณธรรม เบื้องสูง เป็นเรื่องทางจิตใจโดยเฉพาะ มิได้หมายถึงเรื่องวัตถุ

- ครู ปู่ครู ตูครู ครูบา และอาจารย์ ในสมัยโบราณนั้นเป็นที่เข้าใจว่า หมายถึง พระสงฆ์ผู้ทำหน้าที่สอนกุลบุตร (เฉพาะกุลบุตรนะครับ ไม่มีกุลธิดาเพราะสมัยโบราณไม่นิยมให้หญิงเรียน) ทุก

ระดับอายุ ตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยรุ่น สอนทั้งด้านอักษรวิธี ทั้งภาษาไทย และภาษาบาลี สอนให้เป็นคนดีมีวิชาชีพ ตลอดจนความรู้ทางพระพุทธศาสนา แม้เมื่อศิษย์มีอายุครบบวชแล้วก็ยังคงศึกษาในวัดหรือสำนักนั้น ๆ ต่อไปจนมีความรู้ความชำนาญสามารถถ่ายทอดวิชาที่ได้รับการสั่งสอนฝึกฝนจากครูบาของตนให้แก่ศิษย์รุ่นหลังของสำนักต่อไป หรืออาจลาไปแสวงหาความรู้ความชำนาญต่อจากพระสงฆ์ หรือครูบา หรือตุครู ณ สำนักอื่น เมื่อเชี่ยวชาญแล้วก็กลับมาช่วยสอนในสำนักเดิมของตนจนเป็นครูบาสืบทอดต่อไป

ท่านผู้อ่านครับ... ครูทำหน้าที่สอนคน คนเป็นสิ่งมีชีวิต โดยธรรมชาติของสิ่งมีชีวิตนั้นไม่ชอบอยู่นิ่งและไม่ชอบอยู่ในพื้นที่ที่เดียว อยู่กระจายไปตามเมือง ตามหมู่บ้าน ตามป่า ตามเขา ครูต้องทำหน้าที่อย่างหนัก ถึงลำบากตรากตรำอย่างไรก็สู้ทน ด้วยหวังว่าวันหนึ่งประเทศไทยจะสว่างไสวด้วยสติปัญญา ด้วยคุณงามความดีของคุณครูนี้จึงได้มีนักปราชญ์ คือ ครูเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ได้ร้อยกรองบทประพันธ์เกี่ยวกับครูไว้อย่างไพเราะจับใจ ว่า :-

ใครคือครู ครูคือใครในวันนี้

ให้อยู่ที่ปริญญามหาศาล

ให้อยู่ที่เรียกว่า ครูอาจารย์

ให้อยู่นานสอนนานในโรงเรียน

ครูคือผู้นำทางความคิด

ให้รู้ถูกรู้ผิด คิดอ่านเขียน

ให้รู้ทุกข์รู้ยากรู้พากเพียร

ให้รู้เปลี่ยนแปลงรู้สร้างงาน

ครูคือผู้ยกระดับวิญญาณมนุษย์

ให้สูงส่งกว่าสัตว์เดรัจฉาน

ครูคือผู้สั่งสมอุดมการณ์

มีดวงมานเพื่อมวลชนใช้ตนเอง

ครูจึงเป็นนักสร้างผู้ยิ่งใหญ่ สร้างคนจริงสร้างคนกล้าสร้างคนเก่ง สร้างคนให้ได้เป็นตัวของตัวเอง

ครับ...จากตัวอย่างความหมายของครูข้างต้น
ที่ได้อ่านมา จะเห็นว่าครูต้องเป็นคนที่มีความรู้
และความประพฤติที่ดี กอปรด้วยความเมตตา
กรุณาต่อศิษย์ คงไม่เกินความจริงที่จะกล่าวว่า ครู
เป็นบุคคล “ไตรภาคี” คือ มาจากองค์ประกอบ
สำคัญ ๓ ประการ คือ ๑) ความรู้ดี ๒) ความ
ประพฤติดี และ ๓) มีคุณธรรม ได้แก่ เมตตา
กรุณา มุทิตา และอุเบกขา คุณธรรมทั้ง ๔ ข้อ
นี้มีความสำคัญต่อการเรียนการสอนและการวัดผล
ประเมินผลมาก หากขาดองค์ประกอบอย่างใดอย่าง
หนึ่งจะไม่สามารถเป็นครูที่ดีได้

องค์ประกอบ ๓ ประการ นี้เป็นหลักความ
จริงที่น่าพิจารณาอย่างยิ่งสำหรับผู้มีหน้าที่เป็นครู
เพราะผู้ที่มีองค์ประกอบทั้งสามนี้ และพัฒนาถึงขั้น
สูงสุด จะอยู่ในฐานะเป็นยอดครู หรือบรมครู เช่น
พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงได้รับการขนานพระนาม
ว่า “บรมครู” เพราะพระองค์ ทรงมีองค์ประกอบ
๓ ประการ นี้ที่พัฒนาถึงขั้นสูงสุดแล้ว คือ ทรงมี
พุทธคุณ ๓ ประการ คือ

๑. พระปัญญาคุณ ได้แก่ ความรู้

๒. พระวิสุทธิคุณ ได้แก่ ความบริสุทธิ์
และความประพฤติดี

๓. พระกรุณาคุณ ได้แก่ ความสงสาร,
ทนไม่ได้ที่จะไม่ช่วยเหลือคนอื่น

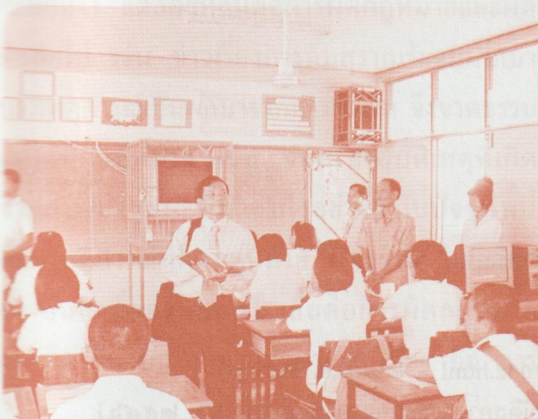
ที่กล่าวเช่นนี้มิได้มีจุดประสงค์ที่จะยกฐานะ
ครูขึ้นเปรียบเทียบกับพระพุทธเจ้าแต่อย่างใด ต้องการ
เพียงชี้ว่าผู้เป็นครูนั้น ควรยึดหลักการเช่นไรเป็น
เป้าหมายในการทำหน้าที่ของตน เพราะหากคลาด
หลักการหรือไร้หลักการแล้วจะก่อให้เกิดปัญหา
มากมายติดตามมา แต่ในทางกลับกันถ้ายึดหลักการ
อันถูกต้องอย่างมีเป้าหมายก็จะทำให้การทำงานที่
เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพราบรื่นและมีแต่จะส่ง
ผลดีต่อนักเรียน ต่อผู้ศิษย์และตลอดจนสังคม
โดยรวม

ความหมายของครูตามรูปแบบ

...เคารพครู รักครู บูชาครู อ่านเรื่องครู...

ท่านผู้อ่านครับความหมายของครูดังกล่าว
ข้างต้นเป็นความหมายตามเนื้อความหรือเนื้อแท้
ของครู คือ ผู้ที่เป็นครูควรมีภาวะดังกล่าวอันได้แก่
ความรู้ ความประพฤติ และคุณธรรม ไม่ว่าครูนั้น
จะอยู่ ณ ที่ใด หน่วยงานไหนก็ตาม

ความหมายของครูอีกอย่างหนึ่งที่กำหนด
โดยกฎหมาย ให้เป็นรูปแบบ แบ่งเป็นชั้นหรือ

ระดับสูงต่ำแตกต่างกัน และอาจเกิดสิ่งที่เรียกว่า เกียรติหรือศักดิ์ศรีแทรกซ้อนอยู่ในรูปแบบนั้นด้วย ซึ่งบางทีอาจปิดกั้นไม่ให้มองเห็นความหมายตามเนื้อแท้ก็ได้ ความหมายของครูโดยกฎหมายนี้อาจเรียกว่า “ความหมายของครูตามรูปแบบ”

ความหมายของครูตามรูปแบบในพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖ เรียกว่า “ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา” กำหนดไว้ ๔ กลุ่ม คือ

๑. กลุ่มครู
๒. กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา
๓. กลุ่มผู้บริหารการศึกษา
๔. กลุ่มบุคลากรทางการศึกษาอื่น (ครูนิเทศก์)

และได้บัญญัติความหมายของ “ครู” ไว้ว่า ครู หมายความว่า บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพหลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญา ทั้งของรัฐและเอกชน

ตามบัญญัตินี้หมายความว่า ครูที่สอนนักเรียน ตั้งแต่อนุบาล ปฐม มัธยม และอุดมศึกษาที่มี

วุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญา ให้เรียกว่า “ครู” ดังนั้นการเรียกครูหรืออาจารย์จึงควรเรียกให้ถูกต้อง โดยเฉพาะการใช้คำว่า ครู หรืออาจารย์ ในงานเอกสารควรใช้ให้ถูกต้อง แต่ภาษาพูดอาจใช้ปะปนกันได้ ด้วยว่าผู้พูดอาจพูดด้วยความเคารพและให้เกียรติกับคุณครูของตน

ครูเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดในวงการศึกษ เพราะเป็นผู้ที่ก่อให้เกิดองค์ความรู้อันจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมและโลก นอกจากนั้นยังเป็นผู้มีอิทธิพลต่อการสร้างพลเมืองอย่างมาก พลเมืองจะมีความคิดที่ดี คิดสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ มีระเบียบระเบียบในการปฏิบัติงาน ตลอดจนการพัฒนาบุคลิกภาพเชิงวิชาการ เชิงวิชาชีพ ซึ่งควรได้รับการปลูกฝังอบรมจากครูผู้สอน และที่ครูจะปฏิบัติหน้าที่ของครูอย่างเต็มศักดิ์ศรีและเต็มความภาคภูมิใจนั้นจำเป็นต้องมีหลักยึด คือ อุดมการณ์ครู มีอยู่ ๕ ประการ หรือเรียกว่า ห้าเต็ม คือ เต็มใจ เต็มสติปัญญา เต็มเวลา เต็มคน เต็มพลัง (จะขยายความฉบับหน้า) ครบท่านผู้อ่านมาถึงบรรทัดสุดท้ายแล้วหากท่านเคารพครู รักครู บูชาครู อย่าเจ้าชู้กับเมียชาวบ้าน อย่าระรานลูกศิษย์ อย่าคิดล้างครู สาธุ...

เอกสารอ้างอิง

(<http://th.wikipedia.org/wiki/๒๒> มี.ก. ๒๕๕๐)

(http://202.28.52.4/article/article_file/dhamma_teach/002.html - ๒๒ มี.ก. ๒๕๕๐)

(สำนักงานเลขาธิการคุรุสภากระทรวงศึกษาธิการ. พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา. ๒๕๔๖)

การทำอบายมุขให้ถูกกฎหมาย

พระศรีวิสุทธิคุณ*

เมื่อรุ่งอรุณของปี ๒๕๔๕ สวนดุสิตโพลได้สรุปผลการวิเคราะห์การพาดหัวข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ไทย ๑๓ ฉบับ คือ ไทยรัฐ เดลินิวส์ ข่าวสด มติชน คมชัดลึก สยามรัฐ บ้านเมือง แนวหน้า ไทยโพสต์ โพสทูเดย์ กรุงเทพธุรกิจ ผู้จัดการ และบางกอกทูเดย์ ถ้ายกเว้นข่าวในพระราชสำนัก ข่าวอุบัติเหตุ ไฟไหม้ ดึกดื่น ข่าวสุขภาพอนามัย และข่าวภาวะเศรษฐกิจแล้วจะเป็นข่าวที่บ่งบอกถึงปัญหาความระส่ำระสายและสะท้อนขวัญของสังคมไทย โดยเฉพาะเมื่อมองในกรอบของไตรยางศ์ที่เป็นเงื่อนไขของสันติสุขหรือสันติภาพ คือ กฎหมาย ศีล และธรรม หรือจิตสำนึกที่ดีต่อสังคม บางเหตุการณ์ผิดกฎหมาย (ฆาตกร) ผิดศีล (ปาณาติบาต) และผิดธรรม (ไร้เมตตาธรรม) เช่น ข่าวเรื่องการฆ่า บางเหตุการณ์ผิดศีล (สุราเมรัย) ผิดธรรม (เสียสติ) ไม่ผิดกฎหมาย (เพราะเมาเหล้า) แต่ล่อแหลมต่อการผิดกฎหมายและผิดศีลต่อไป เช่น ข่าวเรื่องการดื่มสุราเมรัยจนมีเมมา บางเหตุการณ์เป็นผลมาจากการผิดศีล จึงขาดธรรม แต่ไม่ผิดกฎหมาย เช่น ข่าวเรื่องอุบัติเหตุที่เกิดจากการเมาสุรา ที่น่าสนใจอย่างยิ่งในปัจจุบันนี้คือ เหตุการณ์ที่ผิดกฎหมาย ผิดธรรม ไม่ผิดศีล แต่เป็นสิ่งที่ล่อแหลมหรือเอื้อต่อการผิดกฎหมายและศีล คือ อบายมุข แล้วทำให้ถูกต้อง คือ การ

ทำอบายมุขให้ถูกกฎหมาย เหมือนอย่างที่ทำการกีฬาแข่งม้าให้ถูกกฎหมาย ทำหอยได้ดินถูกกฎหมายมาแล้ว เพราะการแข่งม้าและหอยได้ดินเป็นการพนันทั้งคู่ การพนันเป็นอบายมุข อบายมุขเป็นที่มาของปัญหาอาชญากรรมมากมายโดยไม่มีใครคาดคิดหรืออาจมี แต่ก็ถือว่าเป็นปกติของการพนันเป็นไปได้หรือไม่ว่า “การพนันเป็นที่มาของปัญหาอาชญากรรมที่พาดหัวข่าวหน้าหนึ่งตามที่ปรากฏในสวนดุสิตโพล”

ความหมายของอบายมุข

โดยรูปศัพท์ คำว่า อบายมุข เป็นภาษาบาลีมาจากคำว่า “อบาย” (ไม่เจริญ, ความหายนะ, ความเสื่อม, ความฉิบหาย) กับคำว่า “มุข” (ปาก, ทาง, ปากทาง) เมื่อนำสองคำรวมกันเป็น “อบายมุข” หมายถึง ปากทางแห่งความหายนะ, ทางแห่งความเสื่อม หรือหนทางแห่งความฉิบหาย

โดยปรากฏการณ์น่าจะมาจากคำว่า อปป (น้อย, จำนวนน้อย, ไม่มาก) + อาย (ความเจริญ, ความฉลาด) + มุข (ทาง, วิธีการ) รวมกันเป็นอบายมุข หมายถึง วิธีการของคนฉลาดน้อย หรือโอกาสแห่งผลประโยชน์ของคนจำนวนน้อย, โอกาสแห่งผลประโยชน์ของคนบางคน

* ป.ธ. ๘, พธ.บ. (สังคมวิทยา), อ.ม. (จุฬาฯ), กศ.ม., อาจารย์ประจำสาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

ประเภทของอบายมุข

ในทางพระพุทธศาสนาบอกไว้ชัดเจนว่า เมื่อแบ่งประเภทแล้ว อบายมุขอย่างน้อยที่สุดมี ๔ อย่าง คือ

๑. ความเป็นนักร้องหญิง ความเป็นนักร้องชาย
๒. ความเป็นนักร้องสุรา
๓. ความเป็นนักร้องการพนัน
๔. การคบคนชั่วเป็นมิตร

อบายมุขอย่างมาก มี ๖ อย่าง คือ

๑. ดื่มน้ำเมา
๒. เที่ยวกลางคืน
๓. เที่ยวดูการละเล่น
๔. เล่นการพนัน
๕. คบคนชั่วเป็นมิตร
๖. เกียจคร้านทำงาน

ในแต่ละอย่างเป็นเพียงชื่อที่อาจจะมียหลายวิธีการดังนี้

ความเป็นนักร้องหญิง นักร้องชาย หมายถึง การดำเนินทางเพศ ไม่เจาะจงแต่เพศเดียวกันหรือต่างเพศกัน หญิงคู่ชาย ชายคู่หญิง หญิงคู่หญิง หรือชายคู่ชาย โดยกรอบของความผิดที่ว่า “ถ้าไม่รู้จักพอใจเฉพาะคู่ของตน” นับเข้าในขอบข่ายอบายมุขข้อนี้ทั้งสิ้น

ความเป็นนักร้องสุรา หมายถึง ความไม่พอเหมาะพอดีในการเสพสุรา ซึ่งหมายรวมถึงของมีเมาทุกชนิด ทั้งเบียร์ ไวน์ วิสกี้ และวัตถุที่มีผลต่อจิตประสาทอื่น ๆ โดยวิธีการเสพด้วยการดื่ม การฉีดเข้าร่างกายหรือวิธีใด ๆ ที่ทำให้ร่างกายและจิตใจเสียสุขภาพ เสี่ยงภัยภาพ ทั้งที่ถูกกฎหมายและไม่ถูกกฎหมาย

ความเป็นนักร้องการพนัน หมายถึง การพนันทุกชนิดที่มีผลต่อการได้ทรัพย์ เสียทรัพย์

ไม่จำกัดว่าเป็นฟุตบอล หว่ยเบอร์ ไพ่ ไฮ-โลว์ กัดปลา ชนไก่ ชนโค เป็นต้น

การคบคนชั่วเป็นมิตร หมายถึง การคบหาสมาคมกับคนชั่วทางกาย ชั่วทางวาจา และชั่วทางใจ ด้วยการเลี้ยงดูเกื้อหนุนต่อกัน หรือมีผลประโยชน์ต่อกันโดยไม่ชอบธรรม จะเห็นได้ว่าอบายมุขแต่ละอย่างเป็นจุดเชื่อมต่อหรือเป็นวิธีการที่จะทำให้เกิดความหายนะต่อผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทั้งสิ้นถ้าเกินพอดี

อบายมุขก่อหายนะอย่างไร

การดื่มน้ำเมาก่อความหายนะดังนี้

๑. เสียทรัพย์
๒. ก่อการทะเลาะวิวาท
๓. เกิดโรค
๔. ต้องติดเฝือก
๕. ไม่รู้จักอาย
๖. ทอนกำลังสติปัญญา

การเที่ยวกลางคืน ก่อความหายนะดังนี้

๑. เชื่อว่าไม่รักษาศาตว์
๒. เชื่อว่าไม่รักษาลูกเมีย
๓. เชื่อว่าไม่รักษาทรัพย์สมบัติ
๔. เป็นที่ระแวงของคนทั้งหลาย
๕. มักถูกใส่ความ
๖. ความลำบากมาก

เกี่ยวกับการเล่น ก่อความหายนะตามประเด็น

๑. รำที่ไหนไปทีนั้น
๒. ขั้วร้องที่ไหนไปทีนั้น
๓. ดิฉันดีใจที่ไหนไปทีนั้น
๔. เสภาที่ไหนไปทีนั้น
๕. เพลงที่ไหนไปทีนั้น
๖. เกิดเหตุที่ไหนไปทีนั้น

เล่นการพนัน ก่อความหายนะดังนี้

๑. เมื่อชนะยอมก่อเวร
๒. เมื่อแพ้ย่อมเสียทรัพย์ที่เสียไป
๓. ทรัพย์ยอมฉิบหาย
๔. ไม่มีใครเชื่อถือด้วยคำ
๕. เป็นที่หมิ่นประมาทของเพื่อน
๖. ไม่มีใครประสงค์จะแต่งงานด้วย

คบคนชั่วเป็นมิตร ก่อความหายนะดังนี้

๑. คนชั่วนำไปเป็นนักร้องเพลงการพนัน
๒. คนชั่วนำไปเป็นนักร้องเจ้าชู้
๓. คนชั่วนำไปเป็นนักร้องเล่ห์
๔. คนชั่วนำไปเป็นคนลงเขาด้วยของปลอม
๕. คนชั่วนำไปเป็นคนลงเขาซึ่ง ๆ หน้า
๖. คนชั่วนำไปเป็นคนหัวไม้

เกียจคร้านทำงาน ก่อความหายนะดังนี้

๑. มักให้อ้างว่าหนานักแล้วไม่ทำงาน

๒. มักให้อ้างว่าร้อนนักแล้วไม่ทำงาน
๓. มักให้อ้างว่าเวลาเย็นแล้วไม่ทำงาน
๔. มักให้อ้างว่ายังเข้าอยู่แล้วไม่ทำงาน
๕. มักให้อ้างว่าหิวนักแล้วไม่ทำงาน
๖. มักให้อ้างว่ากระหายนักแล้วไม่ทำงาน

ผู้ที่หวังความเจริญด้วยโภคทรัพย์พึงเว้นเหตุ
เครื่องฉิบหาย ๖ ประการ นี้เสีย

อบายมุข : วิธีการที่หลากหลาย แต่เป้าหมาย คือ หายนะ

ในสมัยพุทธกาลคราวที่พระผู้มีพระภาค
ประทับอยู่ ณ พระวิหารเชตวันนารามของท่าน
อนาถบิณฑิกเศรษฐี ใกล้พระนครสาวัตถี ครั้งนั้น
แล เทวดาคนหนึ่งเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคแล้วได้
ทูลถามถึงความหายนะ ๑๒ ข้อ พระผู้มีพระภาค
ตรัสตอบว่า

๑. ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ ผู้ชั่วเป็นผู้เสื่อม ผู้ใคร่
ธรรมเป็นผู้เจริญ ผู้เกลียดธรรมเป็นผู้เสื่อม

๒. คนมีสติสมบูรณ์เป็นที่รัก ไม่กระทำสติสมบูรณ์
ให้เป็นที่รัก ชอบใจธรรมของสติสมบูรณ์ ข้อนั้นเป็น
ทางของคนเสื่อม

๓. คนใดชอบนอน ชอบคุย ไม่หมั่น
เกียจคร้าน โกรธง่าย ข้อนั้นเป็นทางของคนเสื่อม

๔. คนใดมีความสามารถแต่ไม่เลี้ยงมารดา
หรือบิดาผู้แก่เฒ่าซึ่งผ่านวัยหนุ่มสาวไปแล้ว ข้อนั้น
เป็นทางของคนเสื่อม

๕. คนใดลงสมณะพราหมณ์หรือแม้แต่ว่า
ฉัพพกอื่นด้วยมุสาวาท ข้อนั้นเป็นทางของคนเสื่อม

๖. คนมีทรัพย์มาก มีเงินทองของกิน กิน
ของอร่อยแต่ผู้เดียว ข้อนั้นเป็นทางของคนเสื่อม

๗. คนใดหยิ่งเพราะชาติ หยิ่งเพราะทรัพย์
และหยิ่งเพราะโคตร ย่อมดูหมิ่นญาติของตน ข้อนั้น
เป็นทางของคนเสื่อม

๘. คนใดเป็นนักเลงหญิง เป็นนักเลงสุรา และเป็นนักเลงการพนันผลาญทรัพย์ที่ตนหามาได้ ข้อนั้นเป็นทางของคนเสื่อม

๙. คนไม่สันโดษด้วยภริยาของตน ประทุษร้ายในภริยาของคนอื่น เหมือนประทุษร้ายในหญิงแพศยา ข้อนั้นเป็นทางของคนเสื่อม

๑๐. ชายแก่ได้หญิงรุ่นสาวมาเป็นภริยา ย่อมนอนไม่หลับ เพราะความหึงหวงหญิงรุ่นสาวนั้น ข้อนั้นเป็นทางของคนเสื่อม

๑๑. คนใดตั้งหญิงนักเลงสุรุษสุราย หรือแม้ชายเช่นนั้นไว้ในความเป็นใหญ่ ข้อนั้นเป็นทางของคนเสื่อม

๑๒. ก็บุคคลผู้เกิดในสกุลกษัตริย์ มีโภคทรัพย์น้อย แต่มีความมักใหญ่ปรารถนาราชสมบัติ ข้อนั้นเป็นทางของคนเสื่อม บัณฑิตผู้ถึงพร้อมด้วยความเห็นอันประเสริฐ พิจารณาเห็นคนเหล่านี้ว่าเป็นผู้เสื่อมในโลก ท่านย่อมคบโลกที่เกษม (คนผู้เจริญ)

ปัญหาที่เกิดจากอบายมุข

อบายมุขไม่ใช่สิ่งดีหรือชั่วตามรูปคำหรือรูปศัพท์ จะดีหรือชั่วก็ต่อเมื่อตนเกี่ยวข้องหรือนำไปใช้โดยตรง เปรียบเหมือนไฟก็คือไฟ ต่อเมื่อนำไปใช้ให้ความอบอุ่น หุงต้มอาหาร ได้ประโยชน์ แต่ถ้านำไปเผาบ้านเรือน เผาป่า จะมีผลเสียหายทันที อบายมุขก็เช่นเดียวกัน อบายมุขเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งทางสังคมซึ่งอาจให้ความเพลิดเพลิน บางอย่างใช้เป็นวิธีการผ่อนคลายอารมณ์ความเครียดได้ เช่น การเล่นเกม บางอย่างก็ก่อทุกข์ต่อคนบางวัย บางกาลเทศะ เช่น สุราเมรัยในประเทศหนาว หรือคนสูงวัยที่ไม่ปกติด้านการสูดฉีดโลหิต แต่ต้องอยู่ในความควบคุมของแพทย์ที่มีใบประกอบโรคศิลป์ บางอย่างมีผลทางจิตวิทยาอยู่บ้าง เช่น การคบคนชั่วเหมือนการคบเสือไว้ขู่สิงห์ แต่อบายมุขทั้งหมด

ถ้าเกินประมาณ เกินพอดีจะมีผลเสียหรือถดถอยเข้าถึงความหายนะทันที เช่น การเที่ยวดูการละเล่นเมื่อเกินประมาณก็ไม่มีเวลาประกอบอาชีพ การเล่นเกมพนันแทนที่จะเป็นการพักผ่อนสนุกสนานชั่วครั้งชั่วคราว ถ้ามากเกินไปก็ถึงความหายนะของทรัพย์สินเงินทอง การคบคนชั่วเป็นมิตรแทนที่จะคบไว้ขู่คนชั่ว ถ้ามากคนเกินไปก็กลายเป็นคนมีอิทธิพล ช่องโจร สร้างความเสียหายต่อคนอื่นหรือถ้าตนเป็นคนชั่วเหมือนคนที่ตนคบนั่นก็กลายเป็นความหายนะต่อตนเองด้วย เป็นต้น โดยภาพรวมแล้ว อบายมุขก่อปัญหาหรือความหายนะทั้งทางเศรษฐกิจ ทางสังคมและการเมือง และยังมีนักการเมืองที่ร่ำรวยผิดปกติ เมื่อถูกตรวจสอบกลับอ้างว่าร่ำรวยเพราะการพนันซึ่งเป็นอบายมุขจากการศึกษาเอกสาร ตำรา และผลการวิจัย (ตามที่อ้างอิงในทำงานนี้) ยังไม่พบเรื่องความหายนะจากอบายมุขครบทั้ง ๔ หรือ ๖ อบายมุขในเล่มเดียวกัน ส่วนใหญ่จะศึกษาอบายมุขเฉพาะเรื่องหรือสองเรื่อง แต่มีเรื่องเดียวเท่านั้นที่พบในเอกสารทุกเล่มคือปัญหาจากอบายมุขโดยวิธีการพนัน และจะมองไปในประเด็นการสูญเสียทางเศรษฐกิจ ปัญหาสังคม และความมั่นคงทางการเมืองเสมอ แต่จากการศึกษาผลสรุปจากสวนดุสิตโพลข้างต้นนั้นมีความเป็นไปได้ที่สภาพปัญหานั้น ๆ เกิดจากอบายมุข หรืออบายมุขก่อให้เกิดปัญหาดังต่อไปนี้

ความเป็นนักเลงหญิง นักเลงชาย ส่งผลให้เกิดอาชญากรรม โป้ เปลือย ฆาตกรรมด้วยความหึงหวง ทะเลาะวิวาท หย่าร้าง ชู้สาว การล้วงละเมิดทางเพศ ครอบครัแตกแยก ปัญหาโสเภณี การค้าบริการทางเพศ ขยายเด็กผู้หญิงเพื่อบริการทางเพศ เหล่านี้เป็นปรากฏการณ์จริงในสังคมไทย

ความเป็นนักเลงการพนัน มีผลให้เกิดการคอร์รัปชัน อาชญากรรม โจรกรรม ปล้น ข่มขืน

มี เปลือย พลีร่างกายตัวใช้หนี้ ครอบครัวแตกแยก
ฆ่าตัวตาย เหล่านี้เป็นปรากฏการณ์จริงในสังคมไทย
ความเป็นนักเลงสุรา มีผลให้เกิดการทะเลาะ
วิวาท ฆาตกรรม มั่วสุมทะเลาะวิวาท ทำร้าย
ร่างกาย ครอบครัวล่มสลาย หย่าร้าง ชู้สาว ละเมิด
ทางเพศ ข่มขืนแล้วฆ่า หรือแม้แต่อุบัติเหตุ การเสพ
สุราก็ก่อให้เกิดโศกนาฏกรรม ดังตัวอย่างในอรรถกถา
และพระไตรปิฎก

ในคัมภีร์ชั้นอรรถกถา มีกล่าวไว้ในอรรถกถา
พระธรรมบท (ภาค ๕) ว่า ลูกชายเศรษฐีมีทรัพย์
๔๐ โกฏิ (๔๐๐ ล้าน) มีภรรยาซึ่งมีทรัพย์ติดตัว
มา ๔๐ โกฏิ รวมเป็น ๘๐๐ ล้าน แต่จ้งหะชีวิต
เปลี่ยนไปเพราะเปลวไปคบกับนักเลงสุรา ถูกชักชวน
ให้หวานทรพย์ไปในทางอบายมุขอื่น ๆ คือ (สุรา)
พนัน พาสี กีฬาบัตร และการละเล่นอื่น ๆ ในที่สุด
ก็หมดทรัพย์ กลายจากมหาเศรษฐีเป็นยากจน เขา
เหมือนนกกระเรียนบนเปือกตมที่ไม่มีปลาจะให้จิกกิน

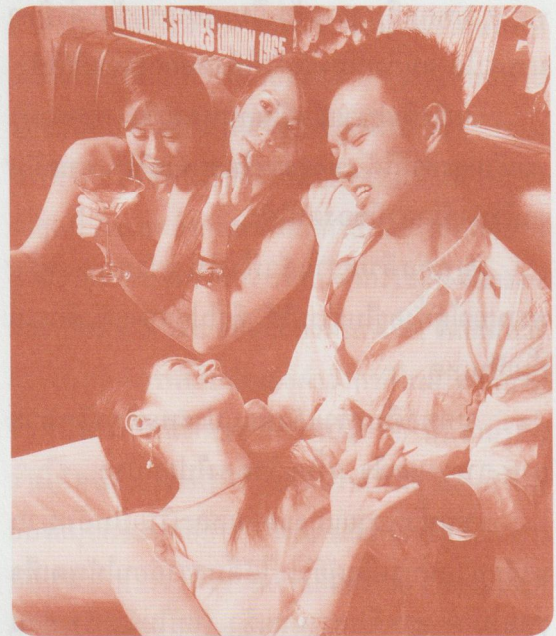
ส่วนในชั้นพระไตรปิฎก โทษของสุราปรากฏ
ในอุคคชาดก ขุททกนิกาย สุตตันตปิฎก มีเนื้อหา
ที่ระบุโทษดังนี้

หม้อใบนี้ไม่ใช่หม้อเนยใส ไม่ใช่หม้อน้ำมัน
ไม่ใช่หม้อน้ำอ้อย ไม่ใช่หม้อน้ำผึ้ง โทษของหม้อ
ใบนี้มีน้อยนิด ท่านจงฟังโทษเป็นอันมากที่มีอยู่ใน
หม้อใบนี้...

บุคคลดื่มสุราแล้วเดินโซเซล้มไปยังบ่อ ถ้า
หล่นน้ำคร่ำและหล่นโสโครก ฟังบริโภคของที่ไม่
ควรบริโภคแม้มากได้...

บุคคลดื่มสุราแล้วไม่ใหญ่ในใจ ย่อมเที่ยว
ไปเหมือนโคกินกากสุราจนนั้น หาทีฟังมิได้ ย่อม
พื่อนรำขบร้องได้...

บุคคลดื่มสุราแล้วแก้ผ้าเปลือยกายเที่ยวไป
ตามตรอกตามถนนในบ้านเหมือนชีเปลือย มีจิต
ลุ่มหลง นอนตื่นสาย...

บุคคลดื่มสุราแล้วลุกขึ้นเซไปมา โคลงศีรษะ
และยกแขนขึ้นรำเหมือนรูปหุ่นไม้ ฉะนั้น...

บุคคลดื่มสุราแล้วนอนจนถูกไฟไหม้ และ
กินอาหารที่เหลือเดนสุนัขได้ ย่อมถึงการถูกจองจำ
ถูกฆ่า และความเสื่อมแห่งโคละ...

บุคคลดื่มสุราแล้วพูดคำที่ไม่ควรพูดได้ เปลือย
กายนั่งในที่ประชุมได้ เประอเบื่อนจมอยู่ในอาเจียน
ของตน ถึงความพินาศ...

บุคคลดื่มสุราแล้วอีกเหิม นัยน์ตาแดงกล้า
สำคัญใจว่าแผ่นดินทั้งหมดเป็นของเราเท่านั้น พระราชา
แม้มีมหาสมุทร ๔ เป็นขอบเขตหาสิมาก็ไม่เสมอเรา...

บุคคลดื่มสุราแล้วถือตัวจัด ก่อความทะเลาะ
วิวาท ส่อเสียด กล่าวร้าย เปลือยกายวิ่งไป คลุกคลี
หมกอยู่กะพวกนักเลงเก่า...

สุรานี้ทำตระกูลทั้งหลายในโลกนี้อันมั่นคง
บริบูรณ์ มีเงินทองดังหลายพัน ให้ขาดหายาได้...

ข้าวเปลือก ทรัพย์ เงิน ทอง ไร่ นา
โค กระบือ ในสกุลโดยยืมพินาศไป ตระกูลที่มั่งมี
ทั้งหลายขาดสูญไปเพราะดื่มสุรา...

บุคคลดื่มสุราแล้วเป็นคนหยาบช้า คำบิดา
มารดาได้ แม้ถึงเป็นพ่อผัวก็ฟังหยอกลูกสะได้...

หญิงดื่มสุราแล้วเป็นคนหยาบช้า คำพ่อผัว
แม่ผัวและสามีได้ และอาจรักคนที่แม่เป็นทาสเป็น
คนใช้มาเป็นสามีของตนได้...

บุคคลดื่มสุราแล้วพึงประหารสมณะหรือ
พราหมณ์ผู้ตั้งอยู่ในธรรมได้ ฟังไปสู่อบายอันมีกรรม
นั้นเป็นเหตุ...

บุคคลดื่มสุราแล้วย่อมประพฤติดุจจริตด้วย
กาย วาจา และใจ ครั้นแล้วต้องไปตกนรก...

ชนทั้งหลายแม้จะยอมสละเงินเป็นอันมาก
มาอ้อนวอนบุรุษใดผู้ยังไม่ได้ดื่มสุราก็ให้พูดเท็จ
ยอมไม่ได้ บุรุษดื่มสุรานั่นแล้ว (แม้ไม่จ้างก็) ย่อม
พูดเท็จได้...

บุคคลดื่มสุราแล้วถูกใช้ไปในกรณีกิจรีบร้อน
เกิดขึ้น ถูกซักถามก็ไม่รู้เนื้อความ...

บุคคลแม้จะมีใจละอาย ครั้นเมาสุราแล้วก็
ย่อมจะทำความไม่ละอายให้ปรากฏได้ แม้จะเป็น
คนหนักแน่นอยู่บ้างก็อดพูดมากไม่ได้...

บุคคลดื่มสุราแล้วนอนดังลูกสุกรอดอาหาร
ยอมถึงความนอนเป็นทุกข์ที่พื้นดิน เขาต้องถึง
ความมีผิวพรรณทรามและความดิเตียน...

บุคคลดื่มสุราแล้วย่อมนอนคอดก หาเป็น
เหมือนโคที่ถูกลงประดักฉะนั้นไม่ ฤทธิสุราย่อมทำ
ให้คนอดทนได้ (ไม่กินข้าวกินน้ำ)...

มนุษย์ทั้งหลายย่อมเว้นสุราอันเปรียบด้วยงู
มีพิษร้าย ใครคนไหนในโลกควรจะดื่มสุราอันเสมอ
ด้วยพิษงู...

โอรสทั้งหลายของท้าวอันธกเวณทะ ดื่มสุรา
แล้วพาหญิงไปบำเรออยู่ริมฝั่งสมุทร ประหารกัน
และกันด้วยสาก...

พวกอสูรดื่มสุราแล้วมาจนถึงจุติจากไตรภพ
สำคัญตัวว่าเที่ยง มีมารยา ข้าแต่พระมหาราช

เมื่อรู้ว่าสุราเช่นนั้นเป็นน้ำเมา หาประโยชน์มิได้ จะ
ดื่มทำไม?

ในหมอนี้ ไม่มีเนยข้น หรือน้ำผึ้ง พระองค์
รู้อย่างนี้แล้วจงขายเสีย ข้าแต่ท่านสรรพมิตร สิ่ง
ที่อยู่ในหมอนี้ ข้าพระพุทธเจ้าได้กราบทูลแก่พระองค์
แล้วด้วยประการฉะนี้ จะเห็นได้ว่ากুমภชาดกระบุญ
โทษอันเกิดจากการเสพสุราไว้อย่างหลากหลาย
ครอบคลุม ซึ่งเป็นหลักฐานอมตะรับรองว่า แม้
ระยะเวลาผ่านมา ๒,๕๐๐ กว่าปีแล้ว โทษเหล่านี้
ก็ยังปรากฏอยู่จนกระทั่งปัจจุบันนี้

การเที่ยวกลางคืน มีผลให้เกิดการเสียเวลา
ประกอบอาชีพ เป็นจุดเชื่อมต่อให้เกิดปัญหาอย่าง
อื่นอีก เช่น การลวนลามทางเพศ ข่มขืน ทำร้าย
ร่างกาย การทะเลาะวิวาท การโจรกรรม ศีลธรรม
จริยธรรมเสื่อมโทรม เหล่านี้เป็นปรากฏการณ์จริง
ในสังคมไทย

การเที่ยวดูการละเล่น มีผลให้เกิดการ
ฟุ้งซ่าน ฟุ้งเฟ้อไปตามค่านิยมในการบันเทิงเริงรมย์
เป็นจุดเกิดปัญหาอื่น ๆ เช่น การทะเลาะวิวาท
ทำร้ายร่างกาย ช่องโจร ช่องสุม และอาชญากรรม
หรือแม้แต่อุบัติเหตุ ซึ่งเป็นผลพวงจากเหตุร้ายอื่น ๆ
เหล่านี้เป็นปรากฏการณ์จริงในสังคมไทย

การคบคนชั่วเป็นมิตร มีผลให้เกิดผู้มี
อิทธิพล ช่องโจร ช่องสุม ก่อการร้าย ทำร้าย
ร่างกาย มือปืนรับจ้าง ฆ่าตัดตอน เหล่านี้เป็น
ปรากฏการณ์จริงในสังคมไทย

จะเห็นได้ว่า อบายมุขโดยตัวมันเอง เมื่อ
เข้าไปเกี่ยวข้องจะมีผลหายนะทันทีที่มี (ทิฏฐมม
สั่วตฺตนิ) เช่น สุรา การพนัน เป็นจุดเกิดปัญหา
อื่น ๆ (อปรปรสั่วตฺตนิ) เช่น การพนัน เที่ยว
กลางคืน โสเภณี (ชาย-หญิง) และอบายมุขแต่ละ
อย่างแต่ละประเภทจะเกี่ยวคู่กัน ดังที่แสดงตัวอย่าง
ของเศรษฐีพร้อมภรยามีทรัพย์ ๘๐ โกฏิ นั้นแล้ว

แต่เป็นโอกาสที่ผู้ประกอบการจะกอบโกยผลประโยชน์
หารายได้ได้โดยง่ายด้วยการลงทุนไม่มาก ถ้าทำให้
ถูกกฎหมายโดยรัฐประกอบการ น่าจะเก็บรายได้มา
พัฒนาประเทศได้

รวมศูนย์อบายมุขแล้วทำให้ถูกกฎหมาย

อบายมุขเมื่อนับประเภทและโทษตามที่กล่าว
ไว้ในพระไตรปิฎก อาจกล่าวได้ว่ากเว้นการดื่มสุรา
ซึ่งผิดศีลข้อ ๕ แล้ว ที่เหลือเป็นการผิดธรรมและ
เป็นกิจกรรมที่ส่งผลให้ผิดกฎหมายและผิดศีลได้
ด้วย เมื่อยังไม่ชัดเจนว่าจะส่งผลไปในด้านใดจึงน่า
จะทำให้ถูกกฎหมาย เหมือนบางประเทศที่ทำไป
แล้ว คือ กาสีโน เช่น ที่ลาสเวกัส ประเทศสหรัฐ
อเมริกา คราวน์ (Crown) ประเทศออสเตรเลีย
และเกนดิง (Genting) ประเทศมาเลเซีย ที่ใกล้
ประเทศไทยอีกแห่งหนึ่งคือที่เกาะมาเก๊า และที่ใกล้
ยิ่งกว่ามาเก๊าคือกาสีโนในประเทศกัมพูชา ประเทศ
ลาว และประเทศพม่า ซึ่งเรียกได้ว่าประเทศไทยถูก
ล้อมด้วยบ่อนกาสีโนที่ถูกกฎหมาย โดยที่ประเทศ
เพื่อนบ้านได้เปิดทำการมาแล้วทุกประเทศ และลูกค้า
สำคัญก็เป็นคนไทย จึงเป็นที่มาของความคิดว่า
“ถ้าประเทศไทยจำเอาอย่างบ้าง จะเป็นไรไป” เพราะ

ถ้าทำได้จะสกัดนักการพนันจากประเทศไทยไม่ให้
นำเงินไปหว่านในบ่อนกาสีโนของประเทศเพื่อนบ้าน
รัฐจะได้เก็บค่าต่งมาพัฒนาประเทศได้ด้วย ถ้ามอง
ไปให้ไกลไปอีกก็มีประเทศอังกฤษเป็นตัวอย่าง
ล่าสุดนี้ประเทศอังกฤษได้เปิดกาสีโนและเปิดโอกาส
ให้เยาวชนเข้าเรียนวิชาการพนันตามใจชอบ ซึ่งแต่ละ
แห่งเป็นที่หว่านเงินของนักลงทุนทั้งสิ้น โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งนักการพนันเมื่อเอ่ยคำว่ากาสีโนอาจลบลับตา
จินตนาการเห็นภาพของการพนัน คือ มีความรู้สึก
ว่านี่คือบ่อนการพนัน แต่ความเป็นจริงกาสีโนมี
อบายมุขครบทุกอย่าง จึงคิดจะใช้คำว่าศูนย์ความ
บันเทิงครบวงจร (Entertainment Complex)
เพื่อให้ฟังดูดีขึ้น แต่สาระสำคัญของกิจกรรมก็ยัง
คงเดิม คือ แหล่งอบายมุขครบวงจร ไม่ว่าจะเป็น
การเดินจับจ่ายซื้อของทั้งสินค้าจำเป็นและสินค้า
ฟุ่มเฟือย การละเล่น ความบันเทิง

ศูนย์รวมอบายมุข : ทัศนะทางจริยศาสตร์

อบายมุขตามประเภทที่ได้ระบุนมาแล้ว ๔
หรือ ๖ อย่าง แม้แต่เพียงความคิดจะทำให้ถูก
กฎหมายปัญหาจะเกิดขึ้นทันทีว่า ใครเป็นคนร่าง
กฎหมาย ภูมิหลังของผู้ร่างกฎหมายเป็นอย่างไร

ได้คนเหล่านั้นมาด้วยวิธีใด จำนวนกี่คน ถ้าเป็น
ที่ตกลงกันแล้วว่าเป็นกระบวนการทางรัฐสภา คือ
รัฐบาลเป็นผู้ร่างกฎหมาย ผู้ร่างกฎหมายจะต้องมี
เหตุผลดีพอที่จะเป็นหลักการเพื่อหักล้างศีลธรรม
จรรยาที่ดีงามของศาสนาโดยรวมอบายมุขไว้ที่ศูนย์
คือกาสิโนหรือศูนย์รวมความบันเทิงครบวงจร และ
จะเปิดให้ครบทุกจังหวัดหรือไม่ อย่างไร ถ้าเปิดได้
ทุกจังหวัดก็ต้องมีเหตุผลที่เพียงพออันว่าด้วย
ความเสมอภาคของคนทุกคน ซึ่งหมายความว่า
ทุกคนต้องมีสิทธิเข้าใช้บริการได้ทุกชั้นทุกวัยทุก
อาชีพ ไม่เช่นนั้นจะเป็นกฎหมายที่เลือกปฏิบัติต่อ
คนบางคน ถ้าเปิดไม่ครบทุกจังหวัดจะใช้อะไรเป็น
เกณฑ์ว่าจังหวัดใดควรเปิดไม่ควรเปิด ประการสำคัญ
ที่จะมองข้ามไม่ได้เลย ก็คือ ผลพวงจากการทำ
อบายมุขให้ถูกกฎหมายแล้วจะไม่กระทบกระเทือน
กฎหมายฉบับอื่น ๆ ด้วย สมมติฐานที่มีความเป็น
ไปได้สูง คือ เมื่อกาสิโนหรือศูนย์บันเทิงครบวงจร
มีอบายมุขที่ถูกกฎหมาย แล้วการที่มีผู้ใดผู้หนึ่ง
เข้าไปใช้บริการซึ่งต้องพกพาเอาทรัพย์สินเงินทอง
เข้าไปด้วย ถ้าเป็นเงินทองที่ได้มาโดยมิชอบด้วย
กฎหมายหรือศีลธรรม เช่น ปล้น จี้ หรือลักขโมย
ธนาคาร (เคยมีกรณีของพนักงานธนาคารลักขโมย
เงินธนาคารไปจ่ายค่าพนันบอล) ซึ่งผิดกฎหมาย
หรือค้าขายโดยการโกงราคาสินค้า (ผิดศีล) ค้าขาย
เอากำไรเกินควร (ผิดธรรม) ได้เงินไปกาสิโน ถ้า
เล่นการพนันได้กำไรอาจมีคำถามว่าเป็นการลงทุน
ที่ชอบธรรมหรือไม่ ถ้าเล่นพนันเสียหมดจะถือว่า
เขาไม่มีมรดกเพราะเงินทุนที่ได้มาโดยมิชอบนั้น
หรือไม่ จะมีมาตรการจัดการอย่างไร หรือแม้แต่
กรณีที่ได้เล่นการพนันได้กำไรสิบล้าน ร้อยล้าน
แล้วบริจาคทำบุญทำกุศล ในแง่กฎหมายอาจถือว่า
ทำได้ตามสิทธิส่วนบุคคล แต่ในแง่ศีลธรรมทาง
ศาสนาอาจจะต้องทบทวนคำสอนเกี่ยวกับคำว่า

“บุญ” ใหม่ ซึ่งเป็นปัญหาว่า “จริง ๆ ศีลธรรม
คือกฎหมาย หรือกฎหมายคือศีลธรรม” ถ้าไม่เอ่ย
ถึงการพนันเพียงแต่นำไปใช้กับอบายมุขอย่างอื่น
ในกาสิโนที่ถูกกฎหมายก็มีน้อยอย่างเดียวกัน เช่น
นำเงินจากการฉ้อโกง ยักยอกไปให้พิเศษแก่นักวิ่ง
ในกาสิโนหรือศูนย์บันเทิงครบวงจร จะมีกฎหมาย
ตามอายุัดทรัพย์ได้หรือไม่ หรือให้โดยเสนหาแล้ว
เป็นอันชอบธรรมแล้ว หรือจะรับเฉพาะเงินที่เกิด
จากหยาดเหงื่อแรงงานอันสุจริตธรรมเท่านั้นหรือ
อย่างไร ศูนย์ความบันเทิงครบวงจรถ้าหมายเอา
อบายมุขทั้งหมดไว้ในเขตเดียวกันและมีกฎหมาย
รับรองแล้วสังคมจะสูญเสียอะไร จะได้อะไรเป็นการ
ตอบแทน

ความเป็นนักเลงหญิง นักเลงชาย ถ้า
กำหนดเรื่องเพศเป็นความบันเทิงชนิดหนึ่ง ซึ่งโดย
ความเป็นจริงทางสังคมมีปรากฏให้เห็นอยู่แล้ว คือ
การบริการทางเพศ เมื่อเป็นเช่นนั้นก็ทำให้ถูกต้อง
ตามกฎหมายเสียเลย ได้หรือไม่ เพราะถึงอย่างไร
ก็หลีกเลี่ยงหรือห้ามปรามไม่ได้อยู่แล้ว ถ้าออก
กฎหมายไม่ได้เพราะเหตุใดจึงปล่อยให้มีการบริการ
ได้ ถ้าทำให้ถูกต้องตามกฎหมายได้เรื่องนี้จะมียผล
ต่อวิชาชีพหรือไม่ จะต้องกำหนดเรื่องการศึกษา
เพื่อเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการบริการ
ทางเพศหรือไม่ เช่น ต้องมีโรงเรียนหรือสถานศึกษา
ที่เปิดวิชาชีพบริการทางเพศเป็นการเฉพาะ ทั้งบริการ

เพศเดียวกัน บริการต่างเพศกัน เหมือนอย่างที่พยายามจะให้มีการทำโสเภณีให้ถูกกฎหมายมาแล้ว จะต้องกำหนดระดับเกรด กำหนดคุณภาพ กำหนดจรรยาบรรณวิชาชีพ และต้องประกันคุณภาพด้านการบริการทางเพศด้วยหรือไม่ หรือจะเปิดเสรีบริการเวลาใด จำกัดเพศ จำกัดวัยหรือไม่ รัฐมีมาตรการรับรองการตักงานหรือไม่ โดยอายุเท่าใด ปลอดภัยหรือไม่ เกษียณเมื่อใด เป็นต้น ในด้านการลากกฎหมายไม่ใช่เรื่องยากที่จะทำ แต่ที่สำคัญต้องบอกความจำเป็นในการตรากฎหมายฉบับนั้นให้ได้ ประเด็นสำคัญที่ไม่ควรมองข้าม ก็คือ นโยบายรัฐที่จะดึงดูดเงินต่างชาติเข้ามาในประเทศไทยให้มาก ๆ โดยใช้วิธีการทำกรุงเทพฯ ให้เป็นเมืองแฟชั่นที่ใหญ่ที่สุดในเอเชียอาคเนย์ ด้วยความคาดหวังว่าจะมีนักท่องเที่ยวเข้ามามาก ๆ เป็นเหตุให้คิดว่าจะทำกรุงเทพฯ ให้เป็นตลาดนัดคามารมณ์หรือไม่ เมืองแฟชั่นคือภาพลักษณ์ที่เชิดหน้าชูตาของประเทศ อันแท้จริงใช่หรือไม่

ความเป็นนักเลงสุรา ในศูนย์บันเทิงครบวงจรหรือกาสิโนในช่วงที่ยังไม่มีกฎหมายรับรอง มีแค่สถานบันเทิงเรียมย์ซึ่งมีมากมายในประเทศไทย เฉพาะในกรุงเทพฯ ได้จัดเป็นย่าน เรียกว่า ย่านบันเทิง เช่น ย่านพัฒพงศ์ ย่าน RCA ย่านพระรามเก้า เป็นต้น ตามหัวเมืองน้อยใหญ่ก็มีทุกจังหวัด ไม่เว้นแม้แต่เมืองมรดกโลกอย่างพระนครศรีอยุธยา ก็มี ทุกแห่งที่ขาดไม่ได้ก็คือ สุรายาเมา ซึ่งมีข่าวออกมาบ่อยครั้งที่พิสูจน์ให้เห็นว่าสุรายาเมาเป็นชนวนให้เกิดความเสียหายมหาศาล แม้แต่เรื่องสุราก็ยังมีปัญหาเรื่องเถื่อนหรือไม่เถื่อนให้สังคมเดือดร้อน ติความมามากและนานแล้วในสังคมไทย ถ้าเปิดศูนย์บันเทิงครบวงจร แน่แน่นอนว่าต้องมีสุราเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยแน่นอน ถึงแม้จะตั้งสมมติฐานว่าจะมีแค่สุราที่ถูกกฎหมายเท่านั้น ปลอดสุราเถื่อน

แต่จะมีมาตรการอะไรที่เมื่อเมาสุราในกาสิโนแล้ว ก่อการทะเลาะวิวาทโดยถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งหมายความว่าเมื่อเมาอาละวาดฆ่ากันตายในกาสิโน หรือศูนย์บันเทิงครบวงจร มาตรการจะได้รับการยกเว้น กฎหมายอื่นจะไม่เกี่ยวข้อง หรือรัฐจะให้เอกชนดำเนินการโดยที่รัฐเป็นผู้เก็บรายได้จากการประกอบการนั้น เมื่อเป็นเช่นนั้นรัฐเองก็ต้องมีกฎหมายรับประกันความหายณะที่เกิดจากดื่มสุรานั้นด้วยหรือไม่ เช่น เมื่อเกิดการทะเลาะวิวาทจะมีกฎหมายพิเศษคุ้มครองผู้เสียหายและผู้ที่ถูกความไม่สงบ

ความเป็นนักเลงการพนัน ปัญหาเรื่องการพนันเป็นปัญหามากที่สุดในสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นการพนันที่ถูกกฎหมายแล้วและยังไม่ถูกกฎหมาย รัฐจึงพยายามทำให้ถูกกฎหมายโดยมีตัวอย่างที่ทำห่วยเถื่อนให้ถูกมาแล้ว และยังไม่ส่งผลให้รัฐมีรายได้จากการพนันห่วยบนดินมาพัฒนาบ้านเมือง โดยเฉพาะการศึกษา การกีฬา การแพทย์ เป็นต้น ถ้าจะทำการพนันอื่น ๆ ให้ถูกต้องตามกฎหมายรัฐจะเก็บค่าตั้งได้เงินมหาศาลในการพัฒนาประเทศ แต่ในทางจริยศาสตร์จะมีประเด็นที่น่าคิดว่าเป็นการมอมเมาประชาชนหรือไม่ แม้แต่เรื่องหวยรัฐที่เปิดให้แทงครั้งแรกในประวัติศาสตร์ชาติไทยก็มีการโกงกันแล้ว คนไทยคงไม่ลืม ถ้านับครั้งที่ออกสลากจนถึงวันนี้ก็พนันครั้งแล้วและการโกงก็ครั้งแล้ว เมื่อทำการพนันให้ถูกต้องตามกฎหมายจะมีข้อผูกพันด้านกฎหมายฉบับอื่นหรือไม่ เช่น เมื่อพิสูจน์ได้ว่าโกงการพนันในกาสิโนได้มา จะมีกฎหมายอาชญากรรมหรือไม่ การหลอกลวงกันด้วยของปลอม เช่น จำนำทองปลอม เพชรปลอม ได้รับการยกเว้นในกาสิโนหรือไม่ โดยที่ที่สุดแม้แต่ระบบการศึกษาจะต้องทบทวนวิชาเลือกเสรีหรือบังคับเลือกในโรงเรียนเพื่อต่อยอดในระดับวิชาชีพหรือไม่ หรือจะกำหนดให้ถึงระดับปริญญาเช่นวิชาเอกกาสิโนสาขาแจ็กไฟ

เน้นป๊อปปูล่าป๊อปปี้ สาขาไฮโลว์ เน้นกลุ่มเล็ก กลุ่มใหญ่ เป็นต้น ซึ่งมีความเป็นไปได้ เพราะมี สมมติฐานเบื้องต้นแล้วว่ากาสิโนเป็นแหล่งสูบบุหรี่ ถ้าฝึกบุคลากรให้ชำนาญในระดับมืออาชีพ ได้แล้วจะนำเงินให้รัฐมหาศาล ทั้งนี้ให้คนไทยที่ ไปทำงาน ณ ลาสเวกัสเป็นตัวอย่างมีหลายคน ล่าสุดนี้คือประเทศอังกฤษได้เปิดกาสิโน มีการ เผยแพร่ข่าวไปทั่วโลกว่ากำลังฝึกเยาวชนเพื่อเป็น บุคลากรด้านการพนันที่เก่งเฉพาะทางตามแต่จะ เลือกเรียน ฝึกอบรม แต่อย่าลืมว่าบ่อนกาสิโนคือ หน้าตาอันทรงเกียรติยศที่แท้จริงของประเทศหรือไม่ใช่

การคบคนชั่วเป็นมิตร คำว่า “คนชั่ว” หมายถึง คนที่คิดชั่ว, พูดชั่ว, และทำชั่ว นอกจาก ชั่วทั้งสามอย่างนี้แล้วยังแนะนำให้คนอื่นให้เป็น อย่างนั้นด้วย การคบคนชั่วเป็นมิตรเป็นอบายมุข ชนิดเดียวที่รัฐไม่มีความคิดจะให้ถูกกฎหมาย มีแต่ จะปราบปราม และให้คนคบได้รับโทษถึงหนึ่งทีคน ชั่วทำผิดกฎหมาย แต่รัฐเองก็ไม่มีความมาตรการพิเศษ อันใดที่จะทำคนชั่วให้เป็นคนดี มีแต่จะปราบปราม ให้สิ้นซาก ทำอย่างไรรัฐจะมีวิธีการให้คนชั่วทำดี เขาชั่วด้านใด จะให้ดีในด้านใด เขาชั่วเพราะสาเหตุ ใด เมื่อเขาเป็นคนชั่วอย่างนั้นแล้ว คนคบจะชั่ว ด้วยกี่มากน้อย เมื่อปราบคนชั่วจะเอาผิดกับคนที่ คบคนชั่วนั้นด้วยหรือไม่ หรือจะร่างกฎหมายกำหนด สิ่งที่ชั่วนั้นเป็นความผิด แต่รัฐเองก็น่าจะลืกลิดด้วย ว่า กฎหมายยังมีมาก คนที่ทำผิดกฎหมายมีมาก กว่านั้นหลายเท่า

นัยของอบายมุข ๖ อย่าง คือ

ดื่มน้ำเมา คล้ายกับความเป็นนักเลงสุรา แต่มีนัยเพิ่มเติมอีกว่ารัฐจะทำให้คนเมาถูกกฎหมาย ได้หรือไม่ ด้วยเหตุผลใด ถ้าถูกกฎหมายเฉพาะ บางยี่ห้อผู้ที่ดื่มสุราจะมีกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค

หรือไม่ เช่น กินสุรายี่ห้อแม่โขงแล้วทะเลาะวิวาท ฆ่ากันตาย บริษัทแม่โขงมีส่วนรับผิดชอบต่อความผิด นั้นก็หนึ่ง กินสุรา ๔๐ ดิกรี เมาประสบอุบัติเหตุ บริษัทสุรา ๔๐ ดิกรี ต้องรับผิดชอบค่าเสียหาย ในอัตราส่วนเท่าใด ถ้ารัฐเห็นว่ารายได้จากการเก็บ ภาษีสรรพสามิตนำมาพัฒนาประเทศได้มากมาย มหาศาล ทั้งที่เห็นคำด่าว่าสุรายาเมาก่อความหายนะ ถึงปานนี้ แล้วการจะทำให้วัตถุอื่นที่มีฤทธิ์ต่อจิต ประสาท เช่น กัญชา เฮโรอีน ยาม้า ยาบ้า ถูก กฎหมายไม่ได้หรือ เพราะเหตุใด ถ้าได้รัฐจะเก็บ ภาษีมาพัฒนาประเทศได้ ถ้าไม่ได้ ทำไมอย่าอย่าเลิก จึงหลุดลอดมาในสถานเริงรมย์ประเทศไทยได้

เที่ยวกลางคืน สถานบันเทิงเป็นแหล่งพบปะ สังสรรค์ เพื่อความสนุกสนานผ่อนคลายอารมณ์ แต่โดยปรากฏการณ์ที่เป็นจริงการเที่ยวกลางคืนมี แหล่งเริงรมย์เป็นแหล่งมั่วสุม เป็นแหล่งอบายมุข อย่างอื่นอีกมากมาย ถ้ามีกฎหมายรับรองก็หมายความว่ากิจกรรมใด ๆ ที่เกิดขึ้นในสถานเริงรมย์นั้น ถูกต้องด้วยหรือไม่ รัฐมีกฎหมายรับรองให้เปิด บริการโดยกำหนดเวลา อายุของผู้เข้าใช้บริการและ แหล่งที่เปิดบริการได้ จะมีเกณฑ์อะไรรับรองได้ว่า ความบันเทิงจะไม่เกินประมาณจนถึงระดับมั่วสุม ถ้ามีเหตุการณ์รุนแรงเกิดขึ้นในแหล่งบันเทิงจะทำ อย่างไร โทษทัณฑ์เหมือนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในที่อื่น หรือไม่ ประกันภัย ประกันชีวิต ใครรับผิดชอบ นโยบายจัดระเบียบสังคมที่รัฐเคยปฏิบัติได้ระยะหนึ่ง นั้น กระทบกระเทือนรายได้ของใครหรือไม่ เพราะ เหตุใดจึงลดความเข้มข้นลง

เที่ยวดูการละเล่น แทบจะมองไม่เห็นถึง ความหายนะ เพราะเป็นกิจกรรมทางสังคมซึ่งพบ เห็นเป็นประจำ แต่สภาพความเป็นจริงก็ปรากฏ ออกมาว่า แหล่งบันเทิงเป็นจุดนัดพบที่วัยรุ่นทะเลาะ วิวาทกัน ทำร้ายกันเป็นประจำ รัฐกลับไม่มีมาตรการ

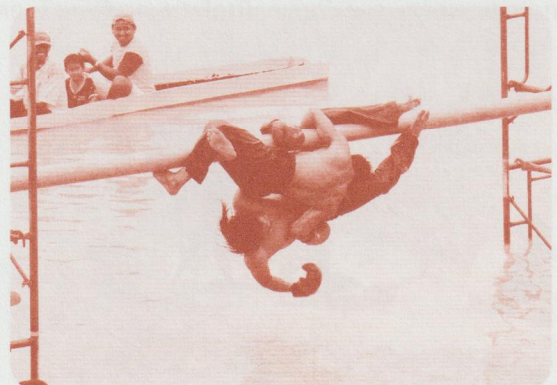
ป้องกัน และไม่มีมาตรการกำหนดมาตรฐานรับรองคุณภาพของการเล่นที่ผู้บริโภคใช้จ่ายไปด้วย รัฐมีมาตรการอะไร อย่างไร พอที่จะรับรองได้หรือไม่ว่าการเล่นชนิดใดค่าบริการเท่าใดต่อหัวต่อคน เช่น ลิเก หมอลำ วงดนตรีสากล วงดนตรีสตริง วงดนตรีลูกทุ่ง เป็นต้น ควรกำหนดมาตรฐานการแสดงหรือไม่ ค่าบริการเหมาเป็นคืน เป็นชั่วโมง เป็นรอบ จะกำหนดอย่างไรที่จะให้เป็นธรรมต่อผู้บริโภค จะเอาตามขนาดของวงหรือตามแต่จะตกลงกันเอง รัฐไม่เกี่ยว จะข้องแต่เก็บภาษี และเมื่อมีกฎหมายแล้วจะรับประกันได้ว่าคนที่สังคมไทยสรรหาว่า “เด่นกินรำกิน” จะไม่ตกรางด้วย คนเด่นกินรำกินที่ถูกต้องตามกฎหมายจะต้องเป็นผู้ที่ไม่เสียภาษีอากรมาเป็นภาระเฉพาะหรือไม่

การเล่นอีกอย่างหนึ่งที่รัฐอุดหนุนส่งเสริมและใช้งบประมาณอุดหนุนอีกด้วย คือ การเล่นกีฬา โดยปกติแล้วกีฬาเป็นสิ่งที่ดีต่อชีวิต เสริมสร้างสุขภาพกายและจิตใจ แต่การกีฬาเป็นอาชญากรรมกับอบายมุขอย่างอื่น คือ การพนัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกีฬาที่แข่งขันมีแพ้มีชนะ เช่น แข่งขันชกมวย แข่งขันฟุตบอล กีฬาชนไก่ กัดปลา ในชนบทจะเห็นได้ชัดเจนมากเมื่อมีกีฬาหมู่บ้าน กีฬา อบต. เยาวชนจะออกพวกตีกันเสมอเพราะแพ้ไม่เป็น เมื่อแพ้ในสนามจะเอาชนะนอกกติกา ส่วนผู้ปกครองมักจะพนันกันได้เสียตกลงกันได้ด้วยการตัดสินในสนาม

และเป็นเรื่องที่น่าเศร้ายิ่งกว่านี้ก็คือเรื่องนี้ถือเป็นปกติแล้วเมื่อมีกีฬาตำบลจะมีเทศกาลของการทะเลาะวิวาท โดยที่ สุดแม้แต่การแข่งขันฟุตบอลสโมสรระดับโลก และฟุตบอลโลกก็ปรากฏว่ามีปัญหาเรื่องการพนันจนกลายเป็นปกติตามเทศกาล สุดท้ายก็ต้องพิจารณาตกลงกันว่า ถ้าเป็นการกีฬา แม้มีการพนันเข้ามาพัวพันด้วย กฎหมายถือว่าผิดในฐานะใด ในเมื่อทรัพย์สินเงินทองก็เป็นของนักพนันเอง เล่นการพนันก็ด้วยความคาดหวังของเขาเองโดยการตกลงกันระหว่างนักพนันด้วยกัน ถ้ามีหลักการและเหตุผลว่า ถึงอย่างไรก็ห้ามไม่ได้เหมือนหวยเถื่อนก็ทำให้ถูกกฎหมายเสียเลย เป็นการตัดประเด็นเรื่องการเล่น

เล่นการพนัน ในอบายมุข ๖ มินัยเหมือนอบายมุข ๔ แต่มีเพิ่มเติมประเด็นที่เมื่อมีกาสิโนถูกกฎหมายแล้วรัฐรับรองได้หรือไม่ว่าจะไม่มีบ่อนนอกกฎหมาย จัดการอย่างไรจึงจะเรียกว่าเด็ดขาด การเป็นหนี้เป็นสินเพราะการพนันที่ถูกกฎหมายเป็นเหตุ มีกฎหมายคุ้มครองหรือไม่ การพนันที่รัฐบริการแล้วนั้นเป็นธรรมต่อผู้บริโภคหรือยัง รวมไปถึงถ้าเป็นหนี้การพนันแล้วไม่ชำระรัฐมีกฎหมายฉบับใดบังคับให้ลูกหนี้ชำระ

คบคนชั่วเป็นมิตร ในอบายมุข ๖ มินัยทางความคิดเหมือนอบายมุข ๔

เกียจคร้านทำงาน เป็นปัญหาที่รัฐจะต้องตัดสินใจเลือกกระหน่ำการปล่อยให้คนว่างงานเป็นไปตามยถากรรมกับการสร้างงานให้คนไม่มีงานทำ ถ้าปล่อยให้ว่างงานทั้งที่รัฐรู้ว่าว่างงานย่อมหมายถึงรัฐยอมรับว่าเป็นเรื่องของแต่ละบุคคลเป็นเอกสิทธิ์ที่เขาจะกระทำได้ ถ้ารัฐสร้างงานให้จะมีเงื่อนไขผูกพันหรือไม่ ถ้ามีจะกำหนดขอบข่ายอะไรบ้าง กำหนดเวลา สถานที่ ประเภทของงาน วิธีปฏิบัติต่อกันอย่างไร การหว่านเงินให้หมู่บ้านละ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมทั้งอุดหนุนหมู่บ้านในนามของโครงการธุรกิจ SML รัฐหวังอะไรมากกว่าการแจกเงินให้ชาวบ้านละลายในสินค้าฟุ่มเฟือยที่ปรากฏจริงทุกหมู่บ้าน คือ กู้เงินล้านซื้อโทรศัพท์มือถือบ้าง ซื้อรถจักรยานยนต์ให้ลูกไปเรียนทั้งในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเมื่อว่าโดยความเป็นจริงแล้วสิ่งเหล่านี้เกินความจำเป็นทั้งสิ้น แต่ที่สำคัญที่สุด คือ รัฐสอนจริยธรรมสอนมารยาทในการใช้สอยเงินทองแก่ลูกค้ำของกองทุนเงินล้านหรือไม่

การทำอบายมุขให้ถูกกฎหมาย ส่วนใหญ่พูดถึงเฉพาะสุรา การพนัน ความเป็นนักเลงหญิง นักเลงชาย (โสเภณีตืดตรา) และการเที่ยวกลางคืนในสถานเริงรมย์ ซึ่งแต่ละคนจะคิดเห็นไม่เหมือนกัน แต่สรุปได้สองฝ่าย คือ เห็นด้วยกับไม่เห็นด้วย ซึ่งต่างฝ่ายต่างก็มีเหตุผลที่ตนเองคิดว่าตนเองรับ

ได้ทั้งสิ้น ส่วนพระพุทธศาสนากล่าวถึงอบายมุขมากกว่าที่ทั่วไปกล่าวถึง

สรุปและวิพากษ์

พุทธจริยศาสตร์มีเกณฑ์ตัดสินจริยธรรมแน่นอนว่า อะไรผิด อะไรถูกต้อง ผิดเพราะเหตุใด ถูกเพราะเหตุใด เรื่องอบายมุขจะทำให้ถูกกฎหมายหรือไม่ทำให้ถูกกฎหมาย ไม่ใช่ประเด็นที่พระพุทธเจ้า ผู้พระศาสดาทรงประสงค์จะให้ เป็นหรือไม่ให้เป็น แต่พระพุทธเจ้าก็สอนว่าอบายมุขนั้นแหละคือหนทางแห่งความหายนะ, หนทางแห่งความเสื่อมหรือฉิบหาย เพราะเหตุอย่างนี้ ๆ ให้ผลอย่างนี้ ๆ โดยที่เมื่อเกี่ยวข้องแล้วจะให้ผลอย่างนั้น ๆ ดังที่กล่าวใน ความหายนะที่เกิดจากอบายมุข และเมื่อไม่เกี่ยวข้องก็ไม่มีใครบังคับ หากผู้ใดต้องการเกี่ยวข้องก็ได้ แต่ผู้นั้นต้องรับผิดชอบต่อผลของการกระทำ (กรรม) ของตนเอง คือผลจากอบายมุขที่เข้าไปเกี่ยวข้อง อุปมาเหมือนกับการที่พ่อแม่สอนลูกว่า “ลูกเอ๋ย ลูกจงระวัง อย่าจับถ่านไฟที่กำลังลุกไหม้ โชติช่วงนั้นเลย ถ้าเผละจับหรือแตะต้องลูกจะร้อน เกิดบาดแผล...” ทั้งที่รู้ลูกก็ยังตั้งใจสัมผัสหรือแตะ แต่ตั้งกฎเกณฑ์ว่าจะให้มีจับให้ได้อย่างน้อยสิบก่อนภายในเวลาเท่านั้นเท่านี้ ลูกต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของตน ไม่ว่าจะร้อนมากหรือร้อนน้อย เกิดบาดแผลมากหรือน้อย... พ่อแม่ทั้งที่เมตตา

สหราชอาณาจักรสักปานใดก็ไม่อาจแบ่งเบาความร้อนที่
เกิดแก่ลูกนั้นได้ บาดแผลที่เกิดแก่กายลูกก็ไม่อาจ
แบ่งส่วนไปให้พ่อแม่ได้เลยฉันใด พระพุทธองค์
ทรงสอนศาสนิกในลักษณะนี้ ส่วนการปฏิบัติตาม
เป็นเรื่องที่ศาสนิกจะได้รับผลสมควรแก่การปฏิบัติ
ดังที่สอนว่า “ตุมเหติ กิจจมาตปโป อุกขาตาริ
สสาธคา” หน้าที่เป็นสิ่งที่พวกเธอ (สาวก) ต้อง
ทำเอง คิดาคดเป็นเพียงผู้บอก

โดยเนื้อแท้ของอบายมุข พระพุทธเจ้าทรง
สอนให้ศาสนิกะวางตั้งแต่การการคบคนเป็นเพื่อน
ถ้าคบเพื่อนไม่ดีเขาจะพาไปในทางที่เสื่อมเสีย เช่น
เมาสุรา จากนั้นแล้วจะมีผลเป็นอย่างนั้น ๆ พา
เที่ยวกลางคืน เที่ยวดูการละเล่นแล้วจะประสบพบ
เจออย่างนั้น ๆ พาให้เกียจคร้านทำการงาน จะได้
ผลเป็นอย่างนั้น ๆ ชาวพุทธที่ดีจะไม่เกี่ยวข้องกับ
ไมสนับสนุนให้มีอบายมุขถ้าเป็นนโยบายรัฐที่ทำ

อบายมุขให้ถูกกฎหมายโดยพื้นฐานทางความคิดที่
ว่า “วโส อิสสุริยิ โลก อำนาจเป็นใหญ่ในโลก”
ด้วยความประสงค์ว่าจะเก็บภาษีจากอบายมุขมา
พัฒนาบ้านเมือง ชาวพุทธไม่ขออะไรมากไปกว่า
สวัสดิภาพจากรัฐ ความคุ้มครองจากรัฐ ไม่ให้ได้รับ
ผลกระทบจากอบายมุข เช่น ลูกหลงจากการ
ทะเลาะวิวาท การลักเล็กขโมยน้อยจากผู้ที่ลุ่มหลง
อบายมุข เป็นต้น

ในกระแสของสังคมโลกาภิวัตน์เรื่องของ
อบายมุขเป็นประเด็นที่ทำนายชาวพุทธ ที่ชาวพุทธ
จะต้องรู้จักทำค่านิยมให้กระจ่างชัดเจน ชาวพุทธต้อง
มั่นคงในหลักพุทธธรรม มีวิธีการคิด การไตร่ตรอง
อย่างละเอียดรอบคอบในการเห็นโทษของอบายมุข
ชาวพุทธจะต้องเข้มแข็งทางจริยธรรม ไม่ลุ่มหลงไป
ตามกระแสของสังคมที่มีค่านิยมอันหลากหลาย

เอกสารอ้างอิง

ทิพนิกาย ปาฏิการวรรค พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๑ เฉพาะสิกาโลวาทสูตร ขุททกนิกาย อุดคควรรค ปัญจกนิบาต
พระไตรปิฎกเล่มที่ ๒๕ เฉพาะปราวาสสูตร ขุททกนิกาย ชาดก ดิงสตินิบาต พระไตรปิฎกเล่มที่ ๒๗ เฉพาะกุมภชาดก
อรรถกถา ธรรมปทฎกถา ปญจโม ภาโก

Website

www.police.go.th/policenews/show.

www.thairath.co.th/thairath1

www.src.ac.th/web/index

www.phrathai.net/article/detail.php

www.thairath.co.th/thairath1

www.midnightuniv.org/midarticle

วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ เวลา ๒๑.๕๕ น.

การบริหารเวลา

ไชยรัตน์ ปัญญาเอก*

เทคนิคการพัฒนาตนเอง : การบริหารเวลา

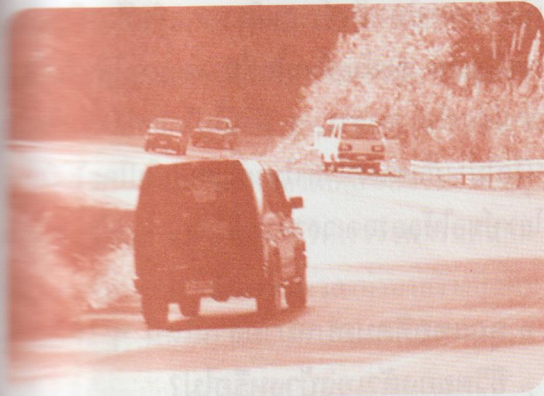
ถึงแม้คนแต่ละคนจะมีความแตกต่างกันในเรื่องต่าง ๆ เช่น การศึกษาฐานะทาง เศรษฐกิจ สังคม ตำแหน่งหน้าที่การงาน ฯลฯ แต่มีอยู่อย่างหนึ่งที่ผมคิดว่า ธรรมชาติจัดสรรมาให้กับทุกคนอย่างยุติธรรมมากที่สุด นั่นก็คือ “เวลา” ผมจะไม่พูดถึง ประเด็นที่ว่าในชีวิตแต่ละคนมีความยืนยาวไม่เท่ากัน แต่ผมจะพูดถึงคุณสมบัติของเวลาที่ทุกคนได้รับมาในแต่ละวัน และเทคนิควิธีการในการบริหารเวลาเพื่อสร้างคุณค่าให้กับชีวิตของเราโดยธรรมชาติแล้ว เวลาเป็นสิ่งที่ซื้อหาไม่ได้ หยิบยืมใครหรือให้ใคร ยืมไม่ได้ เก็บสะสมไม่ได้ ขอใช้ก่อนก็ไม่ได้ เวลาผ่านไปอย่างสม่ำเสมอ เวลาไม่เคยจี๋เกียจ เวลาไม่เคยโกงใคร และใครก็โกงเวลาไม่ได้สิ่งเหล่านี้แหละครับที่ทำให้คนทุกคนมีการแข่งขันกันใช้เวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพราะทุกคนอยู่บนกติกาเดียวกันผมคิดว่าคนหลายคนที่เข้าใจกฎกติกาเรื่องของเวลาเป็นอย่างดีอยู่แล้ว แต่บางคนยังไม่รู้สึกว่าการบริหารเวลานั้นเป็นเรื่องที่สำคัญกับชีวิต ถึงแม้เราไม่บริหารเวลาเราก็คืออยู่ได้อย่างปกติ ในขณะที่บางคนเห็นความสำคัญและพยายามที่จะจัดการกับเวลาในชีวิตของตัวเอง แต่ยังมีปัญหาอุปสรรคอยู่บ้าง ผมอยากชี้ให้เห็นความจริงข้อหนึ่งที่เรามักจะพบเห็นกันอยู่เสมอในชีวิตจริง โดยเฉพาะการทำงานเรามักจะพบเห็นอยู่เสมอว่าคนสองคนที่เป็เพื่อนกันเรียนจบมาพร้อม ๆ กัน ฐานะก็ไม่แตกต่างกัน

ทำงานไม่แตกต่างกัน โอกาสความก้าวหน้าในชีวิตไม่แตกต่างกัน แต่...ทำไมเวลาผ่านไปเพียงไม่กี่ปี ความแตกต่างในชีวิตของสองคนนี้แตกต่างกันมาก ทำไมคนหนึ่งประสบความสำเร็จในชีวิตมากมาย ในขณะที่อีกคนยังเหมือนเดิม แน่แน่นอนว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จไม่ได้อยู่ที่การบริหารเวลาเพียงอย่างเดียว แต่ผมเชื่อเหลือเกินว่าเรื่องการบริหารเวลาต้องเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งของความสำเร็จอย่างแน่นอน คนที่ประสบความสำเร็จส่วนใหญ่มักจะใช้เวลาในชีวิตที่แตกต่างจากคนอื่น ๆ เช่น มีการวางแผนการใช้เวลา มีการจัดสรรเวลาเพื่อการพัฒนาศักยภาพทางการคิดจัดสรรเวลาเพื่อสร้างความสมดุลระหว่างร่างกาย จิตใจ และสังคม สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเวลาที่มีอยู่อย่างจำกัดโดยการจัดลำดับความสำคัญของการใช้เวลา ที่นี้เราลองมาดูซิครับว่าทำอย่างไรเราจึงจะสามารถบริหารเวลาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับชีวิตของเราได้ ผมขอแนะนำเทคนิควิธีการในการบริหารเวลาด้วยคำถามดังนี้

■ คุณเคยวางแผนการบริหารเวลาของชีวิตแล้วหรือยัง?

ถ้าเราต้องการให้การใช้เวลาในแต่ละวัน แต่ละเดือน แต่ละปีของเราอย่างมีประสิทธิภาพ ผมขอแนะนำว่าเราควรที่จะกำหนดเป้าหมายในชีวิตไว้ชัดเจน ยิ่งละเอียดมากเท่าไรยิ่งดี เช่น อีก ๕ ปี เรา

* ศศ.บ. (การบริหารงานทั่วไป), ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา) นักวิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

เป็นเจ้าของกิจการ อีก ๒ ปี เราจะเรียนต่อปริญญาโท อายุไม่เกิน ๓๕ เราจะมีบ้านเป็นของตัวเอง ฯลฯ การกำหนดเป้าหมายต่าง ๆ ในชีวิตจะช่วยให้เรากำหนดแนวทางในการไปสู่จุดเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น เพราะตัวเป้าหมายนี้แหละครับจะเป็นตัวที่ทำให้เราต้องคิดมากขึ้น ต้องจัดสรรเวลาให้ดีขึ้น การกำหนดเป้าหมายในชีวิตนั้นไม่แตกต่างอะไรกับการที่เรากำหนดเป้าหมายในการทำงานในแต่ละวัน เช่น ถ้าวันนี้เจ้านายต้องการงานด่วนหลาย ๆ อย่างพร้อม ๆ กัน ผมเชื่อว่าพฤติกรรมในการบริหารเวลาของเราในวันนี้แตกต่างจากวันอื่น ๆ ที่ไม่มีเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจน ดังนั้นการกำหนดเป้าหมายชีวิตทั้งระยะสั้นและระยะยาวให้ชัดเจนนั้นถือเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญต่อพฤติกรรมการบริหารเวลาในแต่ละปีแต่ละเดือนและแต่ละวันในการดำเนินชีวิตของเรา

■ คุณทราบหรือไม่ว่าเวลาส่วนใหญ่ที่คุณใช้ไปนั้นใช้กับเรื่องอะไรบ้าง?

คนหลายคนที่ไม่ประสบความสำเร็จในการบริหารเวลาเพราะมีแต่หาเทคนิคการบริหารเวลาแบบต่าง ๆ มาใช้โดยที่ยังไม่ทราบเลยว่าตัวเองมีจุดอ่อนจุดแข็งในการบริหารเวลาตรงไหน มันคงไม่ต่างอะไรไปกับการหายาแพลง ๆ ดี ๆ มารับประทานเพื่อให้ยานั้น ๆ ดีแค่ไหนก็ตามแต่ถ้าไม่ถูกกับโรคที่

เราเป็นอยู่มันคงไม่มีประโยชน์อะไร การบริหารเวลาของเราที่เช่นเดียวกัน จุดสำคัญคือ เรารู้หรือยังว่าการบริหารเวลาของเรามีอาการป่วยตรงไหน ผมอยากแนะนำให้มีการจดบันทึกการใช้เวลาในชีวิตว่าแต่ละวัน แต่ละเดือน แต่ละปีนั้นเวลาของเราถูกใช้หมดไปกับเรื่องอะไรบ้าง และให้นำเอาบันทึกของการใช้เวลามาวิเคราะห์ดูว่าจุดไหนที่ควรปรับปรุงเวลาส่วนไหนที่ควรลด/เพิ่ม กิจกรรมไหนที่ควรให้ความสำคัญก่อนหลัง

■ การบริหารเวลาในระดับรากหญ้าของคุณมีประสิทธิภาพหรือยัง?

ขอให้ลองฝึกการบริหารเวลากับกิจกรรมย่อย ๆ ในชีวิตประจำวันก่อน เช่น เวลาในการดูทีวี เวลาในการรับประทานอาหาร เวลาในการออกกำลังกาย ฯลฯ ลองวิเคราะห์ดูว่าเราใช้เวลาคุ้มค่าหรือยัง ขอให้ฝึกการบริหารเวลาของกิจวัตรประจำวันก่อน โดยเน้นที่การตรงต่อเวลา การจัดสรรเวลาตามลำดับความสำคัญการสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการลดการใช้เวลาหรือเพิ่มกิจกรรมให้กับเวลา

■ ทำอย่างไรจึงจะสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเวลาที่มีอยู่เท่าเดิมได้?

ทุกคนมีเวลาจำกัดเหมือนกันทุกคน ดังนั้นเราไม่สามารถขยายเวลามารองรับกิจกรรมในชีวิต

ได้ มีเพียงหนทางเดียวคือทำอย่างไรให้เวลาที่มีอยู่อย่างจำกัดนั้นถูกนำไปใช้อย่างคุ้มค่า เช่น บางคนอาจจะใช้เวลาในการออกกำลังกาย ดูทีวี หรือฟังวิทยุไปด้วย บางคนเข้าห้องน้ำไปด้วยอ่านหนังสือไปด้วย บางคนจัดลำดับความสำคัญของงานใหม่ทุกวันว่าควรจะใช้เวลาไปกับเรื่องอะไร ก่อน-หลัง

■ คุณเคยแบ่งเวลาให้กับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์บ้างหรือไม่?

ความสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ไม่ควรมองข้ามคือ เราควรแบ่งเวลาในการพัฒนาศักยภาพ การคิดสร้างสรรค์ให้กับตัวเองบ้าง เหมือนกับองค์กรต่าง ๆ ที่ได้ทุ่มเทงบประมาณในการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ เพราะถ้าเราไม่เคยแบ่งเวลาให้กับการคิดสร้างสรรค์เลย ในอนาคตชีวิตเราคงไม่แตกต่างอะไรไปจากคนทั่ว ๆ ไป ต้องอย่าลืมว่าคนที่ก้าวหน้าคือคนที่มีความแตกต่างจากคนอื่นในทางที่ดี ในทางที่สร้างสรรค์

■ คุณคิดว่าตัวเองมีเวลาที่สูญหายไปโดยเปล่าประโยชน์บ้างหรือไม่?

ผมอยากให้ท่านผู้อ่านลองสำรวจดูตัวเองนะครับว่าเวลาไหนบ้างที่เรารู้สึกว่าเราใช้มากเกินไป เวลาไหนบ้างที่เราคิดว่าไม่ค่อยมีสาระ เวลาไหนบ้างที่น่าจะลดลงได้เพื่อนำไปใช้กับกิจกรรม อย่างอื่น

เช่น เราคุยโทรศัพท์นานเกินความจำเป็นหรือเปล่า เราเดินเล่น คุยกับเพื่อนในที่ทำงานมากไปหรือเปล่า เราปล่อยให้เวลาว่าง ๆ ผ่านไปโดยเปล่าประโยชน์หรือไม่ เมื่อพบว่าเวลาไหนที่เราเสียไปโดยไม่มีประโยชน์ขอให้ลองลดเวลาตรงนั้นลง

■ คุณเคยคิดมอบหมายงานใหม่ ๆ ให้กับชีวิตของตัวเองบ้างหรือไม่?

เป็นธรรมชาติที่คนเราโดยทั่วไปจะทำงานให้เท่ากับเวลาที่มีอยู่ เราจะพบว่าบางวันเราเริ่มงานเยาะเราก็อใช้เวลาประมาณแปดชั่วโมงในการทำงาน แต่บางวันเราเริ่มงานน้อยเราก็อยังใช้เวลาในการทำงานแปดชั่วโมงครบเหมือนกัน ดังนั้นเพื่อป้องกันไม่ให้เราใช้เวลาไม่คุ้มค่า ผมจึงอยากเสนอแนะว่าเราควรจะสร้างงานให้กับชีวิตตัวเอง ทั้งนี้เพื่อให้เราบังคับตัวเองให้ใช้เวลาอย่างคุ้มค่าให้มากยิ่งขึ้น เช่น วันไหนงานน้อยให้เอาโครงการใหม่ ๆ ที่เราคิดไว้มาทำ

■ คุณเคยวางแผน ดำเนินการ และประเมินผล การบริหารเวลาของตัวเองบ้างหรือไม่?

ถึงเราจะมีเทคนิควิธีการในการบริหารเวลาอย่างไรก็ตาม แต่หัวใจสำคัญที่สุดในการบริหารเวลาเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม คือ กระบวนการในการบริหารเวลาของเรามีประสิทธิภาพหรือไม่ เรามีการวางแผนการใช้เวลาหรือไม่ เรามีการดำเนินการบริหารเวลา

อย่างจริงจังหรือไม่ และเรามีการประเมิน ทบทวน แผนงานการบริหารเวลาเพื่อทำการปรับปรุงแก้ไขหรือไม่

สรุป การบริหารเวลาถือเป็นปัจจัยสำคัญสู่ความสำเร็จอย่างหนึ่งของชีวิตเราจึงควรฉกฉวยโอกาสจากกระแสการไหลของเวลานำมาสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับชีวิตให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่มักจะเกิดจากการเริ่มต้นจากจุดเล็ก ๆ ดังนั้นถ้าเราสามารถจัดการหรือบริหารเวลาของชีวิตประจำวันได้ การบริหารเวลาแห่งชีวิตก็ไม่ใช่ว่าเรื่องยากอีกต่อไปนะครับ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผู้อ่านทุกคนจะเป็นนักบริหารเวลามืออาชีพ

“ในยุคที่เวลามีค่ามาก เราจะนำความสำเร็จที่ผ่านมาเป็นข้อมูลเท่านั้น และโปรดระลึกตลอดเวลาว่าเราให้เวลาเพื่อชื่นชม ภาคภูมิใจกับความสำเร็จกับงานที่ผ่านมาเพียงไม่กี่ชั่วโมงเท่านั้น จากนั้นเราจะใช้เวลาในการแสวงหาหนทางใหม่ในการพัฒนาต่อไป”

มีผู้รู้ท่านหนึ่ง คือ ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิทยธร ท่อแก้ว สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชกล่าวไว้ว่า : อย่าหลงความภูมิใจกับความสำเร็จเก่า ๆ จนลืมนึกถึงสิ่งใหม่ ทำสิ่งใหม่

ในยุคของการทำงานที่เน้นคุณภาพของสินค้าและบริการที่เป็นหนึ่งหรือที่เป็นเลิศ พนักงานทุกคนจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ต้องปรับกระบวนทัศน์ใหม่ในการทำงานเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่มีจุดเน้นที่เปลี่ยนไป หากพนักงานยังคงติดยึดกระบวนทัศน์เก่า ๆ วิธีการเก่า ๆ หรือภาพนึกเก่าก็จะทำให้การพัฒนาคุณภาพของงานไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรจะเป็น หลายคนคงเคยมีความภาคภูมิใจในการทำงานที่ประสบความสำเร็จมาในอดีต ซึ่งงานนั้นอาจจะเกิดขึ้นมาหลายวัน หลายเดือน หรืออาจจะ

หลายปีที่ผ่านมา ความสำเร็จหรือความภาคภูมิใจต่าง ๆ เหล่านั้นหากผู้ปฏิบัติงานยังคงตรึงตาตรึงใจหรือชื่นชม ภูมิใจอยู่กับความสำเร็จเก่า ๆ ที่ผ่านมานั้นก็จะทำให้พนักงานไม่มีความกระตือรือร้น ความทะยานอยากหรือมีความต้องการอย่างแรงกล้าในการค้นหาแนวทาง วิธีการใหม่ ๆ เพื่อมาพัฒนางานให้ก้าวหน้ามากยิ่งขึ้นไปอีก ดังนั้น “ในยุคที่เวลามีค่ามาก เราจะนำความสำเร็จที่ผ่านมาเป็นข้อมูลเท่านั้น และโปรดระลึกตลอดเวลาว่าเราให้เวลาเพื่อชื่นชม ภาคภูมิใจกับความสำเร็จกับงานที่ผ่านมาเพียงไม่กี่ชั่วโมงเท่านั้น จากนั้นเราจะใช้เวลาในการแสวงหาหนทางใหม่ในการพัฒนาต่อไป”

กระบวนทัศน์ใหม่ในการทำงาน : ปรับเปลี่ยนให้ทันยุคสมัยของเวลา

กระบวนทัศน์ใหม่ หลายคนคงสงสัยว่าหมายถึงอะไรกันแน่ ใครขออธิบายง่าย ๆ ก็คือ “กรอบความคิดใหม่ที่เป็นแนวทางแนวการยึดถือเพื่อปฏิบัติงาน” ดังนั้นการทำงานในแต่ละช่วงเวลา ผู้ทำงานจะต้องปรับกรอบแนวความคิดใหม่เพื่อเป็นทิศทางในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปโดยไม่ติดยึดกับแนวทางเก่า ๆ การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์เป็นกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมที่ต้องใช้เวลาศึกษาและการฝึกฝน

ก็จะเกิดความเปลี่ยนแปลงได้ เช่น เราเคยผ่านเข้าหลอมการวาดภาพวิวิธทัศน์มาในสมัยเรียนหนังสือในตอนเด็ก ๆ ดังนั้นเราจึงมีภาพวิทัศน์เหมือนกัน คือ มีเส้นกึ่งกลางกระดาด มีภูเขาสองลูก บนท้องฟ้ามีนกสองถึงสามตัว มีพระอาทิตย์สีแดงอยู่ระหว่างกลางภูเขาสองลูก ด้านหน้ามีทะเลและเรือใบ รวมทั้งชายหาดมีต้นมะพร้าวสองถึงสามต้น โดยต้นมะพร้าวมีลำต้นโค้งเข้าหาทะเล การที่ทุกคนมีวิทัศน์เหมือนกันก็เกิดจากการเรียนรู้นั่นเอง

ในปัจจุบันกระบวนทัศน์ใหม่ที่พนักงานทุกคนจะต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจ เพื่อปรับแนวคิดในการทำงานเพื่อมุ่งไปสู่ความสำเร็จต่อการทำธุรกิจที่ยั่งยืนมี ๕ ด้าน ดังต่อไปนี้

๑. คนเป็นปัจจัยนำ คนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อความสำเร็จในการทำงานมาก โดยคนเป็นปัจจัยนำเกี่ยวข้องกับ ๓ ประเด็น ด้วยกัน คือ คนมีคุณค่า คนนำสู่ความสำเร็จ และคนเป็นผู้เพิ่มผลผลิตในทุกด้าน ดังนั้นเราต้องมีความคิดและผลักดันในการพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมให้เร็วที่สุดเพื่อทันต่อการพัฒนาและความเปลี่ยนแปลง

๒. มุ่งแสวงหาประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพเป็นคำที่หน่วยงานต้องถามหาและนำมาปฏิบัติ การที่หน่วยงานมุ่งแสวงหาประสิทธิภาพเกี่ยวข้องกับ ๓ ประเด็น ด้วยกัน คือ ความรวดเร็ว

ความถูกต้อง และความพอใจ ดังนั้นทุกคนในองค์กรจะมีความคิดและต้องให้ร่วมมือร่วมแรงร่วมใจในการสร้างประสิทธิภาพ

๓. การมีส่วนร่วม ในยุคของการทำงานเป็นทีมเพื่อความสำเร็จร่วมกันจะต้องเกี่ยวข้องกับ ๓ ประเด็น ด้วยกัน คือ การร่วมกันคิด การร่วมกันปฏิบัติ และการร่วมประเมินเพื่อการพัฒนาให้ดีขึ้น ดังนั้นเราจึงต้องมีความคิดและปฏิบัติอย่างมีส่วนร่วมอย่างจริงจังและจริงใจ

๔. ความเป็นเลิศในการบริการเกี่ยวข้องกับ ๓ ประเด็น ด้วยกัน คือ ทุกคนในหน่วยงานเป็นผู้ให้บริการ ทุกคนทำในสิ่งที่เหนือความคาดหมายในเชิงบวกเสมอ และการบริการจะต้องมีมาตรฐานที่สูงกว่า ทุกคนจะต้องมีความคิดและปฏิบัติต่อกันเพื่อบริการซึ่งกันและกันทั้งกับลูกค้าภายในและภายนอกให้เป็นที่ประทับใจ

๕. การมีทักษะที่ดี เกี่ยวข้องกับ ๓ ประเด็น ด้วยกัน คือ การคิดดี การจัดการดี และการสื่อสารที่ดี ดังนั้นทุกคนในหน่วยงานจะต้องคิดและพัฒนาตนเองให้มีทักษะ เพราะทักษะเหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็นมากในยุคนี้

ความสำคัญของการบริหารเวลา : เวลาเป็นทรัพยากรที่หมดไป

จากกระบวนทัศน์ ๕ ประการ ดังกล่าว ทุกคนในองค์กรจะต้องยึดถือปฏิบัติให้บรรลุผลตามเป้าหมายโดยเร็ว ทั้งนี้ต้องทำงานแข่งกับเวลา กล่าวคือ ใช้เวลาในการปรับตัวและมีทักษะทั้ง ๕ ด้าน โดยเร็วที่สุด ดังนั้นการบริหารเวลาของทุก ๆ คนจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องวางแผนงานที่ชัดเจน ที่จะมุ่งไปสู่ความสำเร็จในที่สุด

เรามักจะได้ยินกันอยู่บ่อย ๆ ว่า “ที่ทำงานหนักมาก.....เครียดมากในการทำงาน.....เบื่องาน

ที่ทำเหลือเกิน.....ไม่มีเวลาให้กับครอบครัว.....
ไม่มีเวลาในการอ่านหนังสือ.....ทั้งเรียนทั้งทำงาน
เป็นภาระที่หนัก” คำกล่าวต่าง ๆ เหล่านี้จะหมด
ไปถ้าหากผู้ที่บ่นดังกล่าวข้างต้นรู้จักการใช้เวลาให้
เกิดประโยชน์สูงสุด

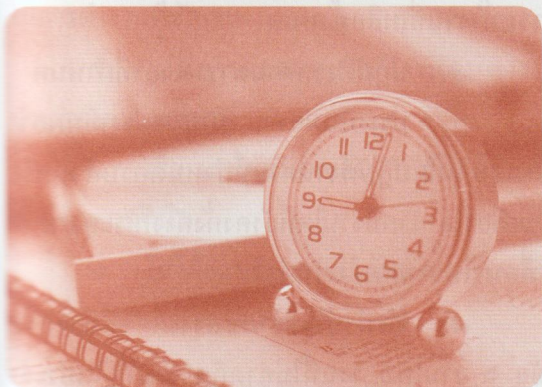
มีนักวิจัยค้นพบว่า “มนุษย์เรานั้นได้ใช้
ประโยชน์จากเวลาที่มีอยู่ทั้งหมดเพียง ๓๐ ถึง
๔๐ เปอร์เซ็นต์เท่านั้น และยังมีเวลา ๖๐ ถึง ๗๐
เปอร์เซ็นต์เป็นเวลาสูญเปล่าไม่ก่อประโยชน์
ใด ๆ” ดังนั้นเราควรจะหันมาสนใจในการจัดการ
เวลา หรือที่เรียกว่าบริหารเวลา ให้เกิดประโยชน์
ต่อตนเอง หน่วยงาน ครอบครัว และประเทศชาติ

ความหมาย/ลักษณะของเวลา : ควบคุมเวลาดีทำให้เวลาควบคุม

การบริหารเวลา หมายถึง “การกำหนด
และการควบคุมการปฏิบัติงานให้บรรลุผลตาม
เวลาและวัตถุประสงค์ที่กำหนด เพื่อก่อให้เกิด
ประสิทธิภาพในงานหน้าที่รับผิดชอบ”

เวลา มีความสำคัญต่อทุกคน ทั้งนี้เพราะ
ธรรมชาติของเวลามีลักษณะพิเศษ คือ

๑. เวลาเป็นทรัพยากรที่มีจำกัด ใช้แล้ว
หมดไป
๒. เวลาไม่สามารถซื้อเพิ่มได้ ไม่สามารถ
หรือจน

๓. เวลาไม่สามารถเก็บเอาไว้ใช้ได้

๔. เวลาผ่านไปเรื่อย ๆ ไม่หวนย้อนกลับ
มาอีก

จากธรรมชาติของเวลาดังกล่าวข้างต้นเรา
ผู้ปฏิบัติงานควรให้ความสนใจกับการบริหารเวลา เพื่อ
ให้ชีวิตและการงานบรรลุผลได้อย่างรวดเร็ว ทั้งนี้
เพราะมีคำกล่าวของนักปราชญ์ที่ว่า “การคลาด
สายตาจากเป้าหมายเราจะใช้เวลาเพิ่มขึ้นเป็น
สองเท่าในการค้นหา” ดังนั้น “เราอย่าเสียเวลา
อีกเลย ใช้เวลากับเป้าหมายนั้นเถิด แล้วจะเกิด
ผลดีตามมา”

หลักการบริหารเวลา : กำหนดเป้าหมายชีวิตและงาน

หลักการบริหารเวลา “ควบคุมเวลาและงาน
แทนที่จะให้เวลาและงานมาควบคุม” จึงกำหนด
เป้าหมายของตัวเองเกี่ยวกับงานและชีวิต การกำหนด
นั้นจะทำให้ตัวเองมีจุดยืนที่ชัดเจนว่าตัวเองนั้น
ต้องการอะไร ทั้งด้านการงานและชีวิต เช่น บางคน
กำหนดเป้าหมายของตัวเองเกี่ยวกับงานว่าจะเป็
นผู้จัดการฝ่ายภายในระยะเวลา ๕ ปี หรือกำหนด
ตัวเองเกี่ยวกับชีวิตว่าจะเป็นเจ้าของธุรกิจขนาดเล็ก
เมื่อมีอายุ ๕๐ ปี การกำหนดเป้าหมายของงานและ
ชีวิตมักจะกำหนดเป็นช่วง ๆ เช่น ก่อนขึ้นปีใหม่
หลังจากรับตำแหน่งใหม่ หรือหลังจากความเปลี่ยนแปลงจากหน้าที่การงานและชีวิต

การกำหนดเป้าหมาย หลักการ วิธีการทำให้
บรรลุผล ระยะเวลา รวมทั้งความสำเร็จ จะต้อง
คิดควบคู่กันอย่างเป็นระบบ (ตามเอกสารแบบฝึก
ปฏิบัติ)

การจัดสรรเวลา : ปันส่วนในทุกด้านเพื่อความสมบูรณ์

เราทุกคนควรที่จะจัดสรรเวลาเพื่อก่อให้เกิดความสำเร็จในหลาย ๆ ด้าน เพราะการจัดสรรเวลาจะเป็นกรอบแนวทางในการให้บรรลุความสำเร็จ ดังนั้นเราควรจัดสรรเวลาในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑. จงจัดสรรเวลาให้กับ การทำงานเพื่อความสำเร็จในการทำงานและชีวิต

๒. จงจัดสรรเวลาให้กับ การคิดเพื่อเป็นคลังแห่งปัญญา

๓. จงจัดสรรเวลาให้กับ การอ่านเพื่อรวบรวมเป็นฐานข้อมูล

๔. จงจัดสรรเวลาให้กับ การเล่นเพื่อความบันเทิง

๕. จงจัดสรรเวลาให้กับ การหัวเราะเพื่อสร้างเสียงดนตรีในหัวใจ

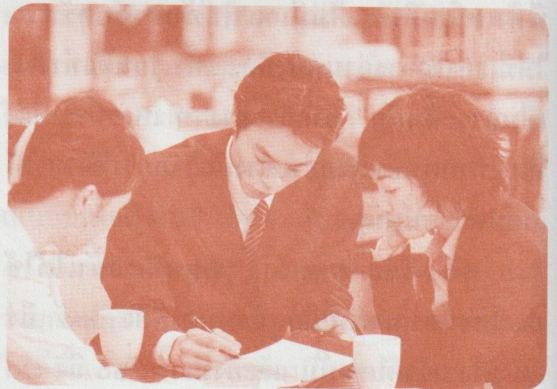
๖. จงจัดสรรเวลาให้กับ ความรักเพื่อความอบอุ่น เบิกบาน หัวใจ

หลักการจัดสรรเวลา : ทั้ง ๒๔ ชั่วโมง มีความหมาย

การจัดสรรเวลาในแต่ละวันเริ่มต้นจากตื่นนอน จบลงด้วยการเข้านอน โดยการเขียนกิจกรรมทั้งหมดจนครบแต่ละวันหรือ ๒๔ ชั่วโมง จากนั้นลองจัดหมวดหมู่กิจกรรมหลักที่ใช้เวลาไปเท่าใด แล้วนำมาเทียบกับหลักเพื่อปรับตัวเองให้สอดคล้องกับหลักการ (ตามเอกสารแบบฝึกปฏิบัติ)

หลักในการจัดสรรเวลาสำหรับกิจกรรมหลัก ๆ ในแต่ละวันมีดังต่อไปนี้

๑. ทำงานประมาณ ๘ ชั่วโมง
๒. พักผ่อนประมาณ ๖-๘ ชั่วโมง
๓. แสวงหาความรู้ประมาณ ๑-๓ ชั่วโมง

๔. เดินทางประมาณ ๑ ชั่วโมง

๕. กิจกรรมสุขภาพ ๑-๒ ชั่วโมง

การจัดลำดับความสำคัญและ ความเร่งด่วน : จงแยกแยะให้ชัดเจน

การจัดลำดับความสำคัญและความเร่งด่วนในการทำงานมีหลักดังต่อไปนี้

๑. จัดทำบัญชีรายชื่องานเก่างานใหม่งานที่ไม่คาดคิด และงานที่เกิดขึ้นเป็นประจำ

๒. จัดประเภทของงานได้แก่งานตามเวลา งานไม่ตามเวลา งานเร่งด่วน งานไม่เร่งด่วน งานสำคัญ และงานไม่สำคัญ

๓. จัดลำดับงานโดยเรียงตามลำดับ คือ งานตามเวลา งานเร่งด่วน งานสำคัญ และงานที่เหลือทั้งหมด

๔. จัดตารางปฏิบัติงานโดยเริ่มจากลงตารางจากงานตามเวลา งานเร่งด่วน และงานสำคัญ รวมทั้งงานที่เหลือทั้งหมด

๕. ปฏิบัติงานตามตารางเวลาที่กำหนด

๖. ประเมินผลงาน เป็นการประเมินผลว่าในรอบวันได้ปฏิบัติงานตามที่กำหนดครบถ้วนหรือไม่เพียงใด หากมีงานใดที่ยังคงค้างให้ระบุงานนั้นเพื่อนำไปวางแผนในวันต่อไป

๗. จัดทำบัญชีรายชื่องานเก่าที่ค้างตามข้อ ๖ งานใหม่ งานที่ไม่คาดคิด งานที่เกิดประจำ

และดำเนินการวางแผนตามข้อ ๒ และข้ออื่น ๆ ตามลำดับ

การวิเคราะห์งาน/สาเหตุที่ทำให้เสียเวลา : รู้จุดอ่อนเพื่อเพิ่มจุดแข็ง

การวิเคราะห์เป็นการจำแนกงานที่ทำอยู่ว่าเป็นงานประเภทใดซึ่งจัดแบ่งงานเกี่ยวข้องกันได้ ๔ ประเภท คือ

๑. วิเคราะห์งานเก่า
๒. วิเคราะห์งานใหม่
๓. วิเคราะห์งานที่ไม่คาดคิด
๔. วิเคราะห์งานที่เกิดขึ้นเป็นประจำ

การวิเคราะห์งานทั้งสี่ด้านดังกล่าว ผู้ปฏิบัติงานจะต้องวิเคราะห์สิ่งที่เป็นสาเหตุที่ทำให้เสียเวลาในการปฏิบัติงานเพื่อค้นหาวิธีการ แนวทางการแก้ไข เพื่อให้ทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สาเหตุที่ทำให้เสียเวลาในการปฏิบัติงานที่มักจะพบอยู่เป็นประจำมีหลากหลายประการ ลองสำรวจตัวเองตามรายการจำนวน ๔๐ ข้อ ดังต่อไปนี้คือ

๑. ขาดการมอบหมายงานให้ผู้อื่นทำ
๒. ชอบผัดผ่อน ผลัดวันประกันพรุ่งในการทำงาน
๓. ขาดการวางแผนกำหนดวิธีการปฏิบัติงานของงานที่จะทำล่วงหน้า
๔. ไม่ได้กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจน
๕. ไม่มีการกำหนดแผนการปฏิบัติงานประจำวันและสัปดาห์
๖. เสียเวลาให้กับงานอื่น ๆ ที่ไม่มีความสำคัญมากเกินไป
๗. ไม่ได้ลำดับความสำคัญก่อนหรือหลังหรือความเร่งด่วนของงาน

๘. ไม่ได้กำหนดระยะเวลาที่จะต้องทำให้เสร็จในแต่ละงาน

๙. ชอบทำงานหลายอย่างพร้อมกันทั้ง ๆ ที่งานอื่นยังไม่เสร็จเสร็จ

๑๐. ชอบก้าวก่ายการทำงานของคนอื่น แทนที่จะสนใจใส่ใจทำงานของตนเอง

๑๑. ขาดระบบการควบคุมติดตามงานที่มีประสิทธิภาพ

๑๒. มีทัศนคติเชิงลบหรือไม่ชอบงานที่ทำ

๑๓. ขาดการสอนงานผู้ใต้บังคับบัญชาให้สามารถทำงานได้

๑๔. ขาดการปรับปรุงงานพัฒนางาน

๑๕. ให้ความสำคัญกับรายละเอียดปลีกย่อยของงานมากเกินไป

๑๖. ไม่กล้า ลงมือในการตัดสินใจ

๑๗. เสียเวลากับการแก้ปัญหาการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชามากไป

๑๘. ใช้เวลาพักรับประทานอาหารกลางวันนานเกินไป

๑๙. เสียเวลากับการพูดคุยกับบุคคลอื่นในเรื่องไร้สาระมากเกินไป

๒๐. เสียเวลากับการค้นหาและจัดเก็บเอกสารมากเกินไป

๒๑. พุดคุยโทรศัพท์นานเกินไป

๒๒. ใช้เวลากับการอ่านและโต้ตอบหนังสือหรือจดหมายมากเกินไป

๒๓. ใช้เวลาอ่านหนังสือพิมพ์ วารสาร สิ่งพิมพ์ในระหว่างเวลามากเกินไป

๒๔. มีโทรศัพท์เข้ามามากเกินไป

๒๕. ขาดข้อมูลของหน่วยงานที่ต้องมีการติดต่อกันอยู่เสมอ

๒๖. ไม่กล้าปฏิเสธกับการขอร้อง ขอความช่วยเหลือจากคนอื่น

๒๗. มีคนอื่นมารบกวนหรือขัดจังหวะบ่อย ในขณะที่กำลังทำงาน

๒๘. ชอบเดินไปติดต่องานด้วยตัวเองในทุกเรื่อง

๒๙. มีเพื่อนร่วมงานที่ไม่รู้งาน หรือทำงานขาดประสิทธิภาพในการทำงาน

๓๐. ใช้เวลากับงานกิจกรรมทางสังคมมากเกินไป

๓๑. ขาดความตั้งใจ หรือใจลอย ไม่มีสมาธิในการทำงาน

๓๒. ใช้เวลามากในการประชุมแต่ละครั้ง แต่ละสัปดาห์

๓๓. จัดการประชุมทั้ง ๆ ที่ไม่มีความจำเป็นจะต้องประชุมก็ได้

๓๔. เริ่มและเลิกประชุมเกินเวลานัดหมายเสมอ

๓๖. ไม่ชอบนำเทคโนโลยีมาช่วยการทำงาน

๓๗. มักตื่นสายเสมอ

๓๘. ลงมือทำงานเองเพราะคนอื่น ๆ ทำงานไม่ได้ดังใจเราเป็นประจำ

๓๙. ไม่ได้สร้างตัวตายตัวแทน

๔๐. ไม่ได้วางแผนเป้าหมายของตัวเองในการทำงานในแต่ละปี

เมื่อสำรวจตัวเองแล้วพบว่า มีหลายข้อที่เป็นปัญหาทำให้เราเสียเวลา อย่าตั้งเล็งใจเริ่มจัดเสียแต่เนิ่น ๆ หากพบมากกว่า ๒๐ ข้อ จงเริ่มด้วยหาเวลาทบทวนตัวเองและปฏิวัติครั้งใหญ่เพื่อความปลอดภัยที่ดีขึ้น เพราะหากขจัดสิ่งที่ทำให้เสียเวลาลงไปจะทำให้มีเวลาทำงานที่ควรทำมากยิ่งขึ้น ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพในการใช้เวลานั่นเอง

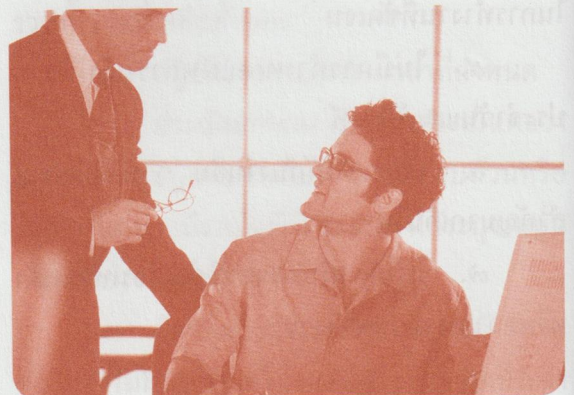
การเพิ่มความเร็วในการทำงาน : เพิ่มจุดแข็งเพื่อทำลายจุดอ่อน

นอกจากแก้ไขสาเหตุที่ทำให้เสียเวลาในการปฏิบัติงาน ยังมีวิธีการที่จะช่วยให้เรานั้นสามารถทำงานบรรลุความสำเร็จได้โดยการเพิ่มความเร็วในการทำงานหรือเพิ่มความเร็วในการจัดการงานให้แล้วเสร็จ ซึ่งพนักงานทุกคนทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายปฏิบัติการต้องร่วมมือกันเป็นทีมในการเพิ่มความเร็วในการทำงาน โดยมีวิธีการที่พึงปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑. ขยัน ขยันหมั่นเพียร ไม่ย่อท้อต่อสิ่งขวางกั้น โดย “ใจจดใจจ่อไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค”

๒. รอบคอบ มีความรอบคอบละเอียดถี่ถ้วนในทุกด้าน โดย “ปิดทางข้อผิดพลาด ปิดโอกาสความสูญเสีย”

๓. รอบรู้และลุ่มลึก ต้องแสวงหาพลังสติปัญญามาสู้กับปัญหาและการพัฒนางาน โดย “รู้บางสิ่งในทุกเรื่อง รู้ทุกเรื่องในบางสิ่ง”

๔. **ผู้งาน** การทุ่มเท เอาจริงเอาจัง และมีพลังใจที่ดี โดยคิดเสมอว่า “งานหนักไม่เคยฆ่าคน คนนี้แหละจะฆ่างาน”

๕. **สื่อสารดี** เครื่องมืออันทรงพลังในการทำงานร่วมกัน โดย “อ่าน ฟัง พูด เขียน ต้องเรียนกันไม่รู้จบ”

๖. **มีหลักการ** การมีหลักการเพื่อทำงานเป็นวิธีการของผู้ที่เจริญแล้ว โดย “หลักยึดที่เป็นเหตุเป็นผล ยอมเสียคนไม่ยอมเสียหลักการ”

๗. **ทำงานไม่พลาด** การคิดวางแผนอย่างชาญฉลาดป้องกันความผิดพลาด โดย “ครั้งแรก และทุกครั้งไม่พลาด ถ้าทำอย่างฉลาดจะไม่พลาดเลย”

๘. **ไม่ขาด P.D.C.A. (PLAN DO CHECK ACTION)** วงจรการแสวงหาคุณภาพที่ดีกว่าด้วยการศึกษาวิจัยต้องอยู่ในความคิดและการปฏิบัติ โดย “แสวงหาสิ่งใหม่ที่ดี ทั้งชีวิตต้องวิจัย”

๙. **ร่วมฮาเฮหย่อนใจให้พลัง** มนุษย์มีชีวิตจิตใจและความรู้สึก ต้องการการเสริมพลังใจและกายให้แข็งแกร่ง โดย “ให้รางวัลกับชีวิตเพื่อพิชิตความเครียด”

ประสิทธิภาพในการบริหารเวลา : เพื่อประสิทธิผลของงาน

การบริหารเวลาเป็นเครื่องมือในการสร้างประสิทธิผลของงาน และเมื่องานได้ประสิทธิผลเท่ากับเราได้ใช้เวลาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด วิธีการมีดังนี้

๑. **มีจุดยืนตัวเองเรื่องเวลา** จงกำหนดกรอบเพื่อกำกับการทำงานทุกอย่างด้วยเวลาเสมอ

๒. **ค้นหาวิธีการใหม่ ๆ** จงคิดค้นหาวิธีการใหม่ ๆ เพื่อลดเวลา หรือใช้เวลาเท่าเดิมแต่ได้ปริมาณและคุณภาพมากขึ้น

๓. **ใส่ใจพัฒนางาน** จงพัฒนางานให้ก้าวล้ำเสมอ

๔. **มุ่งมั่นสานต่อความคิด** จงพยายามสานต่อความคิดให้เป็นจริงและปรากฏเห็นได้ในทางปฏิบัติงาน

๕. **จิตใจอยู่กับงาน** จงมีสมาธิกับงานเสมอ

๖. **ตนและองค์การก้าวหน้า** จงสรรสร้างพัฒนาตน องค์การให้มุ่งสู่ความสำเร็จตามที่ทุกฝ่ายปรารถนาอย่างไม่ลดละ

เอกสารอ้างอิง

ณรงค์วิทย์ แสนทอง ที่มา www.ftpi.or.th/dwnld/prdsrv/inhs/course/hr48_13.pdf

www.stou.ac.th/thai/schools/sca/document

การสื่อสารของสัตว์กับภาษามนุษย์*

(Animal communication and Human Language)

ธนู ศรีทอง**

การสื่อสารของสัตว์กับภาษามนุษย์ (Animal communication and Human Language)

สัตว์ทั่วไปสร้างเสียงขึ้นเพื่อใช้สื่อสารกับสมาชิกภายในกลุ่ม ในขณะที่มนุษย์ก็สร้างเสียงขึ้นเพื่อใช้สื่อสารกับเพื่อนมนุษย์ด้วยกันเช่นกัน อย่างไรก็ตามมีข้อแตกต่างที่สำคัญระหว่างการสื่อสารของสัตว์และภาษาของมนุษย์ ดังมีคุณลักษณะภาษามนุษย์สำคัญที่แตกต่างดังต่อไปนี้

(ก) คู่ระดับของรูปแบบ (Duality of patterning)

ภาษาแสดงรูปแบบในสองระดับ กล่าวคือ ภาษาถูกสร้างขึ้นด้วยหน่วยเสียง (รูปแบบของเสียง) ระดับหนึ่ง และหน่วยคำและคำศัพท์ (รูปแบบของหน่วยคำและคำศัพท์) อีกระดับหนึ่ง ดังนั้นเราสามารถวิเคราะห์คำพูดในภาษามนุษย์ออกเป็นหน่วยเล็ก ๆ และความหมายได้ เช่น ประโยคว่า

Our teachers like all the students.

จากประโยคดังกล่าวเราสามารถวิเคราะห์ในรูปของคำศัพท์ได้ดังนี้

Our / teachers / like / all / the / students.

คำศัพท์บางคำยังสามารถได้รับการแยกย่อยให้เป็นหน่วยที่เล็กลงไปกว่าเดิมได้อีก เช่น

teach / er / s และ student / s คำศัพท์

แต่ละคำถูกสร้างขึ้นจากเสียง เช่น คำว่า 'like' มาจากเสียง l-ai-k

ในการวิเคราะห์ดังกล่าวเราได้เห็นคู่ระดับของโครงสร้างหรือรูปแบบของภาษา กล่าวคือ ระดับปฐมภูมิ (primary level) ได้แก่ การสร้างคำ และระดับทุติยภูมิ (secondary level) ได้แก่ การสร้างเสียง

การสื่อสารของสัตว์ประกอบด้วยเสียงร้องที่มีความหมายซึ่งไม่สามารถวิเคราะห์ออกเป็นลักษณะคำศัพท์ได้ ดังที่อริสโตเติลได้กล่าวไว้ว่า “เสียงของสัตว์ไม่สามารถนำมารวมกันเพื่อสร้างเป็นพยางค์ได้”

(ข) การริ่สร้างสรรค์ (Creativity)

ด้วยเหตุที่มนุษย์มีแนวทางในการสร้างหน่วยของภาษาดังกล่าว จึงมีขอบข่ายที่น่าสนใจต่อระบบการสร้างหน่วยของภาษา กล่าวคือ มนุษย์สามารถสร้างคำพูดได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด เช่น คำพูดว่า

“This is the cow with crumpled horns that tossed the dog that worried the cat that chased the rat...”

ประโยคดังกล่าวสามารถสร้างต่อไปได้อย่างไม่รู้จบโดยอาศัยอนุประโยคสัมพันธ์ คุณสมบัติของภาษาซึ่งสามารถสร้างประโยคภายในประโยคอื่น ๆ ได้นี้ เรียกว่า “การเกิดขึ้นซ้ำอย่างไม่มีขีดจำกัด” (recursiveness)

* S.K. Verma and N. Krishnaswamy. Modern Linguistics : An Introduction.

** น.ธ.เอก, ป.ธ. ๕, M.A. (English), P.G. Diploma (Journalism). แปลโดย ธนู ศรีทอง.
อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์.

ในการสื่อสารของสัตว์เมื่อเทียบกับภาษามนุษย์พบว่ามีความยืดหยุ่นหรือการสร้างความหมายที่ไม่มีขีดจำกัดน้อยมาก ดังนั้นภาษามนุษย์จึงมักถูกเรียกว่า “ระบบการสร้างไร้ขอบเขต” (open-ended system)

(ค) ความแตกต่างกัน (Arbitrariness)

หมายถึง การไม่มีความเชื่อมโยงระหว่างเสียงกับสัญลักษณ์ หรือระหว่างสัญลักษณ์กับสิ่งที่อ้างถึง ตัวอย่างเช่น สัตว์ชนิดหนึ่งเรียกว่า “dog” ในภาษาอังกฤษ แต่เรียกว่า “kutta” ในภาษาฮินดี, “naay” ในภาษาทมิฬ, “kukka” ในภาษาเตลูกู, “sobaka” ในภาษารัสเซีย, “perro” ในภาษาสเปน, “chien” ในภาษาฝรั่งเศส, และ “Hund” ในภาษาเยอรมัน ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างคำศัพท์และความหมายจึงเป็นสิ่งที่แตกต่างกันเพราะเป็นเรื่องของธรรมเนียม (ในแต่ละพื้นที่) ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าภาษาเป็นระบบของสัญลักษณ์ที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อนำเสนอหน่วยเสียงที่เกี่ยวข้องกับความหมาย

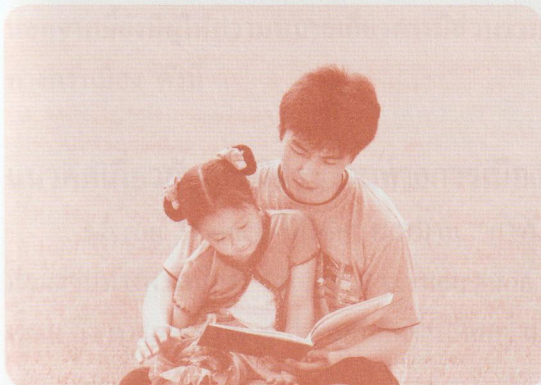
(ง) การอยู่เหนือเขตจำกัดของบริบท (Displacement)

การสื่อสารของสัตว์เป็นสิ่งที่ถูกจำกัดด้วยบริบทแต่ภาษามนุษย์เป็นอิสระจากการถูกจำกัดด้วยบริบท มนุษย์สามารถพูดเกี่ยวกับประสบการณ์

ต่าง ๆ โดยปราศจากสิ่งที่ยังคงมีอยู่ วัตถุที่มองเห็น หรือแม้แต่สิ่งที่อยู่นอกเหนือจากเวลาและสถานที่ เพราะการใช้ภาษาของมนุษย์ไม่ได้ถูกควบคุมโดยสิ่งเร้าโดยตรง คุณสมบัติดังกล่าวนี้เรียกว่า “การอยู่เหนือเขตจำกัดของบริบท” ส่วนในการสื่อสารของสัตว์ต้องอาศัยความสัมพันธ์โดยตรงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองและการตอบสนองนั้นต้องอยู่ในสภาพการณ์ปัจจุบันทันด่วนเท่านั้น ไม่มีสัตว์ใดที่สามารถสร้างคำพูดของตนเองเพื่อแสดงความต้องการในสถานการณ์ที่ยังมาไม่ถึง สัตว์ไม่สามารถสร้างข้อตกลงร่วมกันในการแสดงความหมายเฉพาะของภาษา ขณะที่มนุษย์สามารถสื่อสารกับมนุษย์ด้วยกันโดยผ่านคำพูดที่มีความหมายเฉพาะเรื่อง เช่น ชนิดของอาหารแต่ละชนิด แต่สัตว์ทำได้แค่เพียงแสดงให้รู้ว่าตนหิวเท่านั้น

(จ) ความหลากหลายของกฎเกณฑ์ที่อยู่เหนือคำพูด (Redundancy)

ภาษามนุษย์มีความหลากหลายด้านกฎเกณฑ์นอกเหนือจากตัวคำพูดเอง เช่น คำถามประเภท Yes-no ในภาษาอังกฤษจะมีเครื่องหมายบ่งบอกว่าเป็นประโยคคำถาม ๒ ประการ คือ (๑) การวางกริยาช่วยไว้ที่ต้นประโยค และ (๒) การกำหนดเสียงสูง

(จ) ลักษณะการรักษาและส่งผ่านวัฒนธรรม
(Culture-preserving and culturetrans-
mitting features)

ภาษาเป็นเรื่องของการรักษาวัฒนธรรมและการส่งผ่านวัฒนธรรม ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เดสคาร์ทกล่าวไว้ว่า “ขอบคุณภาษาที่ทำให้มนุษย์เป็นมนุษย์” ยังมีรูปแบบในการรักษาวัฒนธรรมรูปแบบอื่น ๆ อีกมากมาย เช่น สถาปัตยกรรม การวาดรูป ดนตรี เป็นต้น แต่ภาษาถือว่าเป็นรูปแบบที่มีการขับเคลื่อนมากที่สุดในการรักษาและส่งผ่านไปยังอนุชน

(ข) คุณลักษณะของการเป็นตัวขับเคลื่อน
(Property of being dynamic)

ภาษาเป็นสิ่งที่เคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลาไม่หยุดนิ่ง ภาษามีการเปลี่ยนในทุกระดับโดยเริ่มตั้งแต่เสียง คำศัพท์ ความหมาย และประโยค อนุชนแต่ละยุคพัฒนาและปรับปรุงภาษาให้เหมาะสมความจำเป็น ต้องเปลี่ยนแปลงและความต้องการของมนุษย์ความแตกต่างระหว่างภาษามนุษย์กับรูปแบบการสื่อสารอื่น ๆ เหล่านี้อยู่บนข้อเท็จจริงที่ว่าสมองของมนุษย์แตกต่างจากสมองของสัตว์ สมองของมนุษย์มีศักยภาพเพื่อการเรียนรู้ภาษาอย่างสร้างสรรค์มาแต่กำเนิด มีภาษาที่ถูกสร้างขึ้นโดยไม่เป็นไปตามธรรมชาติอยู่หลายภาษา ยกตัวอย่าง เช่น ภาษารหัสมอช โดยใช้ระบบปิด ดังนั้นจึงไม่สามารถรวมเข้าในภาษาธรรมชาติของมนุษย์ได้

(อ่านต่อฉบับหน้า)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนไทย

เศรษฐพร หนูหนู*

แนวความคิดการปฏิรูปการเมืองทำให้เกิดรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐ เป็นต้นมา จนถึง ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ ก็ถูกปฏิวัติโดยคณะปฏิรูปการปกครองอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทั้งหมด ๓๓๖ มาตรา ได้กำหนดระยะเวลาในการจัดทำ ๒๔๐ เป็นรัฐธรรมนูญที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมาตั้งแต่การจัดทำ โดยรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ในมาตรา ๒๑๑ ได้บัญญัติให้มีการจัดทำรัฐธรรมนูญต่อไปต้องคำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชนเป็นสำคัญ จึงจัดเป็นรัฐธรรมนูญที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุดนับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ เป็นต้นมา นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

Myron Weiner ได้ให้ความหมาย “การมีส่วนร่วมทางการเมือง” (political participation) หมายถึง การกระทำใด ๆ ก็ตามที่เกิดขึ้นโดยความ

เต็มใจ ไม่ว่าจะประสบความสำเร็จหรือไม่ ไม่ว่าจะมีการจัดอย่างเป็นระเบียบหรือไม่ และไม่ว่าจะเกิดขึ้นเป็นครั้งคราวหรือต่อเนื่องกัน จะใช้วิธีการที่ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ เพื่อผลในการที่จะมีอิทธิพลต่อการเลือกนโยบายของรัฐ หรือต่อการบริหารงานของรัฐ หรือต่อการเลือกผู้นำทางการเมืองของรัฐบาลไม่ว่าจะเป็นไปในระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติก็ตาม

ฮันดิงตัน และ โคมิงเกซ ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง “กิจกรรมหรือการกระทำของประชาชน ที่ต้องการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล โดยที่การกระทำหรือความพยายามนั้นเป็นไปได้ทั้งถูกต้องและไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ใช้กำลังหรือไม่ใช้กำลัง สำเร็จหรือล้มเหลว ทั้งที่สมัครใจและไม่สมัครใจ รวมถึงการเลือกตั้ง การร่วมในการรณรงค์หาเสียง การรวมตัวเพื่อโน้มน้าวหรือกดดันรัฐบาล การประท้วง และการใช้กำลังรุนแรง”

จันทนา สุทธิจาริ ได้ให้ความหมาย “การมีส่วนร่วมทางการเมือง” หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชนตามสิทธิ

* ค.บ. (บรรณารักษ์), ค.บ. (คณิตศาสตร์), ศศ.ม. (รัฐศาสตร์) อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

สิทธิการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

การเข้าชื่อเสนอกฎหมายเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๐ ว่า “ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณากฎหมายตามที่กำหนดในหมวด ๓ และหมวด ๕ แห่งรัฐธรรมนูญนี้ คำร้องขอต้องจัดทำร่างพระราชบัญญัติเสนอมาด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อรวมทั้งการตรวจสอบให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ” และได้มีการตรา พ.ร.บ.ว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งมีผลใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๒ โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการเข้าชื่อเสนอกฎหมายดังนี้

๑. ผู้มีสิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมายจะต้องเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในวันที่เข้าชื่อเสนอกฎหมาย การเสนอกฎหมายต้องจัดทำตามรูปแบบร่างพระราชบัญญัติ โดยต้องมีหลักการเกี่ยวกับเรื่องที่บัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย และหมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และต้องมีบันทึกหลักการและเหตุผลประกอบ รวมทั้งมีบทบัญญัติแบ่งเป็นมาตราเพียงพอที่จะเข้าใจได้สำหรับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญตามหมวด ๓ และหมวด ๕ สรุปได้ดังนี้

หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย เป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับ

(๑) การรับรองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตามมาตรา ๒๘

(๒) การจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลตาม มาตรา ๒๙

(๓) ความเสมอภาคของบุคคลตามมาตรา ๓๐

(๔) สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย ตามมาตรา ๓๑

(๕) การรับโทษทางอาญาตามมาตรา ๓๒

(๖) ความคุ้มครองจากข้อสันนิษฐานในคดีอาญาว่าไม่มีความผิดตามมาตรา ๓๓

(๗) สิทธิส่วนบุคคลในเรื่องครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียงและความเป็นอยู่ส่วนตัวตาม มาตรา ๓๔

(๘) เสรีภาพในเคหสถานตามมาตรา ๓๕

(๙) เสรีภาพในการเดินทางและเลือกถิ่นที่อยู่ตามมาตรา ๓๖

(๑๐) เสรีภาพในการสื่อสารตามมาตรา ๓๗

(๑๑) เสรีภาพในการนับถือศาสนาตาม มาตรา ๓๘

(๑๒) เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา ตามมาตรา ๓๙

(๑๓) การจัดสรรคลื่นความถี่และการกำกับดูแลการประกอบกิจการวิทยุ โทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมตามมาตรา ๔๐

(๑๔) เสรีภาพในการเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็นของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของเอกชนที่ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง หรือวิทยุโทรทัศน์ตามมาตรา ๔๑

(๑๕) เสรีภาพในทางวิชาการตามมาตรา ๔๒

(๑๖) สิทธิการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามมาตรา ๔๓

(๑๓) เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธตามมาตรา ๔๔

(๑๔) เสรีภาพในการรวมกันเป็นหมู่คณะตามมาตรา ๔๕

(๑๕) สิทธิของชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมตามมาตรา ๔๖

(๒๐) เสรีภาพในการจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๔๗

(๒๑) สิทธิในทรัพย์สินและการสืบมรดกตามมาตรา ๔๘

(๒๒) สิทธิการได้รับค่าเวนคืนตามมาตรา ๔๙

(๒๓) เสรีภาพในการประกอบอาชีพตามมาตรา ๕๐

(๒๔) ความคุ้มครองในการเกณฑ์แรงงานตามมาตรา ๕๑

(๒๕) สิทธิการได้รับบริการทางสาธารณสุขตามมาตรา ๕๒

(๒๖) สิทธิของเด็กและเยาวชนตามมาตรา ๕๓

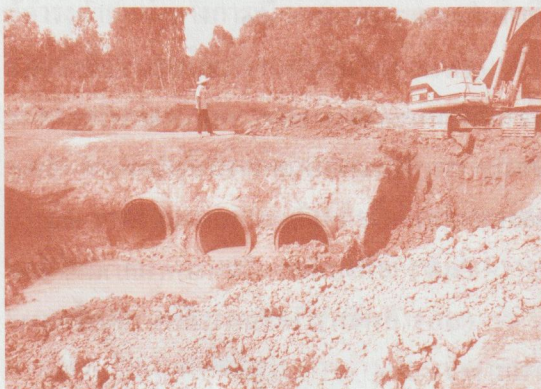
(๒๗) สิทธิของผู้สูงอายุตามมาตรา ๕๔

(๒๘) สิทธิของผู้พิการตามมาตรา ๕๕

(๒๙) สิทธิในการบำรุงรักษาและจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๕๖

(๓๐) สิทธิของผู้บริโภคตามมาตรา ๕๗

(๓๑) สิทธิการได้รับข้อมูลข่าวสารจากรัฐตามมาตรา ๕๘

(๓๒) สิทธิในการได้รับข้อมูลในกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๕๙

(๓๓) สิทธิการมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของรัฐตามมาตรา ๖๐

(๓๔) สิทธิการเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ตามมาตรา ๖๑

(๓๕) สิทธิการฟ้องคดีหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๖๒

(๓๖) ข้อห้ามการใช้สิทธิเสรีภาพลบล้างระบอบการปกครองตามมาตรา ๖๓

(๓๗) สิทธิและเสรีภาพของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๖๔ และ

(๓๘) สิทธิต่อต้านการใช้อำนาจการปกครองประเทศโดยมิชอบตามมาตรา ๖๕

หมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ
เป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับ

(๑) การพิทักษ์รักษาสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราชและดินแดนตามมาตรา ๗๑

(๒) การจัดให้มีกำลังทหารพิทักษ์เอกราชและความมั่นคงตามมาตรา ๗๒

(๓) การอุปถัมภ์ศาสนาตามมาตรา ๗๓

(๔) การส่งเสริมสัมพันธไมตรีกับนานาประเทศตามมาตรา ๗๔

(๕) การดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายการจัดสรรงบประมาณในองค์กรอิสระตามมาตรา ๗๕

(๖) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐตามมาตรา ๗๖

(๗) การจัดให้มีแผนพัฒนาการเมืองและมาตรฐานทางคุณธรรมจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามมาตรา ๗๗

(๘) การกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นตามมาตรา ๗๘

(๕) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการสว่น
บำรุง รักษาทรัพยากรธรรมชาติตามมาตรา ๓๕

(๑๐) การคุ้มครองพัฒนาเด็กและเยาวชน
ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงชายและสงเคราะห์
ผู้ด้อยโอกาสตามมาตรา ๘๐

(๑๑) การจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้
คุณธรรมตามมาตรา ๘๑

(๑๒) การส่งเสริมการบริการสาธารณสุข
ตามมาตรา ๘๒

(๑๓) การกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม
ตามมาตรา ๘๓

(๑๔) การจัดระบบการถือครองที่ดินและ
การส่งเสริมการรวมตัวของเกษตรกรตามมาตรา ๘๔

(๑๕) การส่งเสริมระบบสหกรณ์ตามมาตรา ๘๕

(๑๖) การส่งเสริมและการคุ้มครองแรงงาน
ตามมาตรา ๘๖

(๑๗) การสนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรี
และคุ้มครองผู้บริโภคตามมาตรา 87

(๑๘) การตรากฎหมายและนโยบายการบริ
หารราชการแผ่นดิน ตามมาตรา ๘๘

(๑๙) การจัดให้มีสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจแ
ละสังคมแห่งชาติตามมาตรา ๘๙

๒. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถเข้าซื้อเสนอ
กฎหมายได้ ๒ วิธี คือ

๒.๑ การเข้าซื้อเสนอกฎหมายโดยผู้มี
สิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนร้องขอ
ต่อประธานรัฐสภา

๒.๒ การเข้าซื้อเสนอกฎหมายโดยผู้มี
สิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนโดยการ
จัดการของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๓. การริเริ่มเสนอกฎหมายโดยผู้มีสิทธิ
เลือกตั้งร่วมกันเข้าซื้อเสนอกฎหมายกันเองต่อ
ประธานรัฐสภา สามารถดำเนินการได้ดังนี้

๓.๑ ผู้ริเริ่มเสนอกฎหมายจัดให้มีการ
เข้าซื้อเสนอกฎหมาย โดยให้ผู้มีสิทธิเข้าซื้อลง
ลายมือชื่อตามแบบที่รัฐสภากำหนดพร้อมสำเนา
บัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้าน
ของผู้เข้าร่วมทุกคน

๓.๒ เมื่อมีผู้เข้าซื้อเสนอกฎหมาย
รวมกันไม่น้อยกว่าห้าหมื่นชื่อ ให้ผู้ริเริ่มเสนอกฎหมาย
เป็นผู้แทนการเสนอกฎหมาย โดยยื่นเรื่องตามแบบ
ที่รัฐสภากำหนดต่อสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทน
ราษฎร

๓.๓ เมื่อประธานรัฐสภาได้ตรวจความ
ถูกต้องของเอกสารแล้ว ให้ปิดประกาศรายชื่อผู้เข้า
ซื้อเสนอกฎหมายไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการ
อำเภอ สำนักงานเทศบาล ที่ทำการองค์การบริหาร
ส่วนตำบล ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และเขตชุมชน
หนาแน่น ทั้งนี้เฉพาะในเขตท้องที่ที่ผู้เข้าซื้อเสนอ
กฎหมายมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน เพื่อให้ผู้ใดที่ไม่ได้
ร่วมลงชื่อด้วยแต่มีชื่ออยู่ในประกาศได้ยื่นคำร้อง
คัดค้านการลงชื่อนั้นภายใน ๒๐ วัน นับแต่วันปิด
ประกาศ เมื่อพ้นกำหนดแล้วให้ถือว่ารายชื่อที่ไม่ได้
คัดค้านเป็นรายชื่อที่ถูกต้อง ถ้ารายชื่อครบห้าหมื่น
คนให้ประธานรัฐสภาดำเนินการให้รัฐสภาพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติต่อไป แต่ถ้าจำนวนไม่ครบห้า
หมื่นชื่อให้ประธานรัฐสภาแจ้งให้ผู้แทนการเสนอ
กฎหมายทราบเพื่อดำเนินการเข้าซื้อเพิ่มเติมให้ครบ

ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานรัฐสภา ถ้าพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วมิได้เสนอการเข้าชื่อจนครบให้ประธานรัฐสภาสั่งจำหน่ายเรื่อง

๔. การริเริ่มเสนอกฎหมายโดยการจัดการของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ดำเนินการได้โดย

๔.๑ ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนตั้งแต่หนึ่งร้อยคนขึ้นไปที่ประสงค์จะขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยยื่นคำขอพร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้งร่างพระราชบัญญัติที่จะเสนอให้รัฐสภาพิจารณาต่อประธานกรรมการการเลือกตั้ง

๔.๒ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่า การเข้าชื่อเสนอกฎหมายถูกต้อง ให้ประกาศกำหนดเวลาการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ซึ่งต้องมีระยะเวลาการเข้าชื่อไม่น้อยกว่า ๕๐ วัน และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกำหนดสถานที่ลงชื่อสำหรับผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ประสงค์จะร่วมเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

๔.๓ เมื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้เข้าชื่อเสนอกฎหมายแล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดต้องรวบรวมเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายใน ๒๐ วัน นับแต่วันที่ครบกำหนดระยะเวลา การเข้าชื่อเสนอกฎหมายที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

๔.๔ หากมีผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายครบห้าหมื่นชื่อ ให้ประธานคณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอร่างพระราชบัญญัติและบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอกฎหมายไปยังรัฐสภา

๔.๕ ในกรณีที่ผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายไม่ครบห้าหมื่นคน ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งรายงานให้ประธานรัฐสภาทราบเพื่อให้ประธานรัฐสภาสั่งจำหน่ายเรื่อง

เอกสารอ้างอิง

วัชร ไซยสาร. “การมีส่วนร่วมในทางการเมืองกับการเมืองภาคประชาชน,” ในการ รัฐสภาสาร.

(ฉบับเดือนพฤษภาคม 2545), หน้า 48.

<http://cddweb.cdd.go.th/kutchum/sombat/sombat%201.htm>

<http://www.pub-law.net/article/ac060347a.html>

รัฐศาสตร์

ในวรรณกรรมพระพุทธศาสนา

กฤษณ์ท์ แสงมาศ*

คำว่า “รัฐศาสตร์” (Political Science) ตามพจนานุกรมเป็นคำนาม หมายถึง วิชาว่าด้วย “การเมืองและการปกครองประเทศ ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ซึ่งการเมืองและการปกครองมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อให้ประชาชนภายในรัฐได้มีส่วนร่วมในการดูแลผลประโยชน์ของรัฐโดยตรง

รัฐศาสตร์ โดยความเป็นจริงแล้วรัฐเกิดขึ้นมาพร้อม ๆ กับการเกิดขึ้นของสังคมมนุษย์ ในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาโดยเฉพาะคัมภีร์พระไตรปิฎก ในอรรถกถาอรรถกถาสูตร บทที่ ๔ เล่มที่ ๑๑ ที่มณิกายปาฎิกรณ์ พระพุทธเจ้าพระองค์ได้ทรงตรัสสนทนากับวาเสฏฐะและภาระทวาชะว่า... ดูกร... วาเสฏฐะและภาระทวาชะ เพราะเหตุที่เป็นหัวหน้าอันมนุษย์สมมติดังนี้แล อักขระว่า มหาชนสมมติจึงอุบัติขึ้นเป็นอันดับแรก เพราะเหตุผู้ที่เป็นหัวหน้าเป็นใหญ่ยิ่งแห่งเขตทั้งหลาย ดังนี้แล อักขระว่า กษัตริย์ กษัตริย์จึงอุบัติขึ้น เป็นอันดับสอง เพราะเหตุที่ผู้เป็นหัวหน้าชนเหล่าอื่นให้สุใจได้โดยธรรม ดังนี้แล อักขระว่า ราชา ราชาจึงอุบัติขึ้น เป็นอันดับสาม... ดูกรวาเสฏฐะและภาระทวาชะ... ด้วยประการดังนี้ การบังเกิดขึ้นแห่งพวกกษัตริย์นั้นมีขึ้นได้... กล่าวอีกอย่างการเกิดขึ้นของกษัตริย์ เกิดขึ้นจากคนพวกนั้นมีใจพวกอื่น จากคนเสมอกัน มีใจคนไม่เสมอกัน เกิดขึ้นด้วยธรรม มีใจเกิดขึ้นโดย

อธรรม ธรรมะจึงเป็นสิ่งที่ประเสริฐสุดในหมู่มนุษย์ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต การกำเนิดขึ้นของกษัตริย์หรือการกำเนิดขึ้นของรัฐก็เนื่องด้วยการละเมิดสิทธิประโยชน์ของกันและกัน เลยนนำไปสู่การทำร้ายประทุษร้ายชีวิตซึ่งกันและกัน จึงทำให้เกิดการไต่สวน ตรวจสอบ พิจารณาความผิด ความถูกต้อง โดยแต่งตั้งผู้ที่อาวุโสหรือบุคคลที่มีคุณสมบัติในสังคมหรือชุมชนนั้น มาเป็นตัวแทนของคนส่วนใหญ่ คุณสมบัติพิเศษนั้น ประกอบด้วย

๑. ต้องเป็นบุคคลผู้มีรูปร่างสวยงามยิ่งกว่าใคร (อิริรูปโตโร)

๒. ต้องเป็นบุคคลผู้ที่น่าเคารพนับถือยิ่งกว่าใคร (ทสฺสนียโต)

๓. ต้องเป็นบุคคลที่น่าเลื่อมใสศรัทธายิ่งกว่าใคร (ปาสาทิกโตโร)

๔. ต้องเป็นบุคคลผู้มีความสามารถมากกว่าใคร (มเหสกุชโตโร)

ซึ่งบุคคลที่ถูกคัดเลือกให้เป็นตัวแทนเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสิน ไต่สวน พิจารณาความผิด ความผิดความถูกและความชอบธรรม ความยุติธรรมของบุคคลในสังคมที่เป็นแว่นแคว้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวรัฐจึงเกิดขึ้นมาเพราะอาศัยปัจจัยเหล่านี้

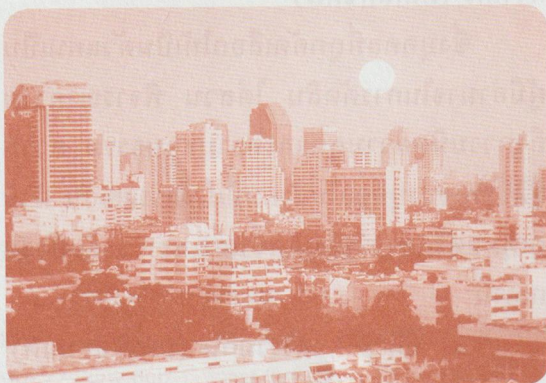
๑. เป็นข้อตกลงร่วมกัน (มหาชนสมมติ)

* น.ธ. เอก., พ.ม. (พิเศษมัธยม), พ.ธ.บ. (ปริญญา) M.A. (Public Administration) หัวหน้าสาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

๒. เป็นผู้ได้รับอำนาจหรือมีสิทธิอำนาจในการแก้ไข กรณีเกิดข้อขัดแย้งกันขึ้นซึ่งในที่นี้คือการล่งละเมิดทรัพย์สินเอกชน (Individual Peopies)

๓. เป็นผู้ก่อให้เกิดความสุข-สงบโดยยุติธรรม หากเราจะพิจารณาถึงรัฐศาสตร์เป็นวิชาที่ว่าด้วยการเมืองการปกครองในทางคัมภีร์ของพระพุทธศาสนา ก็สามารถที่จะตอบปัญหาและแสดงให้เห็นถึงกระบวนการเกิดขึ้นของวิชารัฐศาสตร์ในเรื่องราวของการเกิดขึ้นของรัฐและของสังคมตามคัมภีร์อรรถกถาสูตรได้อย่างชัดเจน

กระบวนการของการพิจารณาหรือการไต่สวนตรวจสอบที่นำไปสู่การเมืองและการปกครองนั้นมีจุดกำเนิดอยู่ที่เรื่องราวของมนุษย์ที่ได้เจริญขึ้นทั้งในส่วนของพลเมืองและเขตแดนที่มีความต้องการจะขยายเขตพื้นที่ที่เรารู้และเข้าใจในชื่อของ ความอยาก ความยึดถือ ยึดมั่น ความเห็นแก่ตัว ที่หลวงพ่อบุทธทาสท่านเรียกว่า อหังการ มมังการ นั้นเอง เมื่อความเห็นแก่ตัวมีมากขึ้นในสังคมก็ทำให้สังคมนั้น ๆ วุ่นวาย ไม่มีความสุขสงบร่มเย็น ความสมดุลก็ขาดหายไป เมื่อขาดหายไปก็เรียกหาความถูกต้อง ความยุติธรรม ก็คือเรื่องของการตัดสินคดีความ คำตัดสินนั้นก็กลายเป็นจารีต ปฏิบัติและเป็นบรรทัดฐานหรือเป็นกฎหมายต่อมา มีการปกครองโดยอำนาจกฎหมาย ด้วยเหตุ

ดังกล่าวจึงเป็นที่มาหรือต้นกำเนิดของรัฐและนำไปสู่ระบบการเมืองการปกครองหรือวิชารัฐศาสตร์ยุคแรกของสังคมเผ่าชนตามคัมภีร์ต่าง ๆ ของโลก

รัฐศาสตร์คืออะไร

ถามว่า รัฐศาสตร์คืออะไร

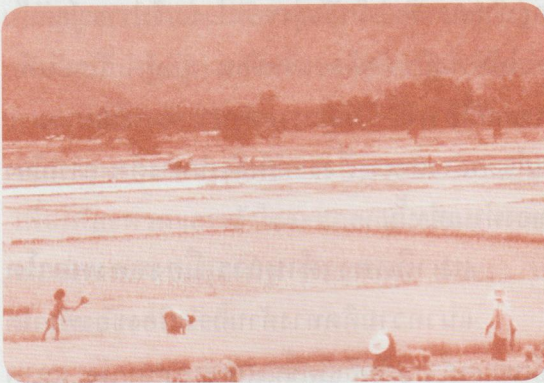
รัฐศาสตร์ คือ วิชาว่าด้วย รัฐ ซึ่งการที่จะมาเป็นรัฐได้นั้นจะต้องมีองค์รวมหรือปัจจัยประกอบหลาย ๆ ด้าน มารวมกันจึงเกิดคำว่า รัฐ ขึ้นมาได้ องค์ประกอบรวมเหล่านั้น ได้แก่

๑. ประชาชน (People)
๒. ดินแดนที่แน่นอน (Boundary)
๓. รัฐบาล (Government)
๔. อำนาจอธิปไตย (Authority)

จะเห็นว่า รัฐ นั้นจะต้องมีความสมบูรณ์พร้อม จะขาดส่วนใดส่วนหนึ่งไปไม่ได้ ถ้าขาดไปก็ไม่สามารถเรียกว่า รัฐ ได้ เปรียบเหมือนมนุษย์จะต้องมีองค์ประกอบ ๒ ส่วน คือ ภาวของร่างกาย (Body) และภาวของจิตใจ (Mind) ไม่ได้ หากขาดส่วนหนึ่งส่วนใดไปเราคงไม่เรียกว่าชีวิตได้ ความเป็นรัฐอย่างไร ความเป็นชีวิตก็อย่างนั้น ขาดส่วนหนึ่งส่วนใดไปไม่ได้แน่นอน และนอกจากนั้นรัฐศาสตร์ก็เป็นสาขาหนึ่งของวิชาสังคมศาสตร์ที่กล่าวถึง

๑. การจัดองค์กรการเมือง
๒. การปกครอง
๓. รัฐบาล
๔. วิธีการดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐ

นอกจากนั้นรัฐศาสตร์จะเกี่ยวโยงสัมพันธ์กันในเชิงระบบและโครงสร้างทางด้านการปกครองแล้วส่วนที่ควรจะทราบ ก็คือ การเกิดขึ้นและการวิวัฒนาการของรัฐ การพัฒนาการถือว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งโดยธรรมชาติและค่อยเป็นค่อยไป

ตามสภาพแวดล้อมทางสังคมและโดยความฉับพลันทันที แต่จุดใหญ่ของการเปลี่ยนแปลง ก็คือ มนุษย์และกฎเกณฑ์ของธรรมชาติ เพื่อให้เห็นถึงการกำเนิดขึ้นของรัฐจึงขอนำข้อความบางตอนจากหนังสือ “รัฐวิทยา” ของโกวิท วงศ์สุรวัฒน์ มาอ้างดังนี้

“...จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์เราได้เรียนรู้ว่า การที่กลุ่มชนรวมตัวอยู่ด้วยกันนั้นมิมีมานานแสนนานตั้งแต่สมัยหินเก่า แต่องค์ประกอบส่วนอื่น ๆ ยังไม่สมบูรณ์ เช่น การที่กลุ่มชนอพยพร่อนเร่ไม่มีดินแดนที่แน่นอน เมื่อขาดดินแดนเสียแล้วการพูดถึงระบบรัฐบาลหรืออำนาจอธิปไตยก็ไม่มีทางที่จะสมบูรณ์ได้ ในขณะที่มนุษย์ยังล่าสัตว์หรือแม้แต่ว่าพวกที่เลี้ยงสัตว์ที่จำเป็นต้องร่อนเร่โยกย้ายไปเรื่อย ๆ เพื่อหาแหล่งน้ำและทุ่งหญ้าสำหรับเลี้ยงสัตว์ รูปลักษณะของรัฐก็ยังไม่ปรากฏ ปรากฏจนกระทั่งมนุษย์ได้ตั้งรกรากเริ่มทำการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์อย่างเป็นทางการ เมื่อมนุษย์มาอยู่ร่วมกันมากขึ้น มีการซื้อขายแลกเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ซึ่งกันและกัน ยิ่งชุมชนใหญ่ขึ้นการทำมาหาเลี้ยงชีพผิดแผกแตกต่างกันไป

จะเห็นว่า การกำเนิดขึ้นของรัฐนั้นจะต้องมีการรวมกลุ่มกันเป็นชุมชนขนาดใหญ่ มีที่พักพิงถาวรเป็นหลักแหล่ง นอกจากนั้นระบบการประกอบอาชีพก็ชัดเจน มีการเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ และมีการแลกเปลี่ยนผลผลิตที่เกิดขึ้นมาจากชุมชนนั้น

เมื่อชุมชนมีขนาดใหญ่ขึ้นมากก็นำไปสู่การคิดที่จะคัดเลือกหัวหน้าหรือผู้นำมาทำหน้าที่ดูแลปกครองตัดสินความผิดถูก ความยุติธรรมของชุมชน และชุมชนนั้นเองที่พัฒนาလာมาเป็นรัฐที่มีองค์กรของการปกครองและการบริหารขึ้น ถึงกระนั้นก็ตามการเกิดขึ้นของรัฐนั้น ๆ ก็สืบเนื่องมาจากความไม่พึงพอใจของมนุษย์ ความไม่พึงประสงค์ดังกล่าวทำให้มนุษย์พยายามค้นคิด ปรับปรุง แก้ไข ทั้งโดยค่อยเป็นค่อยไปและเป็นไปอย่างฉับพลัน สิ่งดังกล่าวจึงจัดอยู่ในองค์ธรรมของาความเปลี่ยนแปลงหรืออนิจจังนั่นเอง

นักวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์ ได้ศึกษาถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงของรัฐในเชิงประวัติศาสตร์ของแต่ละยุคแต่ละสมัย ซึ่งแบ่งประเภทตามระบบการเมืองได้ ๓ ประเภท คือ

๑. นครรัฐ (City Stats)
๒. ระบบขุนนาง (Feudulism Stats)
๓. รัฐสมัยปัจจุบัน (The modern Stats)

นอกจากนั้นนักรัฐศาสตร์บางท่านได้แบ่งลักษณะของการวิวัฒนาการของรัฐได้ดังนี้

๑. รัฐหมู่ชน (Tribal Stats)
๒. จักรภพของประเทศทางตะวันออก (Oriental Empire)
๓. นครรัฐกรีก (Greek city Stats)
๔. จักรวรรดิโรมัน (Roman Empire)

๕. รัฐศักดินาหรือเจ้าขุนมูลนาย (Feudal Stats)

๖. รัฐแห่งชาติ (Nation Stats)

สรุปแล้ว การวิวัฒนาการหรือการพัฒนาการของภูมิจนเกิดขึ้นจากยุคหนึ่งไปสู่อีกยุคหนึ่ง เชื่อมต่อกันสืบสานอย่างเป็นกระแส เพราะการพัฒนาการนั้นมนุษย์มิได้สถิตอยู่กับความจำเจ ซ้ำซากของอดีตที่โยงมาสู่ปัจจุบัน ความไม่พอใจของมนุษย์เกิดขึ้นจากรูปแบบเก่า ควรที่จะมีการปรับปรุงเพื่อให้เกิดความเหมาะสม สอดคล้องกับภาวะ ความเป็นจริงในขณะนั้น และการมีสิ่งเปลี่ยนแปลงที่ดีกว่าเดิมนั่นเอง

รัฐศาสตร์ในความหมายของนักปรัชญา

ก่อนอื่นควรทำความรู้และความเข้าใจประวัติของนักปรัชญาก่อน เพื่อจะได้รู้ถึงอิทธิพลและแรงจูงใจต่าง ๆ ทำให้นักปรัชญาเหล่านั้นได้สะท้อนมุมมองและมโนทัศน์ออกมามีด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง การศึกษา จริยธรรม และศีลธรรม เป็นต้น ในที่นี้จะขอนำแนวทัศนะด้านการเมือง ซึ่งถือว่าสอดคล้องกับเนื้อหาสาระของวิชานี้ โดยนำเอามาเฉพาะบางท่านเท่านั้น ได้แก่

พลาโต (Plato) มีชื่อเดิมว่า อริสโตคลีส (Aristocles) เกิดที่กรุงเอเธนส์ ในช่วงเวลาที่เอเธนส์กำลังทำสงครามกับสปาร์ต้า บิดานามว่า อริสตัน (Ariston) เป็นตระกูลที่สำคัญมากตระกูลหนึ่ง การศึกษาของพลาโตนั่นท่านได้รับการศึกษาตามแบบเอเธนส์อย่างสมบูรณ์ คือ

๑. การศึกษาทางกายภาพ กลอน โคลง และกวี
๒. การศึกษาด้านดนตรี
๓. การศึกษาวิชาการพูดในที่ชุมชน
๔. การศึกษาทางด้านกายกรรม

จะเห็นว่าชีวิตของพลาโตนั่นเกิดขึ้นมาในช่วงของความวุ่นวายของเอเธนส์ และท่านก็เกิดขึ้น

อยู่ท่ามกลางความจรัสรุ่งของปวงเมธีปราชญ์ยุคนั้น ทำให้ท่านเป็นนักคิด นักเขียน นักพูด นักบันทึก และนักโศวาทิ ซึ่งมีผลงานด้านวรรณกรรมมากมาย แต่จะกล่าวเฉพาะเรื่องราวผลงานทางด้านการเมืองของท่านเท่านั้น

แนวคิดทางการเมืองของพลาโต

แนวความคิดทางการเมืองของพลาโต เป็นแนวความคิดที่เกิดขึ้นมาจากครอบครัว สภาพแวดล้อม และสังคมในกรุงเอเธนส์ พร้อมกับการวางรากฐานทางการศึกษาของครอบครัวให้แก่พลาโต โดยพลาโตได้มีโอกาสศึกษาทางด้านภาษาด้านกวี ดนตรี วิชาการพูดในที่ชุมชน และด้านกายกรรม ทำให้พลาโตได้มีโอกาสเข้าไปรับราชการ การอาศัยความรู้และอาชีพราชการนั้นเองเป็นฐานให้เขาได้พบปัญหาการบริหารและการปกครองประเทศ เขากล่าวเสมอว่า “อาชีพข้าราชการช่วยให้ตนได้รับรู้ในสิ่งสำคัญต่าง ๆ มากมาย เช่น รู้ว่าอะไรคือพระราชย์ของแผ่นดิน และเขาย้ำอยู่เสมอว่า ความรู้คือคุณธรรม ประสบการณ์จากการศึกษาและการรับอาชีพข้าราชการที่ตนเองกระทำ ทำให้พลาโตได้เสนอแนวความคิดทางการเมืองขึ้นมาเพื่อนำไปใช้ในการปกครอง

แนวความคิดทางการเมือง

แนวความคิดทางการเมืองของพลาโตที่โดดเด่นและเป็นที่ยอมรับของนักปรัชญาการเมืองและนักวิชาการทางการเมืองมากที่สุดและมีอิทธิพลอย่างยิ่ง ก็คือ นครรัฐ (City Stats) หรืออุดมรัฐ (Republic Stats) เพื่อจะได้ตอบปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะปัญหาที่ว่าด้วยรัฐ ในอุดมรัฐของพลาโตท่านได้พูดถึงรัฐที่ดีไว้ว่า “รัฐที่ดีควรมีระเบียบการปกครองใด อำนาจสิทธิเด็ดขาดในการปกครองประชาชนควรมีสิทธิเสรีภาพเพียงใด” นอกจากนั้นอุดมรัฐของพลาโตยังได้กล่าวถึงการศึกษา เศรษฐกิจ

ปรัชญาธรรม ประวัติศาสตร์ ไม่เพียงแค่นั้น บทสนทนาที่นำไปสู่การเกิดขึ้นของอุดมรัฐนั้นก็เพราะว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคม และรัฐเกิดขึ้นมาได้ก็เพราะรัฐเกิดจากความจำเป็นในการปกครองชีพของมนุษย์ เพื่อให้สะดวกและเข้าใจจะขอยกเอาประเภทของการปกครองแบบอุดมรัฐ (Republic Stats) มาพอเป็นตัวอย่างดังนี้

๑. Philosopherring คือ ชนชั้นปกครอง จะต้องมีความฉลาด

๒. Army คือ นักรบจะต้องมีความกล้าหาญ

๓. Workers คือ กรรมกรจะต้องมีระเบียบ มีวินัยเป็นของตนเอง

จากแนวความคิดดังกล่าวทำให้เรามองเห็นถึงสถานการณ์ด้านการเมืองและการปกครองในกรุงเอเธนส์ได้หลายมิติมุมมองกล่าว คือ

๑. การเมืองในยุคนั้นเป็นการปกครองของกลุ่มชนผู้มีอำนาจเพียงกลุ่มเดียวหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น

๒. ระบบการบริหารหรือการปกครองอาจจะเป็นไปในลักษณะสุดโต่งจนทำให้มีการเขียนถึงพูดถึง และเรียกร้องพร้อมทั้งเสนอแนวทางออกให้มีพลาโต เป็นต้น

ถามว่า พลาโต มีความคิดเห็นด้วยกับหลักการและเหตุผลอย่างไรจึงเสนอแนวคิดรัฐศาสตร์ในอุดมรัฐขึ้นมา คำตอบก็คือ การปกครองประเทศถือว่าอำนาจส่วนรวมเป็นของประชาชนและของราษฎร ผู้ที่จะมาทำหน้าที่การบริหาร การปกครองผลประโยชน์ของรัฐ จะต้องเป็นคนที่มีความรู้ ความฉลาด และมีศักยภาพสมบูรณ์ยิ่ง นั่นก็คือจะต้องเป็นนักปราชญ์ ฉะนั้นควรให้ปรัชญาเมธีเป็นกษัตริย์หรือกษัตริย์ต้องเป็นปราชญ์เมธี ปราชญ์เมธีจะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ มีความยุติธรรม มีศีลธรรม มีศิลปะและความดี นอกจากนั้นทหารก็คือผู้ที่มีความ

ความเข้มแข็ง มีความอาจหาญ อดทน พร้อมทั้งจะเผชิญหน้ากับความตาย ขอมพลีชีพเพื่อปกครองอธิปไตยของตนและของประชาชน เพราะฉะนั้นทหารจะต้องได้รับการฝึกฝนอบรมทั้งทางร่างกายและจิตใจ โดยฝึกฝนด้านดนตรีเพื่อให้จิตใจอ่อนโยนแต่ไม่อ่อนแอ มีจิตใจที่งดงาม ในขณะที่เดียวกันก็ฝึกฝนกายกรรมเพื่อให้ร่างกายเข้มแข็งแข็งแรง ดังคำพูดที่ว่า “ถ้าหากไม่มีดนตรีแล้ววิญญาณย่อมเป็นที่ไวใจไม่ได้ เพราะจิตใจของเขาต้องทุพพลภาพ” เมื่อกล่าวโดยสรุปแล้วอุดมรัฐของพลาโตก็คือว่า รัฐมีความต้องการสิ่งนี้เพื่อป้องกันตัวเองและเลี้ยงตัวเอง ชีวิตมนุษย์มีสมรรถภาพตอบสนองความต้องการดังกล่าวได้ด้วยสิ่งเหล่านี้

๑. มีเหตุผล

๒. มีความกล้าหาญ

๓. มีความหิวกระหาย

นอกจากนั้นอุดมรัฐของพลาโตยังประกอบด้วยบุคคล ๓ ประเภท คือ

๑. กษัตริย์นักปราชญ์ (Philosopher-King) ซึ่งปกครองด้วยเหตุ-ผล

๒. สันติบาล (Guard) สำหรับรักษาความสงบด้วยความกล้าหาญ เข้มแข็ง

๓. ราษฎร (Citizen, People) สำหรับผลิตเครื่องอุปโภคและบริโภค

สรุปได้ว่า อุดมรัฐ (Republic Stats) ของพลาโตเป็นอุดมรัฐที่พยายามชี้ให้เห็นถึงรูปแบบการปกครองนั้นว่า การบริหาร การปกครองที่ดีและประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่รัฐและประชาชนนั้นควรที่จะแจกกระจายให้ทุก ๆ คนทำหน้าที่รู้จักบทบาทหน้าที่ของตน ได้แก่

๑. ทำหน้าที่ของนักปกครองจะต้องเป็นธรรมราชาหรือพระราชผู้เป็นบัณฑิต (นักปรัชญา)

๒. หน้าที่ของคนที่ปกป้องประเทศนั้นจะ

ต้องมีการศึกษา อบรมศิลปะและศาสตร์ทางด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านดนตรีหรือกายกรรม เป็นต้น เพราะศาสตร์ต่าง ๆ นั้นเป็นเหมือนประภาคารองกายพหุของร่างกายให้เกิดความเป็นเอกภาพ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน รวมทั้งความอ่อนโยน และความเข้มแข็งอยู่ในความเป็นคนคนเดียว

๓. ความเป็นพลเมืองนั้นจะต้องรู้จักหน้าที่ของความเป็นพลเมืองโดยต่างทำหน้าที่ของตนเอง คำขากสิกรรม หัตถกรรม ก็ทำหน้าที่ของตนอย่างถูกต้อง

การปกครองในชมพูทวีป

การปกครองในดินแดนชมพูทวีปก่อนที่พระพุทธศาสนาจะอุบัติขึ้นมีการแบ่งการปกครองออกเป็น ๒ ส่วนใหญ่ ๆ ประกอบไปด้วย

๑. ส่วนกลางหรือเขตชั้นในเรียกว่า “มัชฌิมประเทศ”

๒. ส่วนรอบนอกหรือหัวเมืองชายแดนเรียกว่า “ปัจฉิมประเทศ”

นอกจากการแบ่งเขตการปกครองออกเป็นเมืองชั้นในและเมืองชั้นนอกแล้ว ในเขตการปกครองส่วนกลางหรือมัชฌิมประเทศยังแบ่งแคว้นการปกครองใหญ่ ๆ ๑๖ แคว้น และเล็ก ๕ แคว้น ได้ดังต่อไปนี้

๑. อังคะ มีเมืองหลวงชื่อว่า จำปา
๒. มกธ มีเมืองหลวงชื่อว่า ราชคฤห์
๓. โกศล มีเมืองหลวงชื่อว่า สาวัตถิ
๔. กาสี มีเมืองหลวงชื่อว่า พาราณสี
๕. กุรุ มีเมืองหลวงชื่อว่า อันทปัตถ์
๖. วังสะ มีเมืองหลวงชื่อว่า โกสัมพี
๗. อวันตี มีเมืองหลวงชื่อว่า อุชเชนี
๘. วัชชี มีเมืองหลวงชื่อว่า ไพสาลี หรือ เวสาลี

๙. มัลละ มีเมืองหลวงชื่อว่า ปาวา (เหนือ) และกุสินารา (ใต้)

๑๐. เสดิ มีเมืองหลวงชื่อว่า โสถถิวดี

๑๑. ปิณฑะ มีเมืองหลวงชื่อว่า นัตรวดี (เหนือ) กามปิณฑะ (ใต้)

๑๒. มัจจะ มีเมืองหลวงชื่อว่า วิศวภู

๑๓. สุรเสนะ มีเมืองหลวงชื่อว่า มธูรา

๑๔. อัสสกะ มีเมืองหลวงชื่อว่า โปตนะ หรือโปคาลิ

๑๕. คันธะระ มีเมืองหลวงชื่อว่า ตักสิลา

๑๖. กัมโพทะ มีเมืองหลวงชื่อว่า ทวารกะ

๑๗. สักกะ มีเมืองหลวงชื่อว่า กบิลพัสดุ์

๑๘. โกถิยะ มีเมืองหลวงชื่อว่า เทวทหะ หรือรามคาม

๑๙. กัลละ มีเมืองหลวงชื่อว่า สังสมุทรคีระ

๒๐. วิททะ มีเมืองหลวงชื่อว่า มิถิลา

๒๑. อังคุตราปะมีเมืองหลวงชื่อว่า อาปนะ

ระบบการปกครองใน ๒๑ แคว้น นั้นเป็นการปกครองที่เป็นอิสระแก่กันและกัน แต่ก็สามารถแบ่งระบบการปกครองออกได้ด้วยกัน ๓ ระบบ ประกอบไปด้วย

๑. แบบจักรพรรดินิยม ได้แก่ รัฐที่มีแสนยานุภาพมาก มีอำนาจมากเหนือรัฐอื่น ๆ กล่าวคือ ใช้อำนาจยึดครองรัฐอื่นมาเป็นเมืองขึ้นของตน ประมุขของรัฐแบบนี้เรียกว่า “มหाराชา” หรือ “พระเจ้าจักรพรรดิ”

๒. แบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ได้แก่ รัฐที่ให้อำนาจอธิปไตยในการปกครองบ้านเมือง ขึ้นอยู่กับพระมหากษัตริย์โดยตรง แต่อาจทรงมอบอำนาจนั้นให้พระบรมวงศานุวงศ์หรือปุโรหิต ข้าราชการบริหารไปปฏิบัติแทนได้ ประมุขของรัฐที่ปกครองแบบนี้เรียกว่า “ราชา”

๓. แบบประชาธิปไตย ได้แก่ รัฐที่มีอำนาจ

สิทธิขาดในการปกครองมิได้ขึ้นอยู่กับประมุขแห่งรัฐแต่เพียงผู้เดียวจะมี “สภา” หรือ “สังฆะ” เป็นผู้กำหนดนโยบายและมีอำนาจตัดสินใจเกี่ยวกับกิจการบ้านเมือง สังฆะจะทำหน้าที่เลือกสมาชิกขึ้นมาหนึ่งคน ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารเรียกว่า “ราชา” ในสมัยนั้นเรียกการปกครองแบบนี้ว่า “สามัคคีธรรม”

แคว้นสักกะ

แคว้นสักกะเป็นอีกแคว้นหนึ่งที่มีความสำคัญทางด้านการเมืองการปกครองและประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะเรื่องราวเกี่ยวกับการเกิดขึ้นของมหาบุรุษนามว่า “สิทธัตถะ” ผู้ปรารถนาสิ่งใดย่อมได้ดังใจประสงค์ แต่สิ่งที่เกี่ยวข้องอย่างสำคัญยิ่ง ก็คือ เราจะต้องศึกษาถึงความเป็นมาและความเป็นไปของแคว้นสักกะด้วย ไม่ว่าจะเป็นด้านภูมิศาสตร์ ระบบการปกครอง ครรลองแห่งการดำเนินชีวิตของสังคมในรัฐหรือแคว้นนั้น ๆ ระบบการปกครองของสักกะมีศูนย์กลางอยู่ที่กรุงกบิลพัสดุ์ และมีอาณาเขตติดต่อกับรัฐหรือแคว้นอื่น ๆ ได้ดังนี้

- มีอาณาเขตด้านหนึ่งจดกรุงราชคฤห์ ระยะทาง ๖๐ โยชน์
- ด้านหนึ่งจดเมืองเวสาลี ระยะทาง ๕๑ โยชน์
- อีกด้านหนึ่งจดเมืองสาวัตถี ระยะทางเพียง ๗ โยชน์

เนื้อที่ทั้งหมดวัดจากพรมแดนทางตะวันตกถึงตะวันตก ๒,๐๐๐ เส้น จากเชิงเขาหิมาลัยลงมาสุดทิศใต้ ๘๐๐ เส้น

นอกจากอาณาเขตพื้นที่ของแคว้นสักกะแล้ว ในส่วนที่มีความเจริญรุ่งเรืองในด้านการปกครอง การค้าขายที่แสดงให้เห็นว่ามีอยู่มากมายทั้งในชุมชนและเมืองใหญ่ ๆ เช่น ตำบลคาทุมะ รามคาม

โฆมทุสละ ศิลาวัต เมทพุปะ ลักการะ และนครเทวทหะ

พลเมืองของแคว้นสักกะ

ในส่วนของจำนวนพลเมืองของแคว้นสักกะนั้นมีพราหมณ์ผู้หนึ่งชื่อว่า พุทธโฆษาจารย์ กล่าวไว้ว่า พระญาติวงศ์ของพระพุทธเจ้าข้างฝ่ายพระราชบิดาและพระราชมารดา มีข้างละประมาณ ๘๐๐,๐๐๐ ครอบครัว และคิดเฉลี่ยแล้วมีคนในครอบครัวละ ๗๗ คน ถ้าเป็นเช่นนั้นจริงก็จะมีพลเมืองที่เป็นสายเลือดเนื้อเชื้อไขของศากยะในสมัยนั้นประมาณ ๕๖๐,๐๐๐ คน

การประกอบอาชีพของชาวสักกะ

การประกอบอาชีพของศากยะนั้นเป็นการประกอบอาชีพกสิกรรม หัตถกรรม และการค้าขาย สิ่งที่เกิดขึ้นได้ง่ายมากเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ เช่น ชนชั้นผู้นำหรือผู้ปกครองของแคว้นสักกะจะมีคำว่า “ข้าว” ติดอยู่ข้างท้ายเป็นอันมาก เช่น สุทโชนะ สุกโกทนะ อมิโตทนะ โธโตทนะ ฆนิโตทนะ ศัพทว่า โอทนะ ท้ายพระนามเหล่านี้แปลว่า “ข้าวสุก”

ระบบการปกครองของแคว้นสักกะ

การปกครองของแคว้นสักกะในสมัยนั้นเป็นการปกครองในรูปวิธีประชุมกันแล้วออกข้อบัญญัติต่าง ๆ และปรึกษาหารือปัญหาปกครอง โดยมีผู้ชี้ขาดเรียกว่า “ราชา” เหมือนกับกรีกที่เรียกว่า “อาร์กอน” และโรมเรียกว่า “กงสุล” สถานที่ประชุมมีอยู่ทุกเมืองเรียกว่า “สันฐาคาร” นอกจากใช้เป็นห้องประชุมแล้วยังใช้เป็นที่รองรับแขกบ้านแขกเมืองอีกด้วย นโยบายของการปกครองบ้านเมืองออกมาจากความคิดเห็นของที่ประชุมเป็นสำคัญ

ระบบการปกครองในรัฐสักกะ ซึ่งเป็นรัฐ ๑ ใน ๒๑ รัฐ ของชมพูทวีป ที่มีระบบการปกครองแบบสามัคคีธรรมหรือสาธารณรัฐ โดยรัฐสักกะมี

การจัดการปกครองแบบราชา (Absolute Monarchy) หลักฐานมารองรับก็คือ “พวกสากยะร่วมมือกันปกครองทำนองสภามนตรีหรือที่เรียกว่า “สังฆะ” ซึ่งสภานี้จะคัดเลือกสมาชิกของสภาหนึ่งคนขึ้นเป็นหัวหน้าเรียกว่า “ราชา” ให้ทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร รับผิดชอบกิจการบ้านเมือง จะหมุนเวียนผลัดเปลี่ยนกันขึ้นมาเป็นราชา

การเข้าเป็นสมาชิกสังฆะสภาในรัฐสังกะ

การเข้าไปเป็นสมาชิกในการบริหารและการปกครองในสังฆะสภาของรัฐสังกะนั้นมีหลักธรรมเนียมประเพณีที่พึงประพฤติและปฏิบัติ ก็คือ ชายชาวสังกะหรือสากยะวาระณะกษัตริย์ที่มีอายุ ๒๐ ปีบริบูรณ์ทุกคนต้องเป็นสมาชิกของสภาสังฆะหรือสภามนตรี ซึ่งมีสำนักงานใหญ่ชื่อว่า “สันฐาคาร” ตั้งอยู่ในกรุงกบิลพัสดุ์ นอกจากนั้น วิธีการรับชายหนุ่มเข้าไปเป็นสมาชิกของสังฆะสภานั้นจะต้องแจ้งให้ผู้ที่ได้รับเลือกให้เป็นประธานในสังฆะสภาทราบ เพื่อจะได้เปิดประชุมสภา แล้วประธานจะถามต่อที่ประชุม (สมาชิกสังฆะสภา) เพื่อให้การยอมรับสมาชิกใหม่ โดยมีการถามต่อที่ประชุม ๓ ครั้ง ว่า

“ข้าพเจ้าขอถามต่อที่ประชุมนี้ว่า เราจะรับสิทธิตระกูลตรณะเป็นสมาชิกของสังฆะสภานี้ ใครไม่เห็นด้วยขอได้โปรดคัดค้าน” ประธานถาม ๓ ครั้ง ถ้าไม่มีใครคัดค้าน การเป็นสมาชิกใหม่ในสังฆะสภาก็จะสมบูรณ์และการจะเข้าไปเป็นสมาชิกสังฆะสภาใหม่นั้นต้องกล่าวคำปฏิญาณดังต่อไปนี้

สมาชิกผู้ใหญ่ ถามว่า : ท่านยอมรับเกียรติที่สังฆะมอบให้โดยการรับเป็นสมาชิกหรือไม่

สมาชิกใหม่ ตอบว่า : ยอมรับครับ

สมาชิกผู้ใหญ่ ถามว่า : ท่านเคยรู้หน้าที่ของสมาชิกที่จะผูกพันกับสังฆะนี้ดีแล้วหรือ?

สมาชิกใหม่ ตอบว่า : ยังไม่รู้ครับ ขอได้โปรดอธิบายให้เข้าใจด้วยครับ

สมาชิกผู้ใหญ่ : ได้อธิบายแล้วให้สมาชิกใหม่ว่าความเป็นข้อ ๆ ดังนี้

๑. ข้าพเจ้าจะอุทิศทั้งกาย จิตใจ และทรัพย์สินสมบัติของข้าพเจ้าเพื่อรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ของสากยะ

๒. ข้าพเจ้าจะไม่ขาดประชุม (โดยไม่มีเหตุผลอันควร)

๓. ข้าพเจ้าจะแสดงความคิดเห็นโดยเปิดเผยเมื่อเห็นว่าสากยะคนใดประพฤติหน้าที่เป็นการทำลายผลประโยชน์ของชาวสากยะ ข้าพเจ้าจะแจ้งเรื่องนั้น ๆ ให้สังฆะทราบโดยไม่ปิดบัง

๔. ข้าพเจ้าไม่โกรธเคืองเมื่อถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดใด ๆ และจะยอมรับสารภาพผิดในเมื่อกระทำความผิดข้อบัญญัติสากยะจริง

ลำดับถัดไปปุโรหิตผู้ใหญ่ก็จะทำหน้าที่ประกาศสาเหตุที่ทำให้สมาชิกสังฆะสภาสิ้นสุดลง คือ

๑. ต้องพ้นจากความเป็นสมาชิกถ้ากระทำผิดอาญาด้วยการข่มขืนกระทำชำเรา (Commit Rape)

๒. ต้องพ้นจากความเป็นสมาชิกถ้ากระทำผิดอาญาด้วยการเป็นฆาตกร (Commit Murder)

๓. ต้องพ้นจากสมาชิกถ้ากระทำผิดอาญาด้วยการลักขโมย

๔. ต้องพ้นจากความเป็นสมาชิกถ้ากระทำผิดอาญาด้วยการใช้หลักฐานเท็จ

ทั้งหมดเหล่านี้คือการเข้าไปเป็นสมาชิกของสังฆะสภาล้ายกับการนำเอาคณะรัฐมนตรีเข้าเฝ้าในหลวงแล้วกล่าวคำสัตยาบันในการเข้าไปปฏิบัติหน้าที่นั่นเอง เช่น (ถ้ากล่าว.....)

การปกครองในสมัยพุทธกาล

เมื่อกล่าวถึงชมพูทวีป ทุกคนที่เป็นชาวพุทธย่อมทราบดี อย่างไม่รู้เลยก็คงจะผ่านการอ่าน

การฟัง และได้ยินมาบ้างไม่มากนักน้อย ในหนังสือ จาริกบุญจาริกกรรมของพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) ได้พูดถึงดินแดนชมพูทวีปไว้ว่า “อินเดียหรือชมพูทวีปนี้มีแคว้นแคว้นใหญ่อยู่ ๑๖ มหาชนบท ด้วยกัน ตามหลักฐานในพระไตรปิฎกว่ามี อังคะ มคธ กาสี โกศล วัชชี มัลละ เจตี วังสะ กุรุ ปัญจาละ มัจฉะ สุรเสนะ อัสสกะ อวันตี คันธาระ และกัมโพชะ” ซึ่งทั้งหมดเป็นชื่อของแคว้น ๑๖ แคว้น หรือ ประเทศ นอกจากนั้นการปกครองของแต่ละรัฐมี ทั้งเป็นเอกราชและไม่เป็นเอกราชเฉพาะตน ยังไม่มี รัฐใดหรือแคว้นใดอำนาจยึดการปกครองชมพูทวีป เามาครองครองได้ทั้งหมดโดยเด็ดขาดการปกครอง ในสมัยพุทธกาล ครั้นเมื่อพระพุทธศาสนาอุบัติขึ้น มานั้น เป็นการปกครองแบบแคว้นแคว้น อำนาจการ ปกครองยังคงกระจายตามแคว้นแคว้นต่าง ๆ แคว้นต่าง ๆ เหล่านั้นมีระบบและรูปแบบการบริหาร และการปกครองเป็นของตนเอง ไม่ได้ขึ้นตรงต่อกัน นอกจากนั้นยังมีการปกครองแบบสาธารณรัฐ (Republic) ราชาธิปไตย (Monarchy) และยังมี การปกครองแบบมหาชนรัฐ ซึ่งมีอำนาจยิ่งใหญ่ และกว้างขวางอยู่ถึง ๔ รัฐ นอกจากนั้นยังมีแคว้น เล็ก ๆ อีก ๔ แคว้น เหมือนการปกครองในสมัย เฮปตาร์คี (Heptarchy) ของอังกฤษ โดยเฉพาะ แคว้นโกศลกับแคว้นมคธ ไซ้แต่จะเป็นศูนย์กลาง ทางการเมืองของอินเดียในสมัยนั้นเท่านั้น หากยัง เป็นถิ่นกำเนิดของศาสนาและความรู้ใหม่ ๆ อีกด้วย เพื่อให้เห็นความสำคัญและความยิ่งใหญ่ของระบบ

การเมืองการปกครองของแคว้นใหญ่ ๆ จึงใคร่ ขอนำเอาแคว้นที่มีระบบการปกครองและคงความ ยิ่งใหญ่ในสมัยนั้นมาให้เห็นดังนี้

ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ : มีราชอาณาจักร วังสะ มีพระมหากษัตริย์ทรงพระนามว่า อายานะ ปกครอง และในทิศเดียวกันนั้นยังมีอาณาจักรอวันตี ซึ่งปกครองโดยพระเจ้าปรัทโยค เป็นพระมหากษัตริย์ ที่โหดร้ายและมีอำนาจมาก

ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ : กุรุเกษตรกับ ปัญจาละ ยังคงรักษาสภาพเดิมของตนไว้อยู่

ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือสุด : เป็น ราชอาณาจักรคันธาระ ซึ่งในไม่ช้าก็ถูกเปอร์เซียมา ตีไปได้ รวมทั้งแคว้นสินธุด้วย

ทางทิศเหนือของอาณาจักรมคธและโกศล : มีแคว้นแคว้นที่ทำการปกครองแบบสาธารณรัฐหลาย รัฐ เช่น ลิจฉวี ศากยะ เป็นต้น

จะเห็นว่าการปกครองในสมัยพุทธกาลเป็น การปกครองแบบแคว้นแคว้นและแบ่งอาณาเขตเป็น ของตนเอง ส่วนมากจะเป็นระบอบราชาธิปไตย (Monarchy) และมีการปกครองแบบสาธารณรัฐ (Republic Stats) บ้าง แต่ถึงอย่างไรก็ตามโดย ที่สุดแล้วรัฐหรือแคว้นใดมีศักดานุภาพมากเหนือ รัฐอื่น ๆ ก็ย่อมสามารถยึดครองรัฐหรือแคว้น อื่นที่มีกำลังน้อยกว่าเอาไว้ได้โดยชอบธรรม

(อ่านต่อฉบับหน้า)

เอกสารอ้างอิง

- วีระ สมบูรณ์, รัฐธรรมในอดีต, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน, ๒๕๓๒), หน้า ๒๐.
พุทธทาสภิกขุ, คู่มือมนุษย. โกวิท วงศ์ สุวัฒน์, รัฐวิทยา, (กรุงเทพฯ : พินิจ, ๒๕๒๓), หน้า ๓๕.
กวี อิศวรณ, ดร. ๒๐ ความคิดทางการเมือง. (กรุงเทพฯ : สยามบรรณาการพิมพ์, ๒๕๓๐), หน้า ๑๖.
จำนงค์ ทองประเสริฐ, ปรัชญาตะวันตกสมัยโบราณ. (กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, ๒๕๓๓), หน้า ๒๓๑.

มนุษย์กับการพัฒนา

ชาลี ชื่นรัมย์*

สิ่งมีชีวิตตามความทางวิทยาศาสตร์และตามความหมายของแนวพุทธศาสตร์ เราพอประมวลความประจักษ์นี้ได้ ๒ แนวทาง คือ

๑. สิ่งมีชีวิตตามแนวทางวิทยาศาสตร์ สิ่งมีชีวิตและมนุษย์เกิดขึ้นมาได้อย่างไรนั้น นักปรัชญาเมธีนักวิทยาศาสตร์ นักโบราณคดี นักธรณีวิทยา นักฟิสิกส์ นักเคมี และนักชีววิทยาต่างก็สันนิษฐานกันว่า มนุษย์หรือสิ่งมีชีวิตเริ่มแรกน่าจะมาจากกระบวนการทางเคมีที่เอื้ออำนวยให้เกิดการรวมตัวของอะตอมอิสระ เช่น อะตอมของไฮโดรเจน เป็นต้น ในปริมาณและสภาวะที่เหมาะสมยิ่งที่ไม่น้อยกว่า ๒,๐๐๐ ล้านปีมาแล้ว จากการศึกษาหลักฐานทางกายภาพกล่าวว่า มนุษย์เริ่มต้นมาจากสัตว์กินแมลง ก็พัฒนาไปเป็นไพรเมต เริ่มแรกได้วิวัฒนาการไปเกิดเป็นลิงและเป็นคน โดยแยกออกเป็นสาย ๆ คือ สายหนึ่งพัฒนาการไปเป็นลิง อีกสายหนึ่งพัฒนาการไปเป็นมนุษย์ ในการเช่นนี้จึงมีสันนิษฐานได้ว่า มนุษย์มีพัฒนามาจากลิง โดยเฉพาะลิงใหญ่ซึ่งมีรูปร่างลักษณะกิริยาค้ายมนุษย์มากจึงมีทฤษฎีถึง ๔ ทฤษฎี คือ

๑.๑ Hadrat Theory เป็นทฤษฎีที่อธิบายลำดับขั้นตอนการวิวัฒนาการของมนุษย์

๑.๒ ทฤษฎี Presapient school ทฤษฎีกลุ่มนี้กล่าวว่า มนุษย์นั้นแอนเดอร์ธัลมีได้อยู่ในสายที่จะเป็นบรรพบุรุษของมนุษย์ในปัจจุบัน

๑.๓ ทฤษฎี Preneanderthal ทฤษฎีกลุ่มนี้เห็นว่า นิแอนเดอร์ธัลบางพวกได้สูญพันธุ์ไปแล้วบางพวกได้ตั้งขึ้นเป็นต้นกำเนิดของมนุษย์ในปัจจุบัน

๑.๔ Polyphyletic theory ทฤษฎีกลุ่มนี้มีความคิดเห็นว่า วิวัฒนาการของมนุษย์มีหลายสายจากสายหนึ่ง วิวัฒนาการไปเป็นมนุษย์ท้องถิ่น แยกกระจายไปเป็นเผ่าพันธุ์ไปต่าง ๆ

มนุษย์ได้วิวัฒนาการมาจากพวกพิริคัสตระกูลพิริคัสเชื่อกันว่า วิวัฒนาการไปเป็นมนุษย์โดยเริ่มจากกรามาพิริคัสไปเป็นออสตราโลพิธิคัส จากออสตราโลพิธิคัสไปเป็นพาลโอไม โดยเริ่มตั้งแต่โฮโมฮาบีลิสไปจนถึงโฮโมเรเซียนหรือมนุษย์ในปัจจุบันมนุษย์ จัดอยู่ในอาณาจักรสัตว์ที่กระดูกสันหลังเลื้อยลูกค้ำขนม มนุษย์ไปเป็นจำพวกไพรเมตมี ๕ นิ้ว มีเล็บแยกต่างจากสัตว์อื่น นิ้วหัวแม่มือและหัวแม่เท้าจะชิดชิดกัน นิ้วชี้และนิ้วกลางซึ่งเหมาะแก่การจับวัตถุ มนุษย์เป็นสัตว์หลายเซลล์ จัดอยู่ในไฟลัมคอร์ดาต้า สัตว์ในกลุ่มนี้ ได้แก่ ปลา สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ สัตว์เลื้อยคลาน เป็ด ไก่ และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมในไฟลัมคอร์ดาต้ามี ๔ สับไฟลัม มนุษย์จัดอยู่ในไฟลัม Vertebrata เป็นสัตว์พวกมีกะโหลกศีรษะและมีกระดูกสันหลัง

พวก Vertebrata แบ่งออกเป็น ๗ ชั้น หรือ ๗ ประเภท มนุษย์จัดอยู่ในชั้นแมมมาเลีย

* น.ร. เอก., ปช. ๖ พธ.บ. (สังคมวิทยา) M.A. Sociology อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

(mamalia) เป็นสัตว์ประเภทที่เลี้ยงลูกด้วยนม และถูกจัดอยู่ในสับคลาสชื่อ Theria เป็นสัตว์ไม่ออกไป พวกสับคลาส Theria แบ่งออกเป็น ๒ อินฟรา มนุษย์ถูกจัดอยู่ในอินฟราคลาส Eutheria เป็นสัตว์จำพวกที่มีลูกเจริญเติบโตในท้องแม่ ได้รับอาหารและการขับถ่ายจากแม่ออกมาทางรก (Placenta) ในอินฟราคลาสยูริเรีย แบ่งออกเป็น ๑๖ ออร์เดอร์ (Order) มนุษย์ถูกจัดอยู่ใน Order ไพรเมท จาก order ไพรเมทได้แบ่งออกเป็นสองสับออร์เดอร์ (Suborder) มนุษย์ถูกจัดอยู่ในสับออร์เดอร์ (Suborder) ไพรเมทพวกนี้รวมถึงลิงและไพรเมทชนิดนี้

แอนโทรปอยเดีย แบ่งออก ๓ ซูเปอร์แฟมิลี มนุษย์ถูกจัดอยู่ในแฟมิลีโฮมินอยเดีย (Hominoidea) ไพรเมทพวกนี้มีขนาดใหญ่กว่าลิงวานรในซูเปอร์แฟมิลีอื่น มักอยู่บนพื้นดินมากกว่าต้นไม้ มนุษย์ถูกจัดอยู่ในแฟมิลีโฮมินอยเดีย ส่วนวานร กอริลล่า ชิมแปนซี อูรังอุตัง และชะนีถูกจัดอยู่ในแฟมิลีปอยมิเด (Pongidae)

ในแฟมิลีโฮมินอยเดีย แบ่งออกเป็น ๓ จีนัส มนุษย์ถูกจัดอยู่ในจีนัสโฮโม เป็นสัตว์ที่มีเขี้ยวเล็บ และอยู่ในระดับเดียวกับฟัน เป็นสัตว์ที่มีความสามารถใช้เครื่องมือได้ และพัฒนาการไปเป็นมนุษย์ปัจจุบัน จากจีนัสแบ่งออกเป็นสปีชีส์ มนุษย์ปัจจุบันมีสปีชีส์เดียว คือ โฮโมเซเปียนส์ และมนุษย์ปัจจุบันมีมาก

กว่า ๖,๐๐๐ ล้านคน ปัจจุบันแบ่งออกเป็น ๕ สปีชีส์ ได้แก่ ออสเตรลอยด์ คอเลซอยด์ มอนโกลลอยด์ นิโกรอยด์ บิกมี และชาวยุโรปอื่น ๆ

๒. สิ่งมีชีวิตตามแนวพุทธศาสนา มนุษย์เกิดมาตั้งแต่เมื่อใด ได้มีการพัฒนามาอย่างไร ในทัศนะของพระพุทธศาสนามีความเห็น ว่า เกิดจากการอิงอาศัยซึ่งกันและกัน เรียกว่า ปฏิิจสมุปบาท หรือเพราะอาศัยสิ่งนี้เป็นเหตุสิ่งนั้น เราเรียกว่า อิทัปปัจจยตา หมายความว่า ชีวิตมนุษย์เกิดจากเหตุปัจจัย กล่าวคือ มีองค์ประกอบหลายอย่าง อาทิเช่น การเกิดมนุษย์ในหลาย ๆ อย่าง เช่น บิดา มารดาอยู่ร่วมกัน มารดามีเรณูทวารกปรากฏในครรภ์ เป็นต้น โดยมีกระบวนการพัฒนาการ คือ เป็นกลดอยู่ ๗ วัน เมื่อล่วงไปได้ ๗ วัน จากกลดพัฒนาการไปเป็นอัมพุทะอยู่อีก ๗ วัน เมื่อล่วงไปได้ ๗ วัน แล้วพัฒนาไปเป็นเปลือยอยู่อีก ๗ วัน เมื่อล่วงไปได้ ๗ วัน จะพัฒนาไปเป็นชนมอยู่ อีก ๗ วัน เมื่อล่วงไปได้ ๗ วัน จากชนมก็พัฒนาไปเป็นปัจจุสาขา คือ ปุ่ม ๕ ปุ่ม จากปัจจุสาขา ก็พัฒนาไปเรื่อย ๆ จนถึง ๕ เดือน หรือ ๑๐ เดือน ทารกจะมีอวัยวะครบสมบูรณ์ ก็คลอด หลังจากคลอดแล้วมนุษย์เราก็จะสามารถพัฒนาจากวัยทารกมาเป็นวัยรุ่น จากวัยรุ่นพัฒนาไปเป็นวัยกลาง และพัฒนาไปเป็นปัจฉิมวัย เป็นต้น จากนั้นมนุษย์เราก็มาริเริ่มค้นไปใหม่อีกครั้งซึ่งมันเป็นวัฏจักรของมนุษย์เรานั้นเอง

อีกประการหนึ่ง กระบวนการพัฒนาการของมนุษย์ตามแนวพุทธศาสนา ดังองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ในมัชฌิมนิกาย มูลปัณณาสก มหาคัณหา สังขยสูตร ยักขสังขยุด อินทกสูตร ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น อีกนัยหนึ่งในแนวทางพระพุทธศาสนาได้อธิบายถึงระบบการพัฒนาของมนุษย์ โดยเฉพาะการพัฒนาการของสัตว์ที่เกิดจาก

ไข่ เป็นต้น ในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนายังได้กล่าวถึงการกำเนิดของโลก การกำเนิดของคนและวิวัฒนาการของสังคม ในทีฆนิกาย ปาฏิกวรรค อัครัญญสูตร (พระไตรปิฎก ภาษาไทย ฉบับสังคายนา ๒๕๓๐, หน้า ๑๕-๕๔) สรุปได้ดังนี้

๒.๑ ยุคหนึ่งของโลกหมุนเวียนไปสู่ความพินาศ สัตว์ทั้งหลายไปเกิดอยู่ในสวรรค์ชั้นอากัสสพรหม คือ พรหมมีรัศมี มีแสงสว่างเป็นพรหมชั้นที่ ๖ ในรูปพรหม ๑๖ ชั้น เมื่อโลกหมุนกลับ คือ การเกิดใหม่หลังจากที่พังพินาศไปแล้ว สัตว์เหล่านั้นมาจุติใหม่เป็นผู้เกิดจากใจ มีปิตีเป็นอาหาร คือ อานาจาสนาอยู่มีแสงสว่างในตัวไปได้ในอากาศ เช่นเดียวกับเมื่อเกิดในชั้นอากัสสพรหม

๒.๒ เกิดจวันดิน คือ เกิดไอน้ำลอยอยู่บนน้ำทั่วไปได้ปรากฏแก่สัตว์ทั้งหลาย เหมือนนมสดที่มนุษย์เคี้ยวให้งวดแล้วตั้งให้เย็นกับผืนผ้า จวันดินมีสีคล้ายเนยใส มีรสอร่อยเหมือนน้ำผึ้ง เมื่อสัตว์ทั้งหลายบริโภคจวันดินเป็นอาหารทำให้แสงสว่างในตัวหมดไป เมื่อแสงสว่างในตัวหมดไป จึงก่อเกิดดวงจันทร์ ดวงอาทิตย์ ดาวนักษัตร

มีกลางวันและกลางคืน มีเดือน มีปี และฤดูกาลมาแทน

๒.๓ เมื่อสัตว์ทั้งหลายบริโภคจวันดินเป็นอาหาร ไบหนักก็เริ่มหยาบกระด้าง ผิวพรรณวรรณะก็เลวทรามลง ความอิจฉาริษยา การถือตัว การคูห่มันก็เกิดขึ้นมาแทน จวันดินก็หายไป สะเก็ดดินก็เกิดขึ้นและหายไป เกิดเอาไม่ขึ้นมาแทน สัตว์โลกได้กินเอาไม่ขึ้นเป็นอาหารแทนจวันดิน แทนสะเก็ดดิน ความหยาบกระด้างผิวพรรณก็จะมีมากขึ้น แต่ก็มิมีัญญาหารเมื่อค้ำจวนสารเกิดมาแทน

๒.๔ สัตว์ทั้งหลายก็เกิดวิวัฒนาการปรากฏเป็นเพศชายและหญิง เมื่อต่างเพศเพ่งกันและกันเกินขอบเขตก็เกิดความกำหนัด มีราคะเร่าร้อน ก็มีเพศสัมพันธ์พากันจับเป็นคู่ ๆ เสพเมถุนธรรมขึ้น

๒.๕ ต่อจากนั้นก็วิวัฒนาการทางสังคม มีการสังสมอาหาร มีการดำรงชีวิตเป็นกลุ่มเป็นพวก มีระบบผู้นำ มีกษัตริย์ มีการพิทักษ์สิทธิ มีการถือเอาถือเขา มีการทำกรรมมีทั้งกรรมดีและกรรมชั่วตามแต่การ

เอกสารอ้างอิง

- สุพิศพร ธรรมพันทา. มนุษย์กับสังคม, พิมพ์ครั้งที่ ๒, กรุงเทพฯ : ภูมิไทย, ๒๕๔๐
 ยุทธ ศักดิ์เดชยันต์. มนุษย์กับสังคม, กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๒
 โลกสีเขียว, มูลนิธิมนุษยสัมพันธ์กับสังคม, กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง, ๒๕๓๑

รายงานการวิจัย

ผศ.ทวีศักดิ์ ทองทิพย์*

ชื่อรายงานการวิจัย : การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาตรรกศาสตร์เบื้องต้น เรื่องความเป็นปฏิบัติแห่งญาติ ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ โดยใช้วิธีสอนแบบนิรนัยประกอบสื่อ Powerpoint

ผู้วิจัย : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวีศักดิ์ ทองทิพย์

สาขาวิชา : พระพุทธศาสนา

ปีการศึกษา : ๒๕๕๕

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาตรรกศาสตร์เบื้องต้น เรื่องความเป็นปฏิบัติแห่งญาติ ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ โดยใช้วิธีสอนแบบนิรนัยประกอบสื่อ Powerpoint

๒. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องความเป็นปฏิบัติแห่งญาติ ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ ก่อนและหลังเรียน โดยใช้วิธีสอนแบบนิรนัยประกอบสื่อ Powerpoint

๓. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการเรียนรายวิชาตรรกศาสตร์เบื้องต้น เรื่องความเป็นปฏิบัติแห่งญาติ ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ ภายหลังเรียน โดยใช้วิธีสอนแบบนิรนัยประกอบสื่อ Powerpoint

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. กลุ่มเป้าหมายการวิจัย ได้แก่ นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ชั้นปีที่ ๑ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ ภาคการศึกษาที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๕ จำนวน ๔๕ รูป

๒. การออกแบบการวิจัย เป็นการออกแบบการวิจัยเชิงทดลองที่ใช้กับกลุ่มผู้เรียนเพียงกลุ่มเดียว มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้วิธีสอนแบบนิรนัยประกอบสื่อ Powerpoint

๓. เครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือการวิจัย ดังต่อไปนี้

๓.๑ แผนการสอน รายวิชาตรรกศาสตร์เบื้องต้น เรื่องความเป็นปฏิบัติแห่งญาติ โดยใช้วิธีสอนแบบนิรนัยประกอบสื่อ Powerpoint

๓.๒ นวัตกรรมที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ วิธีสอนแบบนิรนัย ประกอบสื่อ Powerpoint

๓.๓ เครื่องมือประเมินผลมี ๒ แบบ ได้แก่ แบบทดสอบเพื่อใช้ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจหลังเรียน โดยใช้วิธีสอนแบบนิรนัยประกอบสื่อ Powerpoint

๔. การเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแผนการวิจัยดังนี้

๔.๑ ผู้วิจัยได้เข้าสอนตามวันและเวลาที่กำหนดไว้ในตารางสอน สาขาวิชารัฐศาสตร์ ชั้น

* ป. ๑-๒, พ.ม., น.ธ. เอก, พธบ. (ศาสนา), กศ.ม. (สันสกฤต) อาจารย์ประจำสาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

ปีที่ ๑ ภาคปกติ เมื่อวันที่ ๑๑ เดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

๔.๒ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบจำนวน ๒๕ ข้อ ให้ผู้เรียนใช้เวลาในการสอบ ๓๐ นาที

๔.๓ ผู้วิจัยดำเนินการสอนรายวิชา ตรรกศาสตร์เบื้องต้น เรื่องความเป็นปฏิบัติแห่ง ๒ ตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอนทุกขั้นตอน ๒ คาบต่อสัปดาห์ บทเรียนนี้ใช้เวลาในการสอน ๒ สัปดาห์ รวมทั้งหมดเป็น ๔ คาบ

๔.๔ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบและวัด ความพึงพอใจหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบชุดเดิม จำนวน ๒๕ ข้อ ให้ผู้เรียนใช้เวลาในการสอบ ๓๐ นาที และใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลความ พึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการสอนในรายวิชาตรรก ศาสตร์เบื้องต้น เรื่องความเป็นปฏิบัติแห่ง ๒ โดยวิธีสอนแบบนิรนัยประกอบการสอน Power point หลังจาการเรียนเมื่อวันที่ ๒๕ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๐

๕. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

๕.๑ นำข้อมูลทั่วไปของนิสิตผู้ตอบ แบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจง ความถี่และหาค่าร้อยละ

๕.๒ นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบ

ก่อนเรียนมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละของนิสิต ที่ผ่านและไม่ผ่านเกณฑ์ รวมทั้งหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

๕.๓ นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบ หลังเรียนมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละของนิสิต ที่ผ่านและไม่ผ่านเกณฑ์ รวมทั้งหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

๕.๔ เปรียบเทียบความแตกต่างคะแนน ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้สถิติ T-test

๕.๕ นำคะแนนความพึงพอใจมาหา ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้ว นำไปเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

๕.๖ ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่ได้จากแบบสอบถามปลาย เปิด วิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลของการวิจัย

๑. ข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนที่ได้จากแบบ สอบถามมีข้อค้นพบดังนี้

๑.๑ เกี่ยวกับสถานภาพการบวชของ นิสิต พบว่าเป็นพระภิกษุ ๓๑ รูป คิดเป็นร้อยละ ๘๒.๒๐ และเป็นสามเณร ๘ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๘๐ ตามลำดับ

๑.๒ เกี่ยวกับอายุของนิสิต พบว่า ส่วนใหญ่กระจายอยู่ในช่วงอายุ ๒๑-๒๕ ปี คิด

เป็นร้อยละ ๕๑.๑๐ รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ ๒๖-๓๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๒๒ และอยู่ในช่วงอายุ ๑๕-๒๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๘๐ ตามลำดับ

๑.๓ เกี่ยวกับจำนวนปีที่บวชของนิสิต พบว่าจำนวนปีที่บวชส่วนใหญ่กระจายอยู่ในช่วง ๑-๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๖๗ รองลงมาอยู่ในช่วง ๖-๑๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๘๘ และบวชมากกว่า ๑๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๔.๔๔ ตามลำดับ

๑.๔ เกี่ยวกับวุฒิการศึกษาก่อนเข้าศึกษาในชั้นปีที่ ๑ ของนิสิต พบว่าส่วนใหญ่จบมาจากโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไป คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๕๖ รองลงมาจบมาจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๑๑ และจบมาจากโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๔๕ ตามลำดับ

๑.๕ เกี่ยวกับวุฒิการศึกษาทางธรรม แผนกธรรมของนิสิต พบว่าส่วนใหญ่สอบได้นักธรรมชั้นเอกแล้ว คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๐๐ รองลงมาสอบได้นักธรรมชั้นตรี คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๔๕ และสอบได้นักธรรมชั้นโท คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๐๐ ตามลำดับ

๑.๖ เกี่ยวกับวุฒิการศึกษาทางธรรม แผนกบาลีของนิสิต พบว่าส่วนใหญ่ยังไม่มีวุฒิเปรียญธรรม คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๒๐ รองลงมาสอบได้เปรียญธรรมประโยค ๔-๕ คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๘๐ และสอบได้เปรียญธรรมประโยค ๑-๓ คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๓๓ ตามลำดับ

๒. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาตรรกศาสตร์เบื้องต้น เรื่องความเป็นปฏิบัติแห่งญาติ โดยใช้วิธีสอนแบบนิรนัยประกอบสื่อ Powerpoint ที่ได้มาจากคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียน มีข้อค้นพบดังนี้ มีนิสิตทั้งหมด ๔๕ รูป ก่อนเรียนโดยใช้วิธีสอนแบบนิรนัยประกอบสื่อ Powerpoint

มีนิสิตที่สอบผ่านเกณฑ์ร้อยละ ๐ และสอบไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ ๑๐๐ ภายหลังจากการเรียน โดยใช้วิธีสอนแบบนิรนัยประกอบสื่อ Powerpoint มีนิสิตที่สอบผ่านเกณฑ์ร้อยละ ๓๓.๓๓ และสอบไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ ๖๖.๖๗ จึงสรุปได้ว่าการใช้วิธีสอนแบบนิรนัยประกอบสื่อ Powerpoint ทำให้นิสิตร้อยละ ๓๓.๓๓ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาตรรกศาสตร์เบื้องต้น เรื่องความเป็นปฏิบัติแห่งญาติผ่านตามเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

๓. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน รายวิชาตรรกศาสตร์เบื้องต้น เรื่องความเป็นปฏิบัติแห่งญาติ โดยใช้วิธีสอนแบบนิรนัยประกอบสื่อ Powerpoint จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้สถิติ T-test พบว่า การใช้วิธีสอนแบบนิรนัยประกอบสื่อ Powerpoint ทำให้นิสิตมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาตรรกศาสตร์เบื้องต้น เรื่องความเป็นปฏิบัติแห่งญาติหลังเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนจริงที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๑ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

๔. ความพึงพอใจในการเรียนรายวิชาตรรกศาสตร์เบื้องต้น เรื่องความเป็นปฏิบัติแห่งญาติ โดยใช้วิธีสอนแบบนิรนัยประกอบสื่อ Powerpoint ที่ได้มาจากคะแนนแบบสอบถามความพึงพอใจมีข้อค้นพบดังนี้

๔.๑ ด้านเนื้อหา พบว่านิสิตมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งเรียงอันดับค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้คือ เนื้อหามีความถูกต้องในด้านวิชาการ, เนื้อหาปริมาณเหมาะสมกับเวลาที่ใช้สอน, เนื้อหาไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรายวิชา, เนื้อหาไม่มีความน่าสนใจ และเนื้อหามีความทันสมัย (= ๔.๒๒, ๓.๕๑,

๓.๘๗, ๓.๘๒, ๓.๘๐ และ S.D. = ๐.๗๐, ๐.๕๓, ๐.๗๖, ๑.๐๓, ๐.๘๒) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่ามีค่าเฉลี่ยเลขคณิตอยู่ในระดับมาก = ๓.๕๒, S.D. = ๐.๖๕ สรุปได้ว่า “ด้านเนื้อหา” นิสิตมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

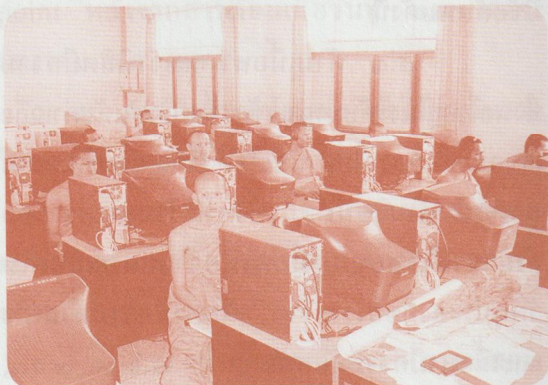
๔.๒ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่านิสิตมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ๔ ข้อ ซึ่งเรียงอันดับค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับเวลา, จัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีลำดับเป็นขั้นตอน, ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (= ๔.๑๓, ๓.๘๗, ๓.๗๑, ๓.๖๖ และ S.D. = ๐.๘๔, ๐.๘๒, ๐.๕๔, ๑.๐๓) ตามลำดับ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ๑ ข้อ คือ จัดบรรยากาศการเรียนการสอนให้ปลอดโปร่ง (= ๓.๒๒, S.D. = ๑.๑๗) เมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่ามีค่าเฉลี่ยเลขคณิตอยู่ในระดับมาก = ๓.๗๒, S.D. = ๐.๗๐ สรุปได้ว่า “ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน” นิสิตมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

๔.๓ ด้านสื่อการสอน พบว่านิสิตมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งเรียงอันดับค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ สื่อการสอนมีความทันสมัย, สื่อการสอนมีความ

สอดคล้องกับเนื้อหา, สื่อการสอนดึงดูดความสนใจ, สื่อการสอนทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย และสื่อการสอนกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดที่จะตั้งคำถาม (= ๔.๑๑, ๓.๕๘, ๓.๘๗, ๓.๗๓, ๓.๗๓, ๓.๕๓ และ S.D. = ๐.๕๑, ๐.๘๗, ๐.๕๔, ๐.๘๙, ๐.๙๗) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่ามีค่าเฉลี่ยเลขคณิต อยู่ในระดับมาก = ๓.๘๒, S.D. = ๐.๖๕ สรุปได้ว่า “ด้านสื่อการสอน” นิสิตมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

๔.๔ ด้านผู้สอน พบว่านิสิตมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งเรียงอันดับค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ ผู้สอนมีความตรงต่อเวลาในการเข้าสอน, ผู้สอนมีความรู้เหมาะสมกับรายวิชาที่สอน, ผู้สอนมีการแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับการเรียนการสอน, ผู้สอนมีความสม่ำเสมอในการเข้าสอน, ผู้สอนมีความตรงต่อเวลาในการเลิกสอน, ผู้สอนมีความเป็นกันเองกับผู้เรียน, ผู้สอนมีความอดทนต่อผู้เรียนเมื่อถูกซักถาม และผู้สอนมีเทคนิคการสอนให้ผู้เรียนเข้าใจง่าย (= ๔.๒๗, ๔.๑๖, ๔.๑๑, ๔.๐๐, ๔.๐๐, ๓.๕๘, ๓.๕๑, ๓.๕๑ และ S.D. = ๐.๘๖, ๐.๘๖, ๐.๗๕, ๑.๐๔, ๑.๐๐, ๐.๕๐, ๐.๕๑, ๐.๕๐) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่ามีค่าเฉลี่ยเลขคณิตอยู่ในระดับมาก = ๔.๐๗, S.D. = ๐.๖๕ สรุปได้ว่า “ด้านผู้สอน” นิสิตมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

๔.๕ ด้านเครื่องมือวัดผล พบว่านิสิตมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งเรียงอันดับค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ เครื่องมือวัดผลการเรียนรู้มีความเหมาะสม, เครื่องมือวัดผลสามารถวัดได้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์, เครื่องมือวัดผลใช้ภาษาสื่อความหมายได้ชัดเจนแจ่มแจ้ง, เครื่องมือวัดผลใช้วิธีวัดที่มีความหลากหลาย

หลาย, เครื่องมือวัดผลมีความยากง่ายเหมาะสม และเครื่องมือวัดผลมีปริมาณข้อที่เหมาะสม (= ๓.๕๑, ๓.๘๕, ๓.๘๔, ๓.๖๕, ๓.๖๗, ๓.๖๒ และ S.D. = ๐.๗๕, ๐.๘๖, ๐.๘๒, ๐.๕๗, ๐.๗๗, ๐.๘๑) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่า ค่าเฉลี่ยเลขคณิตอยู่ในระดับมาก = ๓.๗๗, S.D. = ๐.๖๔ สรุปได้ว่า “ด้านเครื่องมือวัดผล” นิสิตมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

โดยรวมทุกด้าน พบว่าภายหลังจากการใช้วิธีสอนแบบนิรนัยประกอบสื่อ Powerpoint ในรายวิชาตรรกศาสตร์เบื้องต้น เรื่องความเป็นปฏิปักษ์แห่งญัตติแล้ว ทำให้ความพึงพอใจของนิสิตโดยผลรวมของค่าเฉลี่ยเลขคณิตในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

๕. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการเรียนรายวิชาตรรกศาสตร์เบื้องต้น เรื่องความเป็นปฏิปักษ์แห่งญัตติ โดยใช้วิธีสอนแบบนิรนัยประกอบสื่อ Powerpoint ที่ได้มาจากแบบสอบถามปลายเปิดมีข้อค้นพบดังนี้

๕.๑ รายวิชาตรรกศาสตร์เบื้องต้นเรียนสนุกเพราะกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดที่จะตั้งคำถามอยู่ตลอดเวลา แต่ธรรมชาติของรายวิชานี้ทำความเข้าใจได้ค่อนข้างยาก ถ้าหากผู้เรียนไม่ได้ทำความเข้าใจในเรื่องที่อาจารย์สอนอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ต้นแล้วก็จะทำให้เกิดความสับสนได้เพราะการจัดลำดับเนื้อหาของรายวิชาตรรกศาสตร์เบื้องต้นนี้ เนื้อหาส่วนใดที่นำมาเรียนก่อน เนื้อหาในส่วนนั้นก็จะมีความรู้พื้นฐานที่จะนำไปใช้เรียนในบทต่อไป ดังนั้นผู้เรียนจึงควรทำความเข้าใจทุกเรื่องที่อาจารย์สอนและเข้าเรียนทุกคาบอย่างต่อเนื่อง

๕.๒ ควรเพิ่มเวลาสอนรายวิชาตรรกศาสตร์เบื้องต้นให้มากกว่านี้ เพราะเป็นวิชาที่มีเนื้อหาเยอะ แต่มีเวลาสอนเพียงสองคาบต่อสัปดาห์ ซึ่งไม่สอดคล้องกับขอบข่ายของเนื้อหาที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก อาจทำให้สอนไม่จบตามขอบเขตของเนื้อหาที่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตร

๕.๓ เทคนิคการสอนที่อาจารย์ใช้สอนในปัจจุบันมีความเหมาะสม อาจารย์เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ชักถาม อภิปรายโต้ตอบอย่างเสรี ซึ่งการสอนในลักษณะนี้เข้ากันได้กับธรรมชาติของรายวิชาตรรกศาสตร์เบื้องต้น

เอกสารอ้างอิง

- ที.อ. (ไทย) อัญฐฎฐา สุ่มกฤฎฐาณิน, เล่มที่ ๒, หน้า ๓๔. และพจนานุกรมพุทธศาสตร์, ฉบับประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๑๘), หน้า ๑๓๔.
และอรรถกถาสังคณี, หน้า ๔๑๘.
ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๓๑๒/๒๕๓-๒๕๔, ส.ม. (ไทย) ๑๕/๑๗๕/๑๐๒-๑๐๓, อภิ.วิ. (ไทย) ๓๕/๕๓๘/๕๘๘-๕๘๙, ม.ม. ๑๒/๑๕๑/๑๕๑-๑๕๒,
ส.ส. (ไทย ฉบับ มจร.) ๑๒/๒๓๕/๓๓๗-๓๓๘

บทส่งท้าย

มนต์มีการไม่ท่องบ่นเป็นมลทิน

เรือนมีความไม่หมั่นเป็นมลทิน

ความเกียจคร้านเป็นมลทินของผิวพรรณ

ความประมาทเป็นมลทินของผู้รักษา

ความประพฤติซึ่งเป็นมลทินของผู้หญิง

ความตระหนี่เป็นมลทินของผู้ให้

ธรรมอันลามกเป็นมลทินแท้ทั้งในโลกนี้และโลกหน้า

เราจะบอกมลทินที่ยิ่งกว่านั้นคือ

อวิชชาเป็นมลทินอย่างยิ่ง

